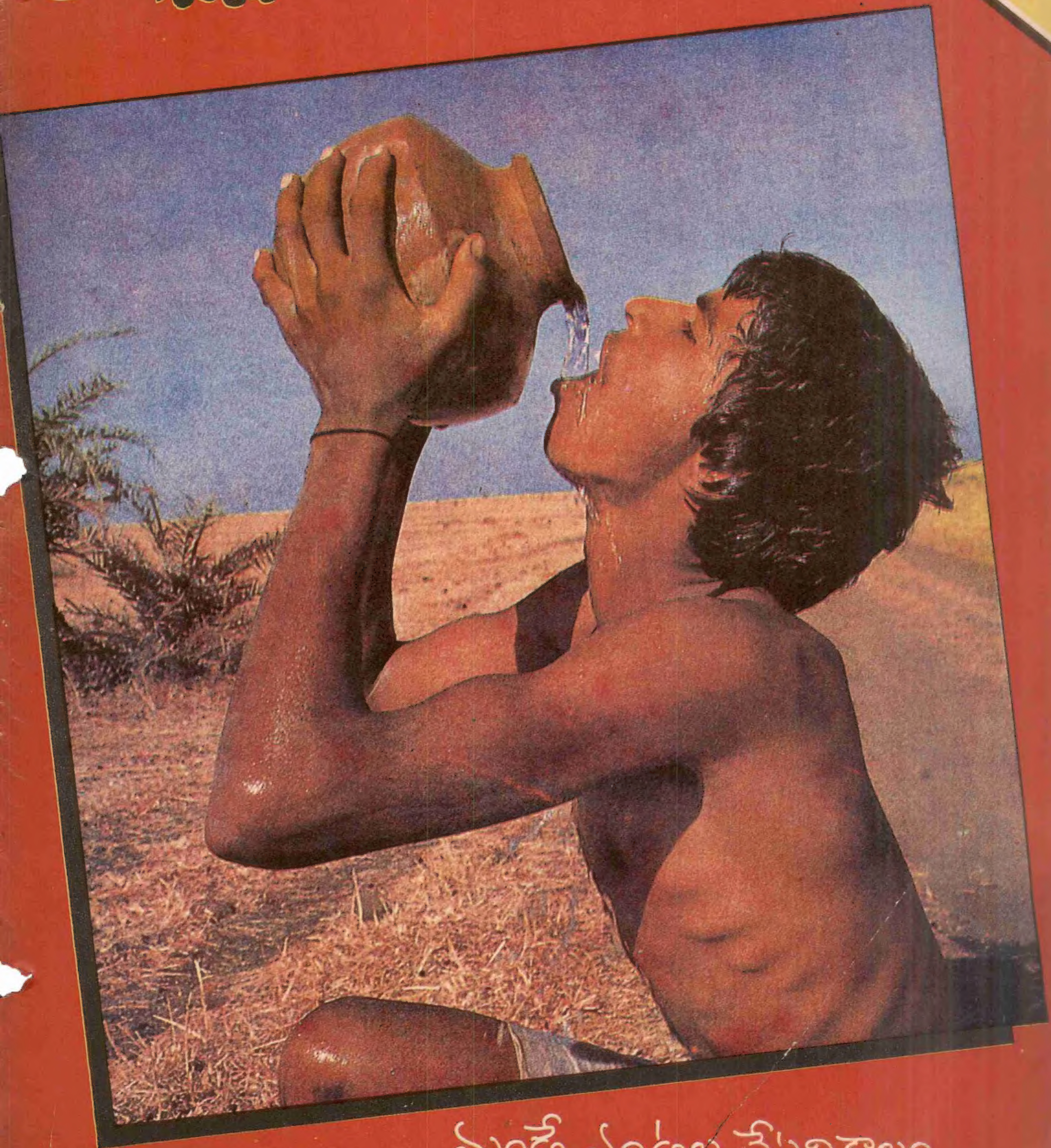

మన రైతువారితో

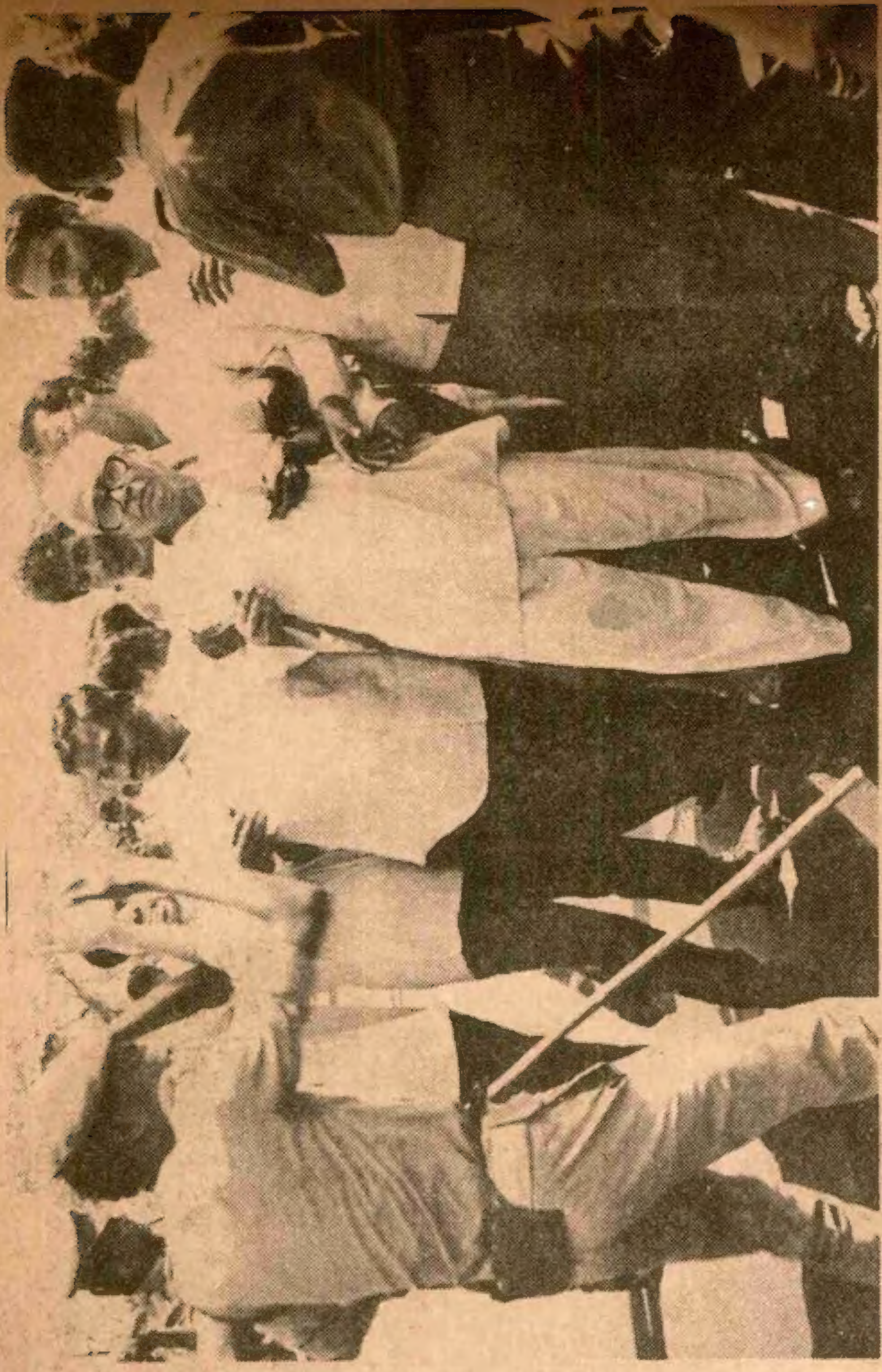
అంటి నుభకాంక్షలు!

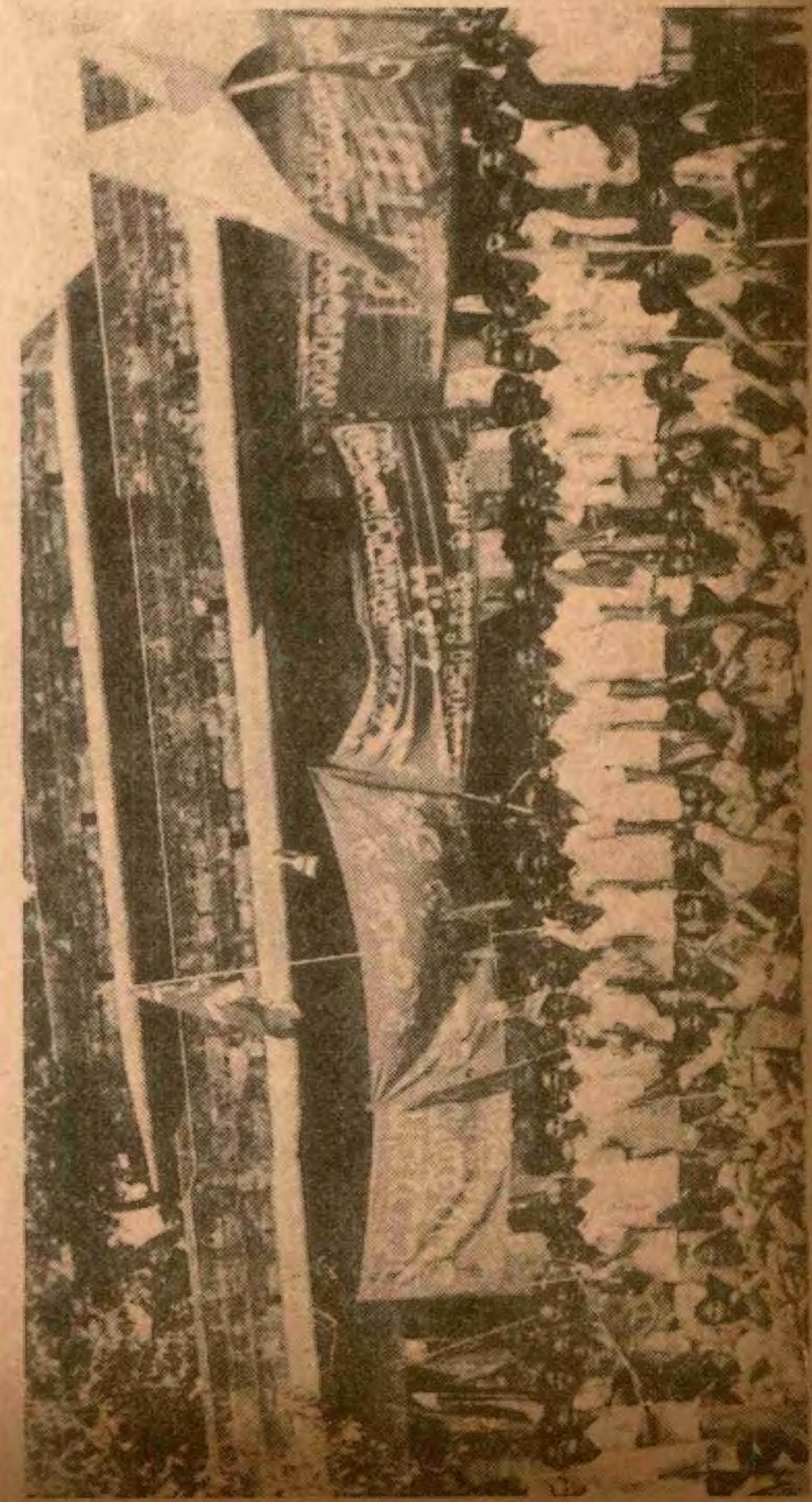
మండే వండల వేసవికాలం
ఎంతో మండల నుభకాంక్షలు

కేంద్ర ప్రభుత్వ
నూతన ఆర్థిక విభాగాలకు
వ్యతిరేకంగా ఉద్యమించిన ప్రజ

9

మన రైతువాణి

(త్రైమాసిక)

1992

ఏప్రిల్

సంపుట: 3 సంచిక: 2

సంపాదకవర్గం:

కొరటాల సత్యనారాయణ
(ఎడిటర్)

పి.మధు

వి. శ్రీనివాసరావు

వెల: రు.2-50

పేజీలు: 36

చిరునామా

ఎడిటర్

మన “రైతువాణి”

రాష్ట్ర రైతుసంఘం కార్యాలయం

గవర్నరుపేట

విజయవాడ-520 002

గమనిక : చెక్కులు, డి.డి.లు ‘మన రైతువాణి’ పేరుతో పంపగలరు.

లోపలిపేజీల్లో.....

రాష్ట్ర మహాసభ	2
సంపాదకీయం	3
ఆర్థికరంగంలో సంక్షోభం	4
వ్యవసాయ ప్రదర్శన	6
రైతాంగ సమస్యలు	8
సాగర్ ఎడమకాలువ	10
బడ్జెట్	12
గొట్టెలు-మేకలు	14
పశుగ్రాసం-పద్ధతులు	16
వడదెబ్బ	18
భూసార పరీక్ష	19
కిసాన్సభ లేఖ	21
బెంగాల్ అభివృద్ధి	23
నవసంహం కమిటీ	25
గ్రామాధికారుల వ్యవస్థ	27
భూస్వామ్యాలలో మార్పు	29
సినిమా	31

నూతన తెలుగు సంవత్సరాది
“అంగీరస”లో అడుగిడుతున్న ఆంధ్రప్రదేశ్
రైతాంగానికి శుభాకాంక్షలు

రాష్ట్ర 14వ రైతు మహాసభను జయప్రదం చేయండి

ఆంధ్రప్రదేశ్ రైతుసంఘం 14వ రాష్ట్ర మహాసభలు మే 4,5,6 తేదీలలో ఖమ్మం జిల్లా మధిరలో జరపాలని రాష్ట్ర కార్యవర్గం నిర్ణయించింది. మార్చి 9వ తేదీన విజయవాడలో శ్రీ పుతుంబాక వెంకటపతి అధ్యక్షతన సమావేశం జరిగింది. సమావేశం తొలుత ఇటీవల మృతి చెందిన ఆమరవీరులకు జోహార్లు అర్పిస్తూ రెండు నిమిషాలు మౌనం పాటించింది.

గత రాష్ట్ర మహాసభ 1989 మార్చిలో విజయవాడలో జరిగింది. ఆనాటినుండి నేటి వరకు రైతుల హక్కుల కొరకు పోరాడుతూ వారిని సంఘటిత పరిచేందుకు కృషి సాగిస్తూ వచ్చింది. లక్షలాది మంది రైతులు సంఘంలో సభ్యులుగా చేరారు. 89 ఏప్రిల్లో ఖమ్మంలో ఆఖిలభారత కిసాన్ మహాసభను పెద్ద ఎత్తున జయప్రదంగా నిర్వహించుకున్నాము. ఆ సందర్భంగా 5లక్షల మందితో సభ జరిగింది. జిల్లాలోని రైతులు, వ్యవసాయ కార్మికులు, పారిశ్రామిక కార్మికులు, ఉద్యోగులు, శ్రేయోభిలాషులు అన్నివిధాలా తోడ్పడ్డారు. ప్రతి ఒక్కరు అండనిచ్చారు. తిరిగి మన రాష్ట్ర మహాసభను అదే జిల్లాలో జరుపుకోబోతున్నాము.

మహాసభను జయప్రదం చేసేందుకు మార్చి 22వ తేదీన ఆహ్వానసంఘం ఏర్పడింది. రైతు సంఘం నాయకులు శ్రీయుతులు బోడేపూడి వెంకటేశ్వరరావు, పుతుంబాక వెంకటపతి, వి. శ్రీనివాసరావు, తమ్మినేని వీరభద్రం తదితరులు హాజరై సందేశాలిచ్చారు. శ్రీ పుతుంబాక కృష్ణప్రసాద్ (తెలుగుదేశం) గౌరవాధ్యక్షునిగా, కల్వె వెంకటనర్సయ్య అధ్యక్షునిగా, శ్రీ కె.యల్.నర్సింహారావు కార్యదర్శిగా ఆహ్వానసంఘం ఏర్పడింది. విరాలకు విజ్ఞప్తి చేయగా అక్కడిక్కడే రు. 2,57,700లకు వాగ్దానం వచ్చింది. ఇంకా 18 క్వంటాళు బియ్యం, 3 క్వంటాళు కందులు, రెండు క్వంటాళు మిర్చి, ఒక క్వంటా కందివచ్చు. ఒక క్వంటా వేరుశనగ కాయలు, 1700 మామిడికాయలు, 3 క్వంటాళు చింతపండు ఇవ్వడానికి వాగ్దానాలు వచ్చాయి.

మహాసభకు 750మంది సభ్యుల కొకరు వచ్చున 400మంది ప్రతినిధులు హాజరౌతారు. వీరు ముందుగా జరిగే జిల్లా సభల్లో ఎన్నికౌతారు. మే 4వ తేదీ ఉదయం 9గంటలకే పతాకావిష్కరణతో ప్రతినిధుల సభ ప్రారంభమౌతుంది. సాయంత్రం నేటి వ్యవసాయ ప్రితిగతులపై ప్రముఖులతో సెమినార్ జరుగుతుంది. 6వ తేదీ సాయంత్రం ప్రదర్శన, బహిరంగసభ జరుగుతాయి.

కావున యావత్ ప్రజానీకం ఈ మహాసభలను జయప్రదం చేసేందుకు తోడ్పాటు నివ్వాలిందిగా ఆంధ్రప్రదేశ్ రైతుసంఘం విజ్ఞప్తి చేస్తున్నది.

‘హస్తం’ మార్కు భూసంస్కరణలు

నిరంతరం గ్రామాభ్యుదయం, హరిజనోద్ధరణ, బలహీనవర్గాల సంక్షేమం అంటూ ఉదరగొడుతున్న కాంగ్రెసు పార్టీ తన 45వదిల హయాంలో ఏంచేసిందో ప్రధాని పి.వి. నోబనే మనం వినవచ్చు.

- “స్వాతంత్ర్యానంతరం భూసంస్కరణల అమల్లో చెప్పుకోదగ్గ ప్రగతిలేదు.

- “గత నెల అక్టోబర్లో జరిగిన రాష్ట్రాల ముఖ్యమంత్రుల సమావేశంలో నిర్ణయించుకున్న విధంగా మార్చి 31లోపు భూసంస్కరణ పూర్తికావాలి.

- “దేశంలోని మిగులు భూములన్నింటిని నియమిత కాలవ్యవధిలో పేదవారికి పంపిణీ చేయాలి. (జూన్ 30వ తేదీ అని తాజాగా నిర్ణయించారు.)

- “చాలా రాష్ట్రాల్లో భూమి రికార్డులే నక్రమంగా లేవు. ఇది తీవ్ర ఆందోళన కల్గించే విషయం.” (ఆంధ్రప్రదేశ్లో ఇందుకు 10 సంవత్సరాలు పడుతుందని రెవెన్యూమంత్రి ఉద్ఘాటన)

ఢిల్లీలో జరిగిన రాష్ట్రాల రెవెన్యూ మంత్రుల సమావేశంలో ప్రధానమంత్రి శ్రీ పి.వి.నరసింహారావు స్వయంగా, పేర్కొన్న సత్యానివి. ఇంతకన్నా సాక్ష్యమెందుకు.

నీటి వనరులపట్ల రాష్ట్ర ప్రభుత్వ నిర్లక్ష్య వైఖరి మారాలి

1991-92 ఆర్థిక సర్వే ప్రకారం దేశంలో వ్యవసాయ ఉత్పత్తిలో అభివృద్ధిలేదు. మన రాష్ట్రంలో ఖరీఫ్ సీజన్లో ఆహార ధాన్యాల దిగుబడి తగ్గింది. వ్యవసాయ రంగంలో ఈ ఎగుడు దిగుళ్ళను ప్రతి సంవత్సరం చూస్తునే వున్నాం. దీనికి కారణం ప్రకృతిపై ఆధారపడవలసి రావడమే.

రాష్ట్రంలో 1984-85 లెక్కల ప్రకారం 2 కోట్ల 60 లక్షల ఎకరాల నికర సాగుభూమి వున్నది. ఇందులో 8 లక్షల ఎకరాలకు అంటే 33 శాతానికి మాత్రమే నీటి పారుదల సౌకర్యం వున్నది. ఇందులో సగం కాలువల ద్వారా వస్తున్నది. స్వాతంత్ర్యానంతరం 35 సంవత్సరాల కాలంలో మనం అదనంగా నీటి వనరులు కల్పించింది 30 లక్షల ఎకరాలకు మాత్రమే. ఈ కాలంలో ఎన్నో భారీ, మధ్య తరహా ప్రాజెక్టులు ప్రారంభించినప్పటికీ నేటికీ పూర్తికాకపోవడం, కొన్ని ప్రాజెక్టులు పెండింగ్లో వుండటం వలన విపరీతంగా నిర్మాణ వ్యయం పెరిగిపోతున్నది. రాష్ట్రంలోనే పెద్దదైన నాగార్జున సాగర్ కాలువల నిర్మాణం ఇంకా పూర్తి కాలేదంటే ప్రభుత్వ అలక్ష్యం అర్థమౌతుంది. దీని కింద 22 లక్షల ఎకరాల ఆయకట్టు వుంది. కాని కాల్య చివర భూములకు నీరందక ప్రతి 4-5 లక్షల ఎకరాల పంట ఎండిపోతున్నది. ఈ సంవత్సరం కుడి ఎడమ కాలువలు రెంటికీ 3-4 సార్లు గండ్లుపడ్డాయి. దీని వలన మరో 3 లక్షల ఎకరాల పంట దెబ్బతిన్నది. నిధులు లేకపోవడం, అధికారుల అలక్ష్యం, కాంట్రాక్టర్ల దోపిడి ఈ కాలువ నిర్మాణంలో లోపాలకు కారణాలు. పదే పదే గండ్లు పడుతున్నప్పటికీ సమగ్ర పరిశీలన జరిపి జాగ్రత్తలు తీసుకోవడం లేదు.

రాష్ట్రంలో అతి తక్కువ నీటి పారుదల వున్న ప్రాంతం రాయలసీమ. (21 శాతం) అందులోనూ అనంతపురం జిల్లా (15 శాతం) అత్యల్ప వర్షపాతం కలిగి నీటి వనరులు లేక ఎడారిగా మారబోతున్న జిల్లా. కరువు జిల్లాల్లో దేశంలోనే ద్వితీయ స్థానంలో వున్నది. ఈ ప్రాంతం అభివృద్ధికి తోడ్పడే తెలుగుగంగ, శ్రీశైలం కుడి బ్రాంచి కాలువ తుంగభద్రలైం లెవల్ కెనాల్, హంద్రీ-నీవా, గాలేరు-నగరి, సుంకేశుల బ్యాలెన్సింగ్

రిజర్వాయర్ వంటి ప్రాజెక్టులకు అత్యధిక ప్రాధాన్యతనిచ్చి నిర్మించాల్సివుంది. ఇంకా మహబూబ్ నగర్, రంగారెడ్డి, ప్రకాశం, ఆదిలాబాద్, వరంగల్, నల్లగొండ జిల్లాల్లోని కరువు ప్రాంతాలకు నీరందించే జూరాల, వెలుగొండ పథకం, పోచంపాడు ఎత్తిపోతల పథకం, శ్రీశైలం ఎడమగట్టు కాలువ, శ్రీరాంసాగర్ రెండవ దశ తదితర పథకాలను వెంటనే చేపట్టి పూర్తి చేయాల్సి వుంది. ప్రభుత్వం వెనుకబడిన ప్రాంతాల అభివృద్ధికి ఎలాంటి విచక్షణ చూపకుండా నిధులు కేటాయించకపోతే రాష్ట్రాభివృద్ధి కుంటుబడి ఆఖరికి ప్రాంతీయ ఉద్యమాలకు దారితీసే ప్రమాదముంది. కాని ప్రభుత్వం నీటి వనరుల అభివృద్ధికి కేటాయిస్తున్న నిధులు ఉద్యోగుల జీత భత్యాల సరిపోతున్నది తప్ప పనులు సాగడంలేదు. వున్న నిధులను కూడా పూర్తిగా ఖర్చు పెట్టడంలేదు. 91-92 బడ్జెట్లో 396 కోట్లు కేటాయంగా 385 కోట్లు మాత్రమే ఖర్చు పెట్టారు. చిన్నతరహా ప్రాజెక్టులకు 65 కోట్లు కేటాయించినా 48 కోట్లు ఖర్చు అయి వుంటుందని అంచనా. శ్రీశైలం కుడికాలువకు, శ్రీరాంసాగర్ మొదటి దశకు ప్రపంచ బ్యాంక్ నిధులు కేటాయించినప్పటికీ వాటిని కూడా సకాలంలో ఖర్చుపెట్టి ప్రాజెక్టుల పని పూర్తి చేయగలిగిన స్థితిలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వంలేదు. కొన్నిచోట్ల కాంట్రాక్టర్లు పేచీలుపెట్టి మధ్యలో పని నిలిపేస్తున్న సంఘటనలు కూడా వున్నాయి.

కృష్ణా నదిలో మిగులు జలాలను రెండు వేల సంవత్సరాల వరకు వాడుకునే హక్కు మనకున్నది. ఈలోగా ప్రాజెక్టులు పూర్తికాకపోతే తీవ్ర నష్టం వాటిల్లుతుంది. అలాగే గోదావరిలోని మిగులు జలాలను వినియోగించుకొని కృష్ణా నదికి కూడా తరలించేందుకు ఉద్దేశించిన పోలవరం ప్రాజెక్టును జాతీయ ప్రాజెక్టుగా 8వ ప్రణాళికలో చేర్చి నిర్మించాలి. ఈ ప్రాజెక్టులన్నింటిని త్వరితంగా పూర్తి చేసేందుకు అవసరమైన నిధులకోసం ప్రజల వద్ద నుండి బాండ్ల రూపంలో సేకరించాలని ఆంధ్రప్రదేశ్ రైతు సంఘం ఎప్పటి నుండో సూచిస్తున్నది.

తక్కువ సమయంలో తక్కువ ఖర్చుతో ఎక్కువ

ఆర్థిక రంగంలో సంక్షోభం-పరిష్కారాలు

దేశం నేడు ఎదుర్కొంటున్న ఆర్థిక సంక్షోభం తీవ్ర రూపం దాల్చింది. ఎన్నడూ కనీవినీ ఎరుగని రీతిలో విదేశీ మారకద్రవ్యలోటు, రూపాయి విలువ తగ్గింపు, బంగారపు నిల్వలను విదేశాల్లో తాకట్టు పెట్టడంతోపాటు, ఆర్థిక ద్రవ్యోల్బణం వలన ధరల పెరుగుదల, నిరుద్యోగం పెరగటం వివిధ వర్గాల ప్రజల్ని ఆందోళన పరుస్తున్నాయి. అదే విధంగా బడ్జెట్లోటును ఎలా పూడ్చుకోవాలన్న సమస్య సమస్యగానే మిగిలివుంది.

దేశ ఆర్థిక సమస్యలకు పరిష్కారం ఐ.ఎం.ఎఫ్. వద్ద అప్పు తేవడమని, నష్టాలతో ఉన్న పబ్లిక్ రంగ పరిశ్రమల్ని ప్రైవేటీకరణ చేయాలని ప్రభుత్వంలోని మంత్రి వర్గం నూతన ఆర్థిక విధానం పేరిట వ్యవహరిస్తున్నారు.

దేశం ఎదుర్కొంటున్న ఆర్థిక సంక్షోభానికి పరిష్కారంగా చెబుతున్న నూతన ఆర్థిక చర్యలు, పరిస్థితిని మరింత క్లిష్టతరం చేసేవిగా ఉన్నాయి. విద్యుచ్ఛక్తి, భారీ ఇంజనీరింగ్, ఖనిజాలు, రక్షణరంగం వంటి కీలకరంగాలలో ప్రభుత్వ పారిశ్రామిక సంస్థలు మాత్రమే స్థాపించాలన్న నిబంధనను ఎత్తి వేయాలని, దేశంలో విదేశీ కంపెనీలు మరీ ఎక్కువగా చొరబడకుండా విధించిన ఆంక్షలను ఎత్తివేయాలని ఒక పరిమితి దాటి గుత్త పరిశ్రమల అదుపుకు తీసుకున్న చర్యలను సడలించాలని భారత ప్రభుత్వం నూతన ఆర్థిక విధానంలో చర్యలు చేపట్టింది.

ఐ.ఎం.ఎఫ్. అప్పు పొంది విదేశీ నిల్వల లోటు నుండి బయటపడాలంటే పై విధానాలను అనుసరించాలని ఐ.ఎం.ఎఫ్. విధించిన షరతులు దానికి కారణమని స్వయాన ప్రధాన మంత్రి పార్లమెంట్ లో అంగీకరించారు. "గేదె కొనుగోలుకు అప్పుకోరి బ్యాంకును ఆశ్రయించితే వారు కూడా షరతులు విధిస్తారని కనుక దానికి ఆందోళన చెందాల్సిన అవసరం లేదని సమాధాన మిచ్చారు.

సంక్షోభానికి కారణాలు

విదేశీ నిల్వలు తరిగిపోవడం, చెల్లింపుల కొరతతో క్లిష్ట

పి.మధు

రాష్ట్ర రైతు సంఘం
సహాయ కార్యదర్శి

ఆర్థిక పరిస్థితి ఏర్పడటం, యాదృచ్ఛికంగా ఏర్పడిన పరిణామంకాదు. భారత ప్రభుత్వం అనుసరిస్తూ వచ్చిన ఆర్థిక విధానాల పర్యవసానమే.

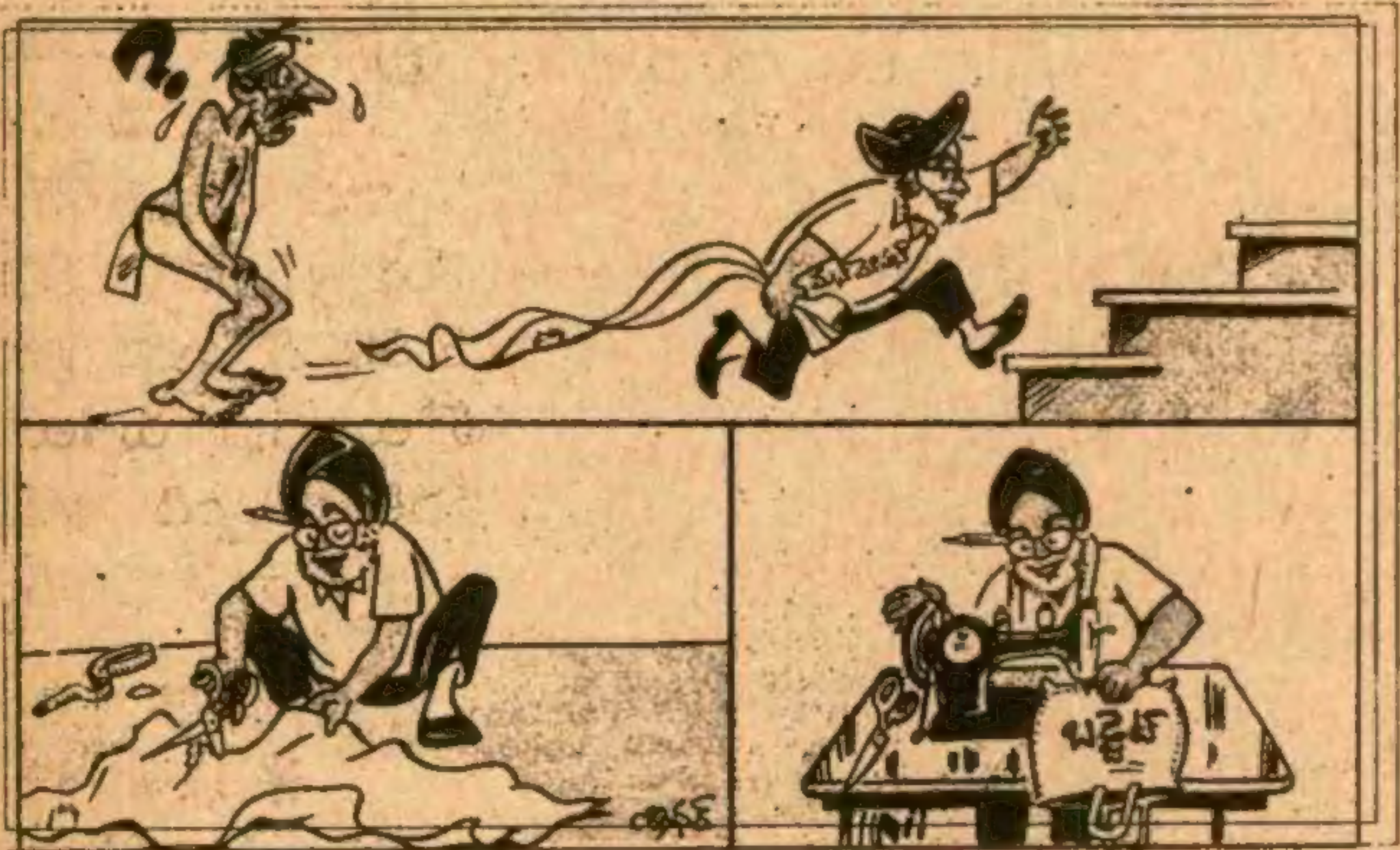
స్వాతంత్ర్యానంతరం 44 సం॥లకు కూడా సాగుభూమిలో అత్యధిక భాగం భూస్వాముల ఆధీనంలో ఉండటం-మరోవైపు భూమిలేని పేదల సంఖ్య గణనీయంగా పెరగడం-అలాగే పారిశ్రామిక పెట్టుబడి కొద్ది మంది చేతులలో కోటాను కోట్లుగా పోగువడడం మరోవైపు రెక్కల కష్టాన్నే అమ్ముకొని బ్రతికే నిరుద్యోగులు. వ్యవసాయ కార్మికుల సంఖ్య పెరుగుతుండం ఆందోళన కల్గిస్తోంది.

భూముల యాజమాన్యంలో ఈ అసమానస్థితి మూలంగానూ, పారిశ్రామిక పెట్టుబడుల కేంద్రీకరణ పెరిగినందున కొద్ది మంది అంటే ఎంపిక చేయబడిన వర్గాల ఆదాయాలు మాత్రమే పెరిగి అత్యధిక సామాన్య వర్గాల ప్రజల కొనుగోలు శక్తి గణనీయంగా క్షీణించింది. ఇది మొత్తం దేశ పారిశ్రామిక అభివృద్ధినే దెబ్బతీసి, ప్రక్కదారి పట్టించింది. ప్రజా వినియోగవస్తువుల ఉత్పత్తి నుండి ఉన్నత వర్గాల వినియోగానికి ఉద్దేశించిన సరుకులు తయారు చేసే పరిశ్రమల రంగప్రవేశం జరిగింది.

కేంద్రం అనుసరించిన విధానం

దేశీయంగా కుదించుకుపోయిన మార్కెట్ కు పరిష్కారంగా సరుకులను ఎగుమతి చేయాలన్న విధానానికి ప్రభుత్వం పూనుకుంది. కానీ ఆచరణలో విదేశీవర్తక వ్యాపారలెక్కలను పరిశీలించితే ఎగుమతుల అనుకొన్న విధంగా ప్రోత్సాహకరంగా పెరగలేదు. కానీ కొనుగోలు చేయగలిగిన కొన్ని ఉన్నత వర్గాల అవసరాలను దృష్టిలో ఉంచుకొని పెద్ద ఎత్తున పెట్టుబడులు పెట్టి అత్యాధునిక సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని, యంత్రాలను దిగుమతి చేయడంతో దిగుమతులు గణనీయంగా పెరిగాయి.

ఈ విధంగా ఎగుమతులు, దిగుమతులకు మధ్య నిరంతరాయంగా పెరిగిన వ్యత్యాసం వలన ఏర్పడ్డలోటు మన విదేశీ నిల్వల చెల్లింపుల్లో క్లిష్టపరిస్థితికి దారితీసింది. ఈ స్థితి నుండి బయటపడడానికి మన ప్రభుత్వం 1981లో ఐ.ఎం.ఎఫ్. అప్పుకు ఆశ్రయించి 5000 కోట్ల రూపాయలు అప్పుగా తెచ్చింది. నాడు ఐ.ఎం.ఎఫ్. విధించిన షరతులు ప్రభుత్వం బహిష్కరణ చేయకలిగినప్పటికీ ఆచరణలో పెట్రోలు, డీజిల్, బొగ్గు, ఇనుము తదితర వస్తువుల ధరలు ప్రభుత్వం విపరీతంగా పెంచింది. బ్యాంకుల వడ్డీ రేట్లు పెంపుదల, గుత్త సంస్థలపై అదుపు తొలగింపు, విచక్షణా రహితంగా విదేశీ వస్తువుల దిగుమతులు జరిగాయి. ప్రత్యేకంగా 1985-86 నుండి 1989-90 కాలంలో రూపాయి విలువ 31 శాతం పడిపోయింది.

ఐ.ఎం.ఎఫ్. ద్వారా తెచ్చిన అప్పు తదుపరి తీసుకున్న చర్యలు ఆచరణలో విదేశీ లోటును తగ్గించడానికి బదులు, మరింత క్లిష్టతరం చేసింది. దీనివల్ల 1980 దశకంలో 18,400 కోట్లు విదేశీ అప్పుగా ఉంటే 1991లో 1,00,000 కోట్లకు పెరిగింది. లోటును పూడ్చడానికి అప్పుతెస్తే, ఆ అప్పు తీర్చడానికి మరల అప్పు చేయవల్సి వచ్చింది. ఈ దశలో మరల కేంద్ర ప్రభుత్వం 1981లో ఐ.ఎం.ఎఫ్. షరతులకు ఏ విధంగా లొంగి అప్పు పొందాయో, మరల అంతకంటే కఠిన షరతులకు తలొగ్గి తిరిగి ఇప్పుడు అప్పు తెస్తోంది. ఇప్పుడు కూడా షరతులను తెలియనివ్వడంలేదు. పెగా 1981లో చేపట్టబడిన చర్యలే మరల ఇప్పుడు ఆమలు పరుస్తున్నది.

భారీ-మధ్య తరగతి పరిశ్రమాధిపతులకు చిన్నతరహా పరిశ్రమల్లో ప్రవేశానికి అనుమతి, విచక్షణా రహితంగా విదేశీ పెట్టుబడులు సాంకేతిక యంత్రాల దిగుమతికి ద్వారాలు తెరిచింది. ఫలితంగా దేశంలో ధరలు తారాస్థాయికి చేరినా, ప్రజాపంపిణీ వ్యవస్థకు చర్యలు చేపట్టలేదు. నేడు దేశం శాశ్వతంగా అప్పుల ఊబిలో కూరుకొని ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యాన్ని కోల్పోయే పరిస్థితి దాపురించింది.

ప్రత్యామ్నాయ ప్రతిపాదనలు

ఈ విషయ పరిస్థితి నుండి బయటపడడానికి బెంగాల్ వామపక్ష ప్రభుత్వం, దేశంలోని ప్రముఖమైన ఆర్థిక శాస్త్రవేత్తలు, ప్రత్యామ్నాయ ప్రతిపాదనలు కేంద్ర ప్రభుత్వం ముందుంచారు. 1. అత్యవసరం కాని (Non-essential goods) దిగుమతి బిల్లులను సమగ్రంగా తగ్గించడానికి ప్రత్యేక ప్రాధాన్యత నివ్వాలి. గత 5 సం. సగటు దిగుమతి బిల్లుల వివరాలను పరిశీలించినట్లయితే పెట్రోలియం, తదితర ఉత్పత్తులకు కాకుండా, ఉన్నత వర్గాల వినియోగ వస్తువుల తయారీకి తీసుకోబడినవే అని స్పష్టమవుతున్నది. వీటిపై కోత విధించగలిగితే రానున్న కొద్ది మాసాలలోనే విదేశీ మారకద్రవ్యాన్ని మిగిల్చుకోవచ్చు. దానితో పాటు కాలానికి వదిలి పెట్టబంక ప్రవాస భారతీయులకు ప్రత్యేక రాయితీలు కల్పించి, పెట్టుబడులు మనదేశంలో పెట్టుకునేందుకు వీలు కల్పించాలి. అలాగే సాధ్యమైనంత విదేశీ ఎగుమతులను ప్రోత్సహించి లోటును తగ్గించడానికి చర్యలు చేపట్టాలి.

2. అత్యవసర సరకుల Administred Prices పెంచడం, పరోక్ష పన్నుల భారాన్ని మోపడం కాకుండా ప్రత్యక్ష పన్నుల ద్వారా అదనపు రాబడికి చర్యలు తీసుకోవాలి. ప్రత్యక్ష పన్నుల బకాయిల వసూలుకు కట్టుదిట్టమైన చర్యలు గైకొనాలి. నల్లధనాన్ని కొంతయినా వెలికి తీసి బడ్జెట్ లోటును తగ్గించుకోవాలి. పె చర్యలను అమలు జరిపినట్లయితే పేదలపై చేసే పరోక్షపన్నుల ద్రవ్యోల్బణ ప్రభావం పడదు.

3. భారీ, మధ్యతరగతి పరిశ్రమ అధిపతులను చిన్న తరహా పరిశ్రమలోనికి చొరబాటు తగ్గించి భారీ పరిశ్రమలకు అనుబంధంగా చిన్నతరహా పరిశ్రమల్ని నెలకొల్పే విధానాన్ని అనుసరించాలి. చిన్నతరహా యాజమాన్యాన్ని రక్షించే చర్యలు చేపట్టాలి. నేడు దేశం ఎదుర్కొంటున్న నష్టాలకు పరిష్కారంగా పబ్లిక్ రంగంలో గల భారీ పరిశ్రమల్ని నష్టాల పేరుతో ప్రయివేటీకరణ అని మంత్రివర్గులు చేస్తున్న వాదనలు ప్రపంచంలోని తెవాన్, దక్షిణకొరియా అనుభవాలను చూస్తే ఆ వాదన సరైనదికాదని

రుజువు అవుతున్నది. దక్షిణకొరియాలో ప్రభుత్వ రంగంలోని ఉక్కు పరిశ్రమ నెపుణ్యానికి లాభాలకు మారుపేరుగా ఉంది. నెపుణ్యం లేకపోవడమే పరిశ్రమలు మూతపడడానికి కారణం అని చెప్పడం వాస్తవం కాదు. జాతీయ చేయబడిన బ్యాంక్ల ద్వారా 1986 మార్చి నుండి 1991 మార్చి మధ్య కాలంలో పారిశ్రామిక రంగానికి సంబంధించి 83 శాతం ప్రయివేటు పరిశ్రమాధిపతులే పొందినప్పటికీ 2 లక్షల 40 వేల పరిశ్రమలు మూతపడినది. ప్రభుత్వ రంగంలోని పరిశ్రమలు మూతపడినవి కనుక ప్రయివేటు పరం చేయడం సమస్యలకు పరిష్కారం కాదు.

4. విశాలమైనటువంటి మనదేశ అభివృద్ధి దేశీయ మార్కెట్లైన, ప్రజల కొనుగోలు శక్తిపైన ఆధారపడి వుంటుంది. అందువల్ల ఆధునిక వరిజ్ఞానాన్ని, మనప్రజల శ్రమశక్తిని వినియోగించుకునేటట్లుగా స్థానిక పరిస్థితులకు తగినట్లుగా అన్వయించి చర్యలు తీసుకోవాలి.

5. భూసంస్కరణలకు సంబంధించి బెంగాల్ ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్యలు దేశపరిస్థితులకు భిన్నంగా ఉన్నాయి. National Sample survey వివరాలను బట్టి దేశంలో నన్ను, చిన్నకారు రైతులు సాగుభూమిలో 29 శాతం కలిగి ఉండగా, బెంగాల్లో ఇది 60 శాతంగా ఉంది. కౌలు రైతులకు కౌలు హక్కులు పొందేటట్లు చేసిన దాన్ని కూడా కలిపేస్తే 75 శాతం భూమి ఉంది. ఏ రాష్ట్రంలోనూ ఈ స్థితిలేదు. ఉన్నంతలో భూసంస్కరణల అమలు వలన రాష్ట్రంలో వ్యవసాయ ఉత్పత్తులు గణనీయంగా పెరిగాయి. గ్రామీణ ప్రజల కొనుగోలు శక్తి పెరిగింది. వ్యవసాయ కార్మికుల వేతనాలు 3 రెట్లు పెరిగాయి.

6. ప్రజల కొనుగోలు శక్తి పెరిగినందున సామాన్య ప్రజానీకం వాడే పారిశ్రామిక ఉత్పత్తులకు డిమాండ్ పెరిగింది. ఫలితంగా చేనేత వస్త్రాల ఉత్పత్తి రెట్టింపు అయింది. 1977-78లో 200 మిలియన్ మీటర్లు ఉత్పత్తి కాగా అది 1990-91లో 399 మిలియన్ మీటర్లకు పెరిగింది. పారిశ్రామిక ఉత్పత్తులు 1970లో 100 పాయింట్ల అయితే 1974లో 104 పాయింట్లు, 1990కు 140 పాయింట్లుగా పెరిగింది.

పై ప్రత్యామ్నాయ పద్ధతులను దేశంలోని ఆర్థికవేత్తలు, బెంగాల్ ప్రభుత్వం కేంద్రానికి సూచించినప్పటికీ, వాటిని పరిగణలోకి తీసుకోకుండా పెట్టుబడిదారీ వర్గాల ప్రయోజనాలకే ఊతమివ్వే చర్యలు గైకొంటున్నది. బెంగాల్ ప్రభుత్వం వాటిని తన పరిధిమేరకు అమలు పరిచి విజయాలను చవిచూస్తున్నది.

నూతన ఆర్థిక విధానాల్లో భాగంగా ఎరువుల సబ్సిడీలు, విద్యుత్ రైతాంగానికి రాయితీలు, నీటితీరువాల్లో ఉన్న సదుపాయాలు అన్ని రద్దవుతున్నాయి. నిత్యావసర వస్తువుల కొరకు యిచ్చిన సబ్సిడీ రద్దయింది. రాష్ట్రంలో రు.1.90 పైసలకు కిలో బియ్యం-కుటుంబానికి 25 కిలోల చొప్పున యిస్తున్న నాడు 48 రూ.లుకు సన్నకారు, చిన్నకారు రైతులు 25 కిలోలు బియ్యం కొనగలిగితే అదే 2 రూ.ల బియ్యం నేర్పరు. 3.50 చేసే 16 కిలోలకు పరిమితం చేయగా, రు.3.50 చొప్పున 16 కిలోలు, బహిరంగ మార్కెట్టులో 9 కిలోలు 5.6 రూ.లు చొప్పున సుమారు 120 రూ.లు పెట్టికొనవల్సి వస్తుంది. అదే విధంగా ఎరువుల సబ్సిడీ రద్దయ్యాక.. ఆభారాన్నంతా సామాన్య రైతాంగం మోయవల్సి వస్తోంది.

***

సరిశోధనల ద్వారా సాధించిన ప్రగతి పంటపొలాలలోనికి ఎంత సాధ్యమైనంత త్వరగా తీసుకుపోతేనే వ్యవసాయ రంగం అంత త్వరగా అభివృద్ధి సాధించగలుగుతోంది. సాధించిన పరిశోధన ఫలితాలను, వ్యవసాయానికి సంబంధించిన సాంకేతిక అభివృద్ధిని అతిత్వరగా ఎక్కువ మంది రైతుల వద్దకు తీసుకు వెళ్ళటానికి, వారిని ఉత్తేజ పరచటానికి వ్యవసాయ ప్రదర్శనలు ఎంతగానో ఉపయోగపడతాయి. అందువల్ల ఇటు ఆంధ్రప్రదేశ్ వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయం, అటు రాష్ట్ర ప్రభుత్వ వ్యవసాయశాఖ, వివిధ ఇతర ప్రభుత్వశాఖలు, వివిధ ఎరువుల సంస్థలు తమతమ సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని, సాధించిన ఫలితాలను రైతులకందించే కార్యక్రమంలో భాగంగా

వివిధ స్థాయిల్లో మన రాష్ట్రంలో వ్యవసాయ ప్రదర్శనలు నిర్వహిస్తూనే ఉన్నాయి. వీలన్నింటికీ భిన్నంగా ఒక విశిష్ట రూపం ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం రాష్ట్ర స్థాయిలో వ్యవసాయాభివృద్ధికి ఎంతో అవసరమైన వ్యవసాయ పరిశోధన ఫలితాలు, ఇతర సాంకేతిక, పెట్టుబడులు, వ్యాపార విజ్ఞానానికి సంబంధించి రాష్ట్రంలోని వివిధ పరిశోధనా సంస్థలను, ప్రభుత్వ సంస్థలు, ఎరువులు, క్రిమి సంహారక మందుల కంపెనీలు, మరియు విత్తన అభివృద్ధి, వ్యాపార సంస్థల సహకారంతో ప్రథమ వ్యవసాయ ప్రదర్శనను 1992 మార్చి 11-15ల మధ్య హైదరాబాద్ లోని ఎగ్జిబిషన్ గ్రౌండ్ లో ఏర్పాటు చేసింది.

ఈ ప్రదర్శన సందర్శకులకు వ్యవసాయ, గ్రామీణ రంగాలలో అభివృద్ధి సాధించడానికి ఎంతో విలువైన సమాచారాన్ని ఒకేచోట ఇవ్వటమే కాకుండా ఉత్తేజపరిచేదిగా ఉంది.

ప్రదర్శన మొత్తంలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వ వ్యవసాయశాఖ ఏర్పాటు చేసిన నీటి పరీవాహక ప్రాంత అభివృద్ధి విధానం అత్యంత ఆకర్షణీయంగా చూపించబడింది. ఈ విధానం క్రింద సహజవనరులకు ఎటువంటి భూమి, వర్షపునీరు మరియు వాతావరణాన్ని శాస్త్రీయంగా, సమీకృత వినియోగంతో వివిధ శ్రేణుల భూములలో నీటి పరీవాహక ప్రాంత ప్రజలకు అవసరమైన నంటచెరకు, కలప, పశుగ్రాసం ఎలా అత్యధికస్థాయిలో స్థిరంగా ఎలా ఉత్పత్తి చేయవచ్చో చూపించబడింది. ఏయే శ్రేణి భూములలో ఏపైర్లు, చెట్లు నాటవచ్చో చూపించబడ్డాయి. దాదాపు రెండు వంతులు గల వర్షాధార ప్రాంతాలకు ఈ విధానం ఎంతో ఉపయోగపడుతుంది. ఇదేగాక, వివిధ పైర్ల సాగులో ఉన్న అధిక దిగుబడి వంగడాలు, కూరగాయలు, పండ్లను మరియు వాటి ఆకర్షణీయమైన చిత్రాల ద్వారా చూపించబడ్డాయి. నీటి ముంపుకు గురిఅయ్యే ప్రాంతాలను ఎలా అతి తక్కువ ఖర్చు మరియు

వ్యవధిలో రిమోట్ సెన్సింగ్ పద్ధతి ద్వారా అంచనా కట్టవచ్చో ఫాటోల ద్వారా, నమూనాల ద్వారా ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర శాస్త్ర సాంకేతిక మండలివారి ప్రత్యేక స్టాబులో రిమోట్ సెన్సింగ్ విభాగం ఆకర్షణీయంగా చూపించబడింది. వివిధ చాయా చిత్రాల ద్వారా సాగుకు వీలు లేని భూములగురించి రిమోట్ సెన్సింగ్ పద్ధతి ద్వారా ఎలా సమాచారం సేకరించవచ్చో ఆసక్తిదాయకంగా ప్రదర్శించబడింది.

ఆంధ్రప్రదేశ్ వ్యవసాయ విశ్వ విద్యాలయం, కేంద్ర ప్రభుత్వం వారి పరిశోధనా సంస్థ మరియు అంతర్జాతీయ ఉష్ణమండల ప్రాంతపు పంటల అభివృద్ధి సంస్థ (ఇక్రిసాట్) తమతమ పరిశోధనా ఫలితాలను ప్రదర్శించాయి.

వివిధ రోగ నిరోధక శక్తి కలిగిన వివిధ పంటల అధికోత్పత్తి వంగడాలను నంస్కరించే పద్ధతి, ఇటీవల రూపొందించిన వివిధ రకాల పండ్లు, కాయల వివిధ రకాలను ప్రదర్శించబడ్డాయి. గృహవిజ్ఞాన పరిశోధనల ద్వారా జొన్నల నుండి తయారు చేసిన ఉత్పత్తులు విశేషంగా దర్శకులను ఆకర్షించుకున్నాయి. సుగంధ ద్రవ్యాలు కలిగి ఉండే వివిధ రకాల గడ్డి, ఇతర మొక్కలు, వాని నుండి సుగంధ నూనెను తీసేందుకు ఉపయోగపడే యంత్రం ఎందరినో ఆకర్షించింది.

కొద్ది సాగునీటితో వివిధ ఫల, పుష్పతోటలను 'డ్రీప్' ఇరిగేషన్ ద్వారా ఎలా పెంచవచ్చో ప్రదర్శించబడ్డాయి. దానికి కావలసిన యంత్ర సామగ్రిని ప్రదర్శించాయి. మల్చరీ, పట్టు పురుగుల పెంపకంతో గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో ఉద్యోగావకాశాలను, ఆదాయాల్ని

డాక్టర్ అరిబండి ప్రసాదరావు

ఎలా పెంచుకోవచ్చో అత్యంత ఆకర్షణీయంగా, విజ్ఞానదాయకంగా పట్టు పరిశ్రమ బోర్డు స్టాల్ లో సవివరంగా చూపించబడింది. కంప్యూటర్ సహాయంతో వివిధ రెగ్యులేటెడ్ మార్కెట్లలోని ధరలను జాతీయ సమాచార కమ్యూనికేషన్ సాంకేతిక నెట్ వర్క్, వ్యవస్థతో ఎలా తెలుసుకోవచ్చో ప్రభుత్వ మార్కెటింగ్ స్టాబు ఆసక్తిదాయకంగా ప్రదర్శించబడింది.

'టిష్యూ' కల్చర్ పరిజ్ఞానంతో ఒకేరకంగా, ఆకర్షణీయంగా ఉండే పుష్పాలు మరియు ఇతర అలంకార మొక్కలను కొన్ని ప్రైవేటు సంస్థలు ప్రదర్శించటమే కాకుండా అమ్మే ఏర్పాట్లు కూడా చేయడం ఈ ప్రదర్శనలోని ప్రత్యేకత. ఇదే ప్రక్రియను వినియోగించి, అధికోత్పత్తికి ఉపయోగపడే వివిధ పండ్ల మొక్కలను

విజ్ఞానాన్ని, ఉత్తేజాన్ని
అందించిన

ప్రథమరాష్ట్ర
స్థాయివ్యవసాయ
ప్రదర్శన

కూడా రూపొందించవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉన్నది.

పంటలకు వేసే యూరియా సామర్థ్యాన్ని పెంచేందుకు యూరియాతో బాటు 20% వరకు పొడిచేసిన వేపచెక్క పిండిని కలపాలని వ్యవసాయశాఖవారు రైతులకు చెబుతున్నారు. రైతులు దీని ప్రాధాన్యాన్ని గుర్తించినా, వేపచెక్క పిండి అంతగా అందుబాటులో లేకపోవడంవల్ల, ఎక్కువ భాగం రైతులు దీన్ని ఆచరించలేకపోతున్నారు. దీనికి ప్రత్యమ్నాయంగా ఒక ప్రైవేటు సంస్థ 'నిమిన్' అనే ఒక ఉత్పత్తిని మార్కెటులో ప్రవేశపెట్టి, ప్రదర్శనలో అమ్మే ఏర్పాట్లు కూడా చేసింది. ఇది రైతులకు అందుబాటులోనికి తెస్తే, సరైన ఎక్కువ సామర్థ్యాన్ని పెంచడంలో ఎంతో ఉపయోగపడుతుంది.

వివిధ ప్రభుత్వ, ప్రైవేట్ సంస్థలు తాము ఉత్పత్తి చేసే ఎరువులను ప్రదర్శించి, వాటిని వాడే విధానం, మోతాదులను, దానికి సంబంధించిన నమూనానాన్ని కరపత్రాల రూపంలో సందర్శకులకు తెలిపాయి.

వివిధ బహుళ జాతినంస్థల కంపెనీలు, ఇతర ప్రైవేటు సంస్థలు అధిక లాభాలు ఉండే కీలక విత్తన వ్యాపార రంగాలలోనికి ఎంత త్వరగా చొచ్చుకు పోతున్నాయో, దాని పరిణామాలు ఎలా ఉండగలవో, అని ప్రదర్శనలో పాల్గొన్న వివిధ విత్తన వ్యాపార స్థావరాల మాస్తే, సందర్శకులు వెంటనే గ్రహించవచ్చు. ఈ అన్ని స్థావరాల వ్యాపారులకు అధిక లాభాలు తెచ్చే దిగుమతి చేసుకొన్న అధిక దిగుబడినిచ్చే విత్తనాలుగాని లేదా హైబ్రిడ్ విత్తనాలుగాని మాత్రమే చూడవచ్చు. ఇతర విత్తనాలు అమ్మటానికి, ప్రదర్శించడానికి వారెవరు అంతగా ఉత్సాహం చూపలేదు. ఒకస్థానంలో విదేశాల నుంచి దిగుబడి చేసిన టమోటా విత్తనాలను అమ్మకానికి పెట్టారు. దానిలోనే ఆరకం చెల్లను, కాయలను ప్రదర్శించారు. ఆ స్థాన నిర్వాహకుడు ఒక ఎకరానికి సరిపోయే టమోటా విత్తనాల ఖరీదు కేవలం రూ.640లు మాత్రమేనని, ఆఖరీదు ఒక ఎకరానికి అయ్యే వేరుశనగ విత్తనం ఖరీదులో సగం మాత్రమేనని, కాని ఆదాయం వేరుశనగ కన్నా ఎన్నో రెట్లు

అధికమని సగర్వంగా సందర్శకులకు చెబుతున్నాడు. పండ్లు ఎంత ఆకర్షణీయంగా ఉన్నా, నిలకడలేని ప్రస్తుత మార్కెట్ వ్యవస్థ రైతుకు ఎకరానికి ఎంతవరకు కాపాడుతుందో చెప్పడం కష్టమే.

వారు చెప్పే రకాలు వాస్తవంగా ఎంత దిగుబడినిస్తాయో అనుభవంలో చూడలే తప్ప, వెంటనే నమ్మరాదు. లాభాపేక్షతో వచ్చే ఆదాయాన్ని ఎన్నో రెట్లు ఎక్కువ చూపించే అవకాశాలు ఉన్నాయి. దిగుబడి చేసుకొనే వివిధ విత్తన రకాలు అవసరమైన 'క్వారంటిన్' పరీక్ష చేశారో లేదో తెలియదు. నూతన వ్యాపార విధానంలో భాగంగా విత్తన దిగుమతి పద్ధతి చాలా సరళం చేయబడింది. ఫలితంగా, కొత్తచీడలు, పీడలు మనదేశంలోనికి దిగుమతి చేసుకొనే ప్రమాదం లేకపోలేదు.

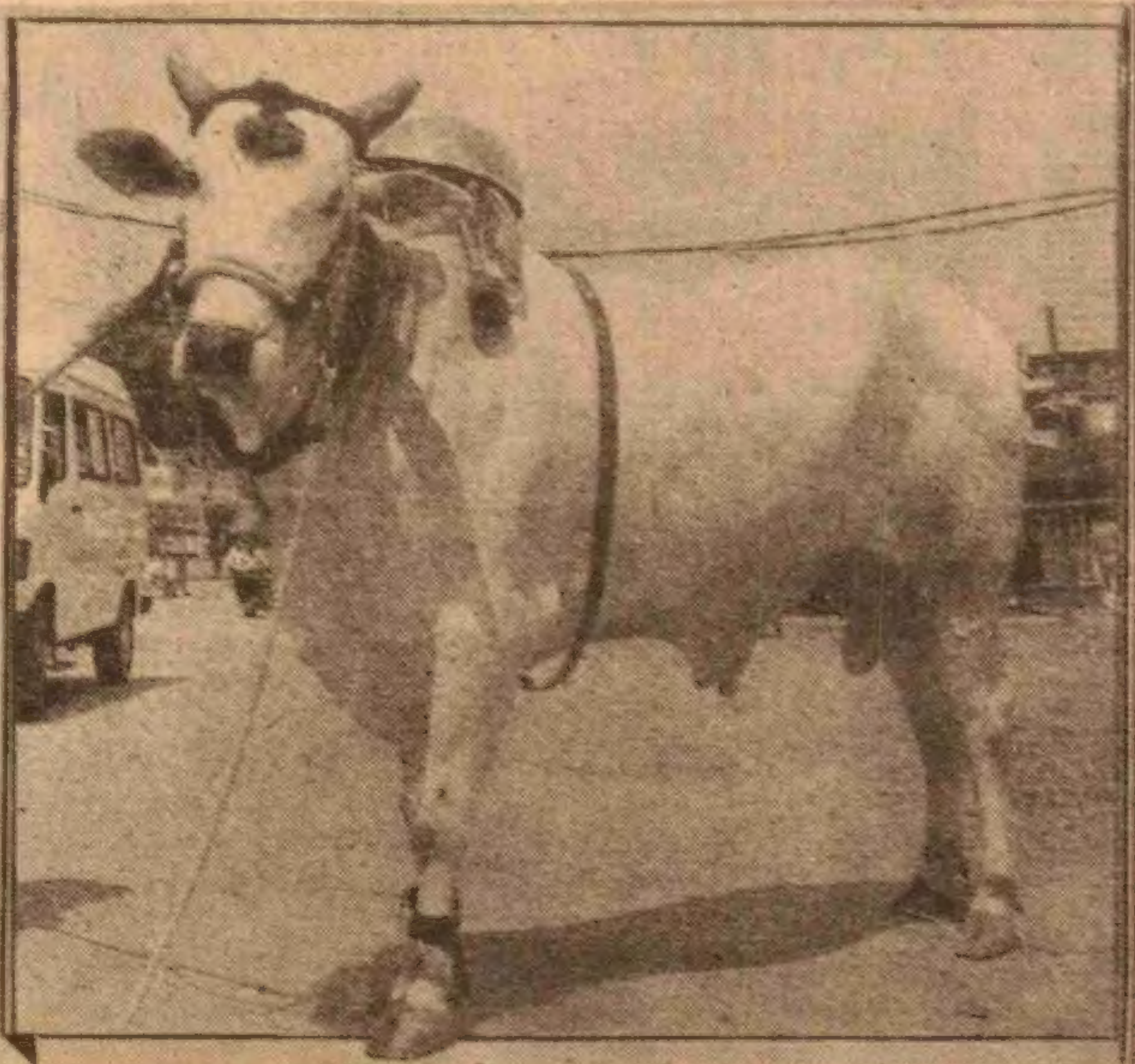
ప్రైవేటు విత్తన వ్యాపార సంస్థలు అధిక లాభాల నిచ్చే హైబ్రిడ్ విత్తనాల ఉత్పత్తిమీదే కేంద్రీకరిస్తున్నాయని ప్రదర్శనలోని ప్రైవేటు విత్తన స్టాల్ ను పరిశీలించితే ఇట్టే గమనించవచ్చు. ఈ విత్తనాలను ప్రతి సంవత్సరం కొనివాడాల్సి ఉంటుంది.

పశువుల ప్రదర్శన వ్యవసాయ ప్రదర్శనలో ఒక హైలైటు. ఇది ప్రతి ఒక్కరిని ఆకర్షించింది. మూడు వందలకు పశువులకు పైగా ఈ ప్రదర్శనలో పాల్గొన్నాయి. క్రమంగా క్షీణిస్తున్న ఒంగోలు జాతి కోడెలు, ఆవులు, వాని పెయ్యలు అధికపాలిచ్చే ముర్రా జాతి బ్రెలు, విదేశీ రకాల ఆవులు, వాని దూడలు, సంకరత్పత్తితో స్వదేశీ పశువుల అభివృద్ధి పరిచిన రకాలు ప్రదర్శించబడ్డాయి. అభివృద్ధి పరిచిన గొర్రెలు, పందులు వాని పెంపకంలో ఉన్న అధిక ఆదాయాల్ని చూపించేవిగా ఉన్నాయి. కృత్రిమ వేపలు పెంపకానికి అవసరమయ్యే వివిధ వేప జాతుల పిల్లలు, రొయ్యలు, వాని పెంపకంలో తీసుకోవలసిన జాగ్రత్తలను రాష్ట్ర మత్స్యశాఖ స్టాల్ లో వివరించబడ్డాయి.

ప్రథమ రాష్ట్రస్థాయి వ్యవసాయ ప్రదర్శన ఆకర్షణగా, విజ్ఞానదాయకంగా, ఉత్తేజ పరిచేదిగా ఉన్నా, కొన్ని ప్రధాన లోపాలు లేకపోలేదు. ముఖ్యంగా వ్యవసాయ ప్రదర్శనకు మార్చినెల అనుకూలం కాదని నిర్వహణ కమిటీ అధ్యక్షులే తమ ముగింపు సభ స్వాగతోపన్యాసంలో తెలిపారు. ప్రదర్శన గురించి రాష్ట్రంలో తగినంత ప్రచారం జరగలేదు. ప్రత్యేక రవాణా ఏర్పాట్లు అంతగా చేయలేదు. అందువల్ల వివిధ ప్రాంతాల్లోని ఉత్సాహం ఉన్న ఎంతోమంది రైతులు ప్రదర్శనను సందర్శించే అవకాశం లేదు. ఈ రోజుల్లో ఏ చిన్న జాతరవచ్చినా, విరివిగా ప్రచారం చేయటం, ప్రత్యేక రవాణా సౌకర్యాల్ని ఏర్పాటు చేయటం ఒక అలవాటుగా మారిపోయింది. వారి సౌకర్యాల నిమిత్తం, ప్రభుత్వం చాలా పెద్ద మొత్తాల్లోనే ఖర్చుకూడా పెడుతుంది. అందువల్ల ఎంతో విజ్ఞానదాయకమైన ఉత్తేజ పరిచే రాష్ట్రస్థాయి వ్యవసాయ ప్రదర్శనకు, రాష్ట్రస్థాయి ప్రచారం, రాష్ట్రస్థాయి రవాణా సౌకర్యాలు కలిగించడం చాలా అవసరం. రవాణా వార్టీలల్లో కొంత ప్రోత్సహకాలు కూడా ప్రవేశపెట్టాల్సిన అవసరం ఉన్నది. ఉత్తర ప్రదేశ్, హర్యానా లాంటి రాష్ట్రాలలో ఇటువంటి ప్రోత్సాహకాలు రైలు, రవాణా వార్టీల్లో కలిగిస్తున్నారు.

క్రొత్తగా రూపొందించి, విడుదల చేసిన రకాలను వ్యవసాయ

(మిగతా 17వ పేజీలో)

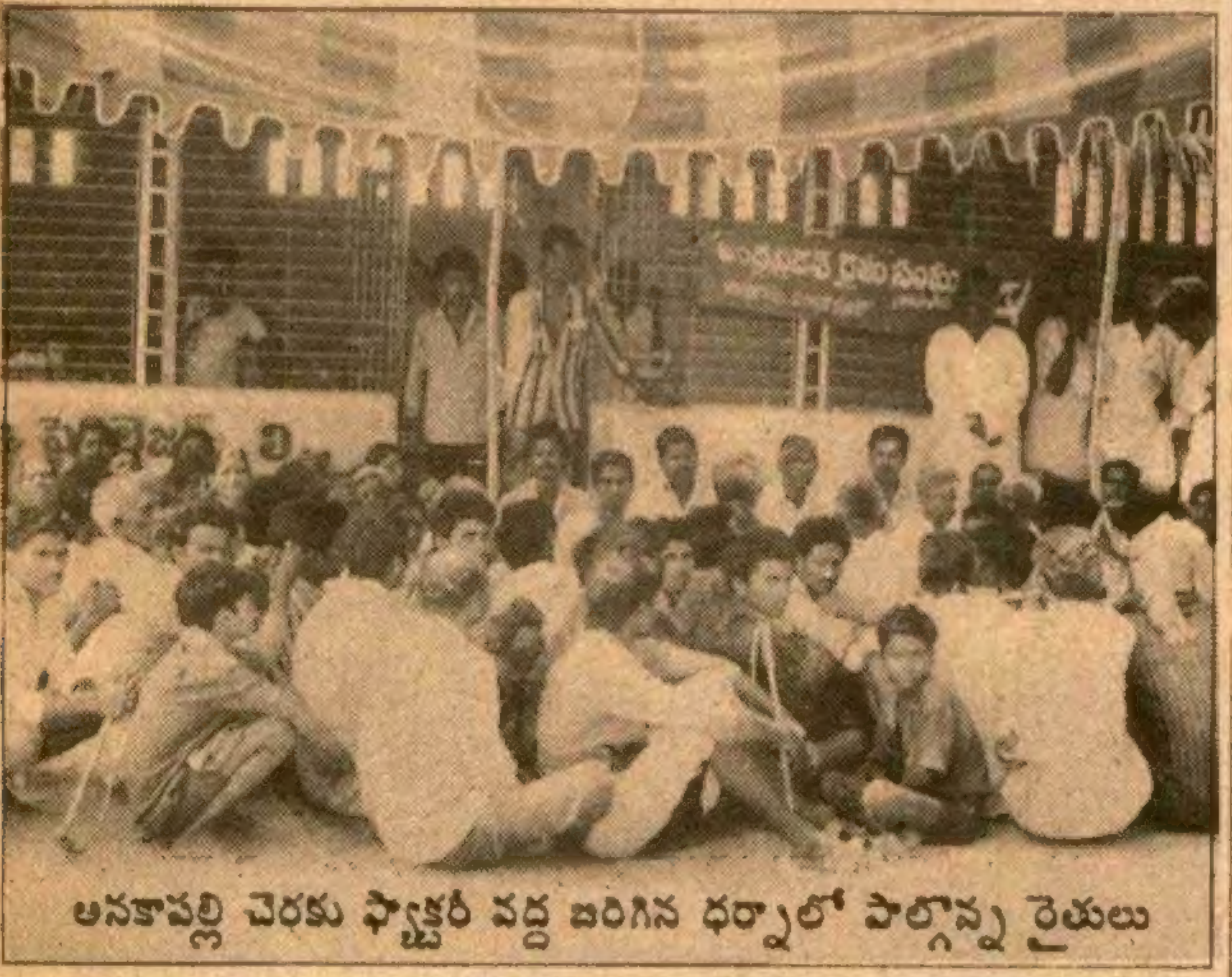

రైతాంగ సమస్యలు

కైంద్ర ప్రభుత్వ నూతన ఆర్థిక విధానాలు వ్యవసాయ రంగాన్ని తీవ్రంగా దెబ్బతీసే విధంగావున్నాయి. ధరలు పెరిగి వ్యవసాయ ఖర్చు పెరిగిపోతున్నది. మార్కెట్లో ప్రభుత్వం పాత్ర నామమాత్రమై పూర్తిగా వ్యాపార వర్గాలకు స్వేచ్ఛ నివ్వడం జరిగింది. దీనివలన వ్యాపార పంటల ధరలు పడిపోతున్నాయి.

పాగాకు దేశం మొత్తం వర్షానియా పాగాకు ఉత్పత్తిలో 85 శాతం మన రాష్ట్రంలోనే పండుతున్నది. గత సం॥ సగటున కె.జి. ఒక్కంటికి రు. 33 లు రావడం వలన రైతాంగం ఈ సం॥ పాగాకు బోర్డు ప్రోత్సాహంతో ఉత్పత్తిని పెంచారు. దీన్ని వ్యాపార వర్గాలు ఒక పథకం ప్రకారం ఉపయోగించుకుంటున్నాయి. వ్యాపార వర్గాల ఒత్తిడితో పాగాకు బోర్డు అదనపు ఉత్పత్తికి నిర్ణయం చేసిన రోజున మన రైతుసంఘ ప్రతినిధి వర్గం గుంటూరు వెళ్ళి రాయబారం నడిపింది. ఎగుమతులుబాగా పెరిగాయని ధరలభిస్తుందని బోర్డువారు హామీనిచ్చారు. కానీ ఆచరణలో యిది తల్లక్రిందులైంది. ఈ సం॥ పాగాకు వేలం ఫిబ్రవరి 20

అనకాపల్లి చెరుకు ఫ్యాక్టరీ వద్ద జరిగిన ధర్నాలో పాల్గొన్న రైతులు

నుండి ప్రారంభించారు. ఎఫ్.సి.వి. - 1 రకం గరిష్ట ధర రు. 30లు మాత్రమే వున్నది. ఈ నెలరోజుల్లో రెండు మూడు రూపాయలకు మించి పెరగలేదు. వేలం ప్రారంభించిన తర్వాత రైతు సంఘం తరపున యితర మిత్ర సంఘాలతో కలిసి ప్రకాశం జిల్లాలోని కొన్ని ప్లాట్ ఫారమ్స్ తిరిగి బోర్డు అధికారులను కూడా కలిసి చర్చించడం జరిగింది. ఈ సం॥ ఉత్పత్తి 123-130 మిలియన్ కె.జి.ల మధ్య వుంటుందని, ఐ.టి.సి. వారు ప్రచారం చేస్తున్నట్లుగా 160 మి. కె.జి.లు అసలు లేదని మనదేశ అవసరాలకుగాను 75 మి. కె.జి.లు పోను మిగతాది ఎగుమతి అవుతుందని రైతాంగం ఆందోళనపడి తొందరపడి అమ్ముకోవద్దని విజ్ఞప్తి చేశాము. రష్యా

గత సం॥ 15 మి.కె.జి.లు మాత్రమే కొనుగోలు చేయగా ఈ సం॥ 125 మి. కె.జి.లకు ఆర్డరు యిచ్చింది. చైనా కొత్తగా మార్కెట్లో ప్రవేశించింది. యూరోపియన్ దేశాల ఆర్డరు పెరిగింది. మొత్తం 60 మిలియన్ కె.జి. లకు మించి ఎగుమతి అవుతుందని అంచనా. ఈ పరిస్థితులలో ఎగుమతి ఆర్డరు ఖరారు చేయకుండా నాన్ బడుతున్నది. ఆ కారణంగానే ధర పెరగడంలేదు. బోర్డు ఎగ్జిక్యూటివ్ డైరెక్టరును రైతు సంఘం తరపున శ్రీయుతులు పుతుంబాక వెంకటపతి, సూరాపాపిరెడ్డి, వి. శ్రీనివాసరావు కలిసి చర్చించారు. వారం రోజుల్లో రష్యా ఆర్డరు ఖరారు అవుతుందని చెప్పారు. తీరా వ్యాపార వేత్తల ఒత్తిడితో 25 మి.కె.జి.లకు బదులుగా 15 మి.కె.జి.లకు మాత్రమే ఖరారు చేశారు. ఇది రైతాంగాన్ని దెబ్బతీసే చర్య. ఒకవైపు ఎగుమతులు పెంచాలంటూ ప్రభుత్వం ప్రకటిస్తూ ఐ.టి.సి. వంటి గుత్త పెట్టుబడి దారీ సంస్థలకు లొంగిపోయి ఎగుమతి అవకాశం వున్నా ఆర్డరు యివ్వకపోవడం వ్యవసాయ రంగాన్ని దెబ్బతీసే చర్య అవుతుంది. వెంటనే విదేశీ ఆర్డర్లన్నిటినీ ఖరారు చేసి ధర పెరిగేట్లు చూడాలి. లేదా పాగాకు బోర్డు చొరవ తీసుకొని ప్రభుత్వ, సహకార సంస్థల ద్వారా కొనుగోలు చేయించి వారికే ఎగుమతి ఆర్డరు యివ్వాలని రైతు సంఘం డిమాండ్ చేస్తున్నది. రైతులు తమ పాగాకును రీ-డ్రైయింగ్ చేసే నిల్వ వుంచుకొని ధర పెరిగినప్పుడు అమ్ముకోడానికి బోర్డు ఆర్థిక సహాయం చేయాలి.

వత్తి ప్రత్తి ధర వున్నట్లుండి క్వంటాల్ రు. 1800 ల నుండి రు. 1200 లకు పడిపోయింది. ఈ ధరకు కూడా డబ్బు లేదనే సాకుతో వ్యాపారస్తులు కొనుగోలు చేయడం లేదు. గుంటూరు, ప్రకాశం, వరంగల్ జిల్లాల్లో సగం పత్తి రైతుల వద్దే నిల్వవుండిపోయింది. దీనికి ప్రధాన కారణం 10 లక్షల బేళ్ళు పత్తి దిగుమతి చేయాలని నిర్ణయించడమే. దేశ అవసరాలకు పోను ఈ సం॥ మిగులు వుంటుంది. కాని మిల్లు యజమానులు పత్తి దిగుబడి తగ్గిందని ఆ కారణంగా దిగుమతి చేసుకోవాలని వాదిస్తున్నారు. ఇది పచ్చి అబద్ధం.

వాస్తవం ఇది:	
గత సం॥ పత్తి నిల్వ	22.64 లక్షల బేళ్ళు
ఈ సం॥ ఉత్పత్తి అంచనా	120 లక్షల బేళ్ళు
ఈ సం॥ దేశంలోని మిల్లు అవసరాలు	106 లక్షల బేళ్ళు
ఈ సం॥ ఇతర అవసరాలకు	8 " "
పోగా సం॥ అంతానికి నిల్వ	31.64,, "

రైతాంగ పోరాటాలు

శ్రీ కాకుళం జిల్లా మహాసభలో ప్రసంగిస్తున్న శ్రీ బి.ఎన్. రెడ్డి

నిజానికి ఈసంవత్సరం గత సంవత్సరంకన్నా ఎక్కువే ఘిగులు వుంటుంది. అయినా సరే పత్తి దిగుమతి చేసుకోవాలని నిర్ణయించడం యిక్కడ రైతాంగాన్ని దెబ్బతీసి మిల్లు యజమానులకు కట్టబెట్టేందుకోసమే. కాబట్టి దిగుమతులు ఆపేయాలని, సి.సి.ఐ. రంగంలోకి దిగి నేరుగా రైతుల వద్ద నుండే పత్తి కొనుగోలు చేయాలని డిమాండ్ చేస్తూ మార్చి 18వ తేదీన రైతు సంఘం తరపున గుంటూరులో సి.సి.ఐ. మేనేజర్ను కలిసి విజ్ఞాపన పత్రం అందించాము. ఈ కార్యక్రమంలో 100 మంది రైతులు పాల్గొన్నారు. సి.సి.ఐ. యిప్పటికే 40 వేల బేళ్ళు కొనుగోలు చేసిందని, యింకా కొనడానికి పర్మిషన్ లేదని మేనేజర్ చెప్పారు. సి.సి.ఐ. రైతుల నుండి కొనకుండా, మధ్యదారుల వద్ద కొన్నదని, యిది సరైన పద్ధతి కాదని రాష్ట్ర రైతుసంఘం ఉపాధ్యక్షులు శ్రీ పుతుంబాక వెంకటపతి పేర్కొన్నారు. ఈ కార్యక్రమంలో శ్రీయుతులు సూరా పాపిరెడ్డి, వి. శ్రీనివాసరావు, పోపూరి రామారావు, గద్దె చలమయ్య, సింహాద్రి శివారెడ్డి తదితరులు పాల్గొన్నారు. మెమోరాండం కాపీలు పార్లమెంటు సభ్యులకు కూడా పంపబడినవి.

చెరకు గత సంవత్సరం ధరకన్నా ఈసంవత్సరం అదనంగా బిన్నుకీరు. 30 లు పెంచుతూ కేంద్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. కాని మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మాత్రం కేవలం రు. 10 లు మాత్రమే పెంచింది. గత అక్టోబర్లో విజయవాడలో జరిగిన రాష్ట్ర అఖిలపక్ష చెరకు ఉత్పత్తిదర్శనదస్సు 8.5 శాతం రికవరీపై బిన్నుకీరు. 340 లు వుండాలని డిమాండ్ చేసింది. కాని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయం ప్రకారం అది రు. 295 లు మాత్రమే అవుతుంది. పైగా ఎప్పుడూ యిస్తున్న ప్రోత్సాహపు ధర రు. 15 లను కూడా తగ్గించింది. దీనితో ఆగ్రహించిన రైతాంగం అఖిలపక్ష కమిటీ పిలుపుపై మార్చి 17వ తేదీన రాష్ట్రంలోని ఛక్కెర కర్మాగారాలన్నింటి ముందూ ధర్నాలు చేసింది. హనుమాన్ జంక్షన్లో 500 మంది రైతులు పాల్గొన్నారు. ఇంకా జంపని, పాలేరు, కైలాష్ (కల్లూరు) ఆముదాల నలస, అనకాపల్లి, బొబ్బిలి, సీతానగరం తదితర చోట్ల జరిగినట్లు వర్తమానం అందినది. ఈ ఆందోళన తర్వాత అసెంబ్లీలో మంత్రి ప్రకటన చేస్తూ ప్రోత్సాహపు ధర రు. 15 లు వునరుద్ధరిస్తామని, మరో రు. 20 లు పెంచే

విషయం పరిశీలిస్తామని హామీనిచ్చారు.

ప్రాజెక్టుల సాధనకోసం

రాష్ట్రంలో పెండింగు ప్రాజెక్టుల సాధన కోసం రాష్ట్ర రైతు సంఘం యితర అన్నిపక్షాలతోనూ కలిసి తన ఆందోళనను కొనసాగిస్తున్నది. నల్లగొండ జిల్లాకరువు ప్రాంతానికి శ్రీశైలం ఎడమ గట్టు కాలువ ద్వారా నీరు కావాలి. ఈ పనులు వెంటనే చేపట్టాలని కోరుతూ అఖిలపక్ష జలసాధన సమితి ఆధ్వర్యాన నల్లగొండలో 2 వేల మందితో సదస్సు జరిగింది. తదనంతరం ముఖ్యమంత్రిని కలిసి విజ్ఞాపన అందచేశారు. రాష్ట్ర రైతుసంఘం నాయకులు శ్రీ భీమిరెడ్డి నర్సింహారెడ్డి (ఎం.పి.), నర్రా రాఘవారెడ్డి (ఎం.ఎల్.ఏ.), యింకా తెలుగుదేశం, సి.పి.ఐ, కాంగ్రెస్ పార్టీలకు చెందిన నాయకులు కూడా పాల్గొన్నారు.

నెల్లూరు జిల్లాలో సీతారాంపురం రిజర్వాయరు నిర్మించాలని కోరుతూ మన రైతు సంఘం ఆధ్వర్యాన వెయ్యిమంది రైతులు ఉదయగిరిలో ప్రదర్శనచేసి ముఖ్యమంత్రికి మెమోరాండం సమర్పించారు. ఈ కార్యక్రమానికి శ్రీయుతులు జక్కా వెంకయ్య, బసిరెడ్డి మాలకొండారెడ్డి, చండ్ర రాజగోపాల్ తదితరులు నాయకత్వం వహించారు.

పోలవరం ప్రాజెక్టును జాతీయ ప్రాజెక్టుగా స్వీకరించి నిర్మించాలని కోరుతూ అఖిలపక్షాల ఆధ్వర్యాన పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా కొవ్వూరులో 2 వేలమందితో సదస్సు జరిగింది. తిరిగి మార్చి 30న వందలాది మంది రైతులు హైదరాబాద్ వెళ్ళి, మంత్రులను కలిసి విజ్ఞాపన పత్రం అందచేశారు. ఇతర సంఘాల నాయకులతో పాటు రాష్ట్ర రైతుసంఘం నాయకులు శ్రీ బోడేపూడి వెంకటేశ్వరరావు, శ్రీ ఆర్. సత్యనారాయణరాజు, శ్రీ యర్రా నారాయణస్వామి (తెలుగుదేశం) తదితరులు పాల్గొన్నారు.

నూతన ఆర్థిక విధానాలకు వ్యతిరేకంగా

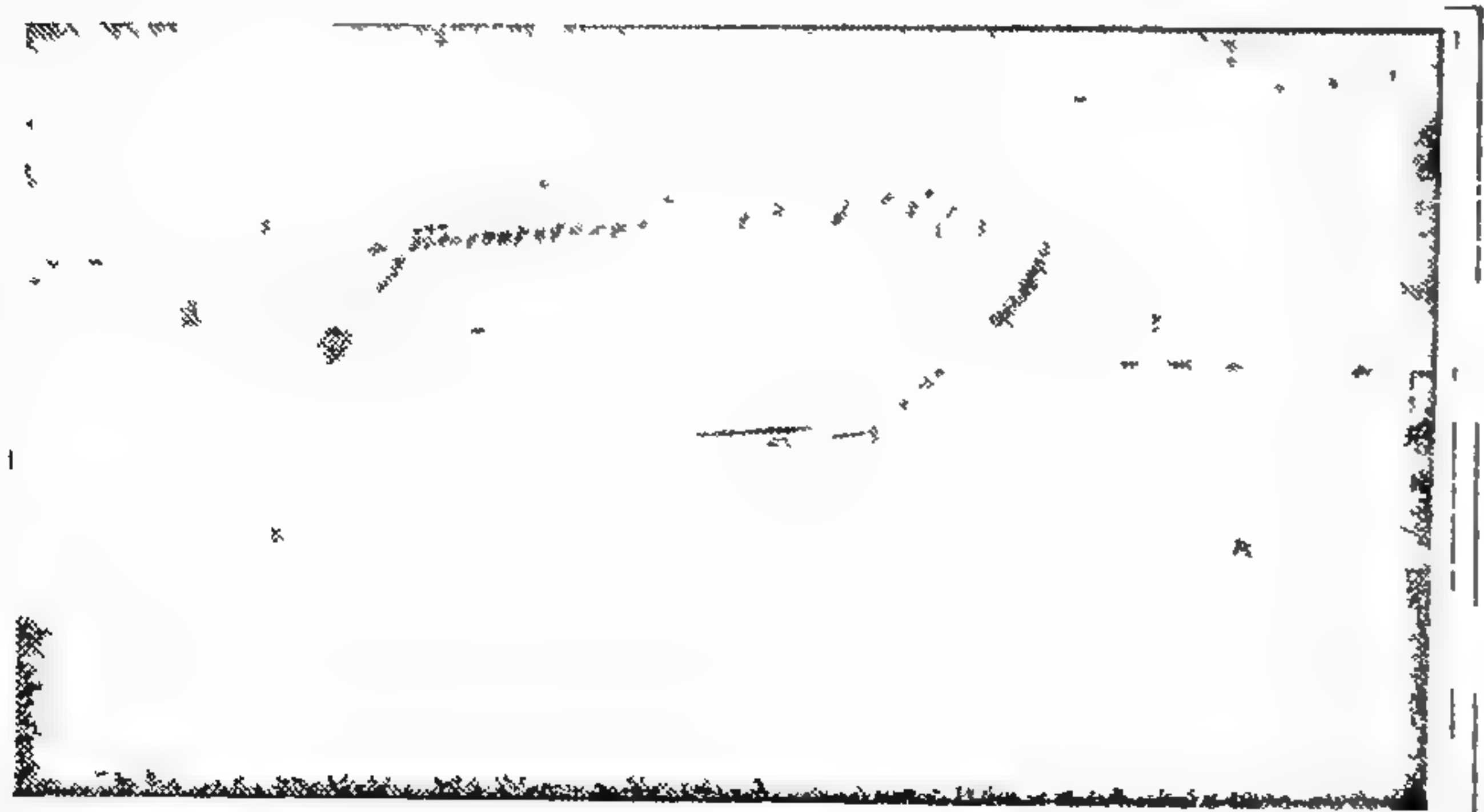
వ్యవసాయక, పారిశ్రామిక రంగాలను తీవ్రంగా దెబ్బతీసి, ధరలు, నిరుద్యోగం, దరిద్ర్యాన్ని పెంచే కేంద్ర ప్రభుత్వ నూతన ఆర్థిక విధానాలను వ్యతిరేకిస్తూ ఫిబ్రవరి 26 నుండి మార్చి 1 వరకు రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా పెద్ద ఎత్తున ప్రచార కార్యక్రమం జరిగింది. రాష్ట్ర రైతు సంఘం తరపున 'రైతన్న వెన్నువిరిచే' (మిగతా 15వ పేజీలో)

సాగర్ ఎడమకాల్య సమస్య-పట్టించుకొని ప్రభుత్వం

మ భవిష్యత్తు బంగారుబాటకె దీర్ఘకాల ఆందోళన చేసి సాధించుకొన్న నాగర్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు, సాగునీటి సమస్యలవల్ల రైతుల కలలను కల్లలుగా మార్చివేసింది. లోపభూయిష్ట సాగునీటి సరఫరా వల్ల ఒకవైపు ఆయకట్టు రైతాంగం నష్టపోతూ వుంటే, రెండవవైపు ప్రభుత్వ కంటి తుడుపు తాత్కాలిక చర్యలతో, అరకొరకేటాయింపులతో ప్రాజెక్టు యాజమాన్యం సమర్థవంతంగా నిర్వహించబడటం లేదు. కాల్య చివరి భూముల రైతులు పూర్తిగా నష్టపోతూ ఉంటే, ఇతరులు పాక్షికంగా తమ శ్రమ, పెట్టుబడి ఫలితాలను నష్టపోతున్నారు. 1955లో అప్పటి ప్రధాని పండిట్ జవహర్లాల్ నెహ్రూ ప్రాజెక్టు నిర్మాణానికి పునాదిరాయివేసినప్పుడుగాని, 1967లో సాగునీటిని విడుదల చేసినప్పుడుగాని ఇలా ఆయకట్టు రైతాంగం నష్టపోవలసి వస్తుందని ఎవరూ ఊహించలేదు. ముఖ్యంగా ఎడమ కాల్య రైతాంగం. ఇరవై ఒక్క బ్లాకులతో, ఎనిమిది బ్రాంచి కాల్యలు కలిగి 178 కి.మీ. నిడివిగల ప్రధాన కాల్య మరియు 117 కి.మీ. 21వ ప్రధాన బ్రాంచి కాల్య (మొత్తం నిడివి 295 కి.మీ.) 5 లక్షల 9వేల పెన మాగాణి మరియు 4 లక్షల 70 వేల ఎకరాలలో ఆరుతడి పంటలకు ఉద్దేశించబడింది. నాగర్జునసాగర్ ఎడమకాల్య ప్రధానంగా నల్లగొండ, ఖమ్మం మరియు కృష్ణాజిల్లాలలో ఈ ఆయకట్టు విస్తరించి ఉంది. దీనిలో మొదటి 19 బ్లాకులను (డ్యాం నుండి మునేరు వరకు) 4 లక్షల 16 వేల ఎకరాల మాగాణి 91 వేల 560 ఎకరాల ఆరుతడి భూముల ఆయకట్టు ప్రాంతాన్ని (మొత్తం 5 లక్షల 8వేల ఎకరాలు) నాన్ బ్యాంక్ ఏరియాగా పరిగణిస్తారు. బ్లాక్ 20 నుండి 21/11 బ్లాక్ వరకు (మునేరు, కట్టలేరుల మధ్య) 92 వేల 865 ఎకరాల మాగాణి మరియు 3 లక్షల 78 వేల ఎకరాల ఆరుతడి పంటలకై ఉద్దేశించిన ప్రాంతాన్ని బ్యాంక్ ఏరియాగా పరిగణిస్తారు. ఇలా భావించడానికి ప్రధాన కారణం ప్రపంచ బ్యాంక్ రుణసహాయంతో బ్యాంక్ ఏరియాలో సక్రమనీటి సరఫరాకై డ్యాం నుండి 7.8 కి.మీ. నుండి 115 కి.మీ. ప్రధాన కాల్య మీద

శ్రీ బోడేపూడి వెంకటేశ్వరరావు,
పి.పి.ఎం. శాసనసభాపక్ష నాయకుడు,
ఆంధ్రప్రదేశ్ రైతు సంఘం ఉపాధ్యక్షులు

లైనింగ్ చేపట్టడమే. దీనికి తోడు ప్రధాన కాల్య 115 కి.మీ. నుండి 136 కి.మీ మధ్య రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తన సొంత వనరుల నుండి లైనింగ్ పనులు చేపట్టింది.

అవినీతి వల్ల లోపభూయిష్టంగా పూర్తి చేసిన ప్రధాన కాల్య లైనింగ్ లో ఎక్కువ భాగం పడిపోయింది. ఫలితంగా, ప్రధాన కాల్య లైనింగ్ వల్ల కాల్యలో పారేటి నష్టం పెరిగిపోయి ప్రధాన కాల్య క్రింద భాగం (బ్యాంక్ ఏరియా)లో సక్రమంగా నీటి సరఫరా అవుతుందని ఆశించిన రైతాంగం కలలు ఫలించలేదు. 1985-86 నాటికి ఎడమకాల్య క్రింద 8 లక్షల 29వేల ఎకరాలకు నీటి వసతి కల్పించగా, కేవలం 6 లక్షల 22 వేల ఎకరాలకు మాత్రమే సాగునీరు వాస్తవంగా అందుతుందని ప్రభుత్వ లెక్కలు చెబుతున్నాయి. అంటే నీటివసతి కలిగించిన ఆయకట్టులో దాదాపు 24 శాతం ప్రాంతానికి, నీరు అందడం లేదు. దీనికి తోడు, 71 వేల ఎకరాల భూమిని నీరు అందని కాల్య చివరి భూములుగా ప్రభుత్వం గుర్తించింది. ఒకవైపుగా కాల్య చివరి భూముల రైతులు నష్టపోతూ ఉంటే, రెండవ వైపు వాగులు, వరదలలో పె ఆయకట్టు ప్రాంతాల నుండి నీరు వృధాగా పోతూ సేద్యానికి పనికిరాకుండా పోతుంది. అప్పటి ప్రజాందోళనల ఫలితంగా కుడి, ఎడమ కాల్యల ఆయకట్టు క్రింద 82 సప్లెమెంటరీ నీటిపారుదల పథకాలు మరియు 41 నీటి మళ్ళింపు పథకాల నిర్మాణాన్ని ప్రభుత్వం చేపట్టడం జరిగింది. దీనిలో కొన్ని పూర్తి అయ్యాయి. కొన్ని ఇంకా పూర్తికాలేదు. ఈ పథకాలను ఎడమకాల్య మీద నాన్ బ్యాంక్ ఆయకట్టు ప్రాంతంలో అమలు చేయబడ్డాయి. మిగతా ఆయకట్టు ప్రాంతంలో కాల్య చివరి భూములను గుర్తించి, అట్టి బూములకు సక్రమ నీటి సరఫరాకై సప్లెమెంటరీ సాగునీటి పథకాలను, వాగు నీటి మళ్ళింపు పథకాలను గుర్తించి నిర్మించవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉంది.

మూలిగే నక్కపై తాటికాయపడ్డట్టు, కాల్య చివరి భూములు, ప్రధాన కాల్య 116 కి.మీ. దిగువ ఉన్న ఆయకట్టు రైతులు చాలీచాలని సాగునీటితో నష్టపోతూ ఉంటే, తరచుగా పడుతున్న ప్రధాన కాల్య గండ్లు కోట్ల విలువగల పైర్లను నష్టపరుస్తున్నాయి. కేవలం 1991-92 సంవత్సరంలో ప్రధాన కాల్య ఏడుసార్లు గండిపడింది. తిరిగి ప్రతి గండి పూడ్చడానికి 7-10 రోజులు, పూర్తిస్థాయి నీటి సరఫరాను చేలవరకు తిరిగి అందేవరకు ఇంకో 2 వారాలు పట్టడంతో, వేసిన పైర్లు ఎండిపోతున్నాయి లేదా తీవ్రతను బట్టి పాక్షికంగా నష్టపోతుండటం జరిగింది. ఈ గండ్లు పడటం ముఖ్యంగా ప్రధాన కాల్యకు బ్యాంకింగ్ ఉన్నచోట, లైనింగ్ చెడిపోయి కాల్య కట్టలు బలహీన పడినచోట, కొన్ని లండర్ బన్నర్స్ వద్ద తరచుగా జరుగుతుంది. గండ్లు పడిన చోట ప్రభుత్వం తాత్కాలిక చర్యలు తీసుకోవటమే తప్ప, శాశ్వత చర్యలు ఏమాత్రం తీసుకోవటం లేదు.

పెదానికితోడు, 136 కి.మీ. ప్రధాన కాల్య దిగువ ఆయకట్టు ప్రాంతానికి సక్రమంగా నీరు అందాలంటే, 13వేల క్యూసెక్కుల నీరు వదలవలసి ఉంటుంది. అయితే, 11500 క్యూసెక్కుల నీరు

వదలగానే, కాల్యకట్టలు బలహీనంగా ఉన్నచోట్ల గండి బడలుం జరుగుతుంది. అందువల్ల, ఎక్కువ భాగం 11 వేల క్యూసెక్కుల నీటిని మాత్రమే ప్రధాన కాల్యలోనికి విడుదల చేస్తున్నారు. 21వ మేజరు బ్రాంచి కాల్య మొదట ఉద్దేశించినట్లుగా 117 కి.మీ. వరకు పూర్తిగా త్రవ్వలేదు. డిస్ట్రిబ్యూటరీస్ పంట కాల్యను త్రవ్వవలసిన ప్రాంతం కృష్ణాజిల్లాలో అధికభాగం, భూములులో కొంత భాగం ఈ కాల్య క్రింద ఇంకా ఉంది. ముఖ్యంగా 21/10 బ్లాక్ నుండి 21/11 బ్లాక్ వరకు ఇంకా దాదాపు లక్షవేల ఎకరాల వరకు సాగునీటిని సరఫరా చేయవలసి ఉంది. ఒకవైపు ఎడమ కాల్య క్రింద తరచుగా పడుతున్న గండ్లవల్ల, అవసరమైనదానికన్నా తక్కువనీటిని ప్రధాన కాల్యలోనికి వదలటం వల్ల, కాల్య చివరి భూముల నీరు అందక రైతులు నష్టపోతూ ఉంటే, రెండవవైపు కాల్య శాస్త్రీయ నిర్వాహణకు శాశ్వత చర్యలు తీసుకోవటానికి అవసరమైన కేటాయింపులను ప్రభుత్వం కేటాయించటం లేదు. వచ్చే సంవత్సరానికి కాల్యాల నిర్వాహణకు ప్రతి ఎకరానికి రు.40లు కేటాయిస్తానని ప్రభుత్వం ప్రకటించింది. గతంలో ఇది ఎకరానికి రు.30లు మాత్రమే ఉండేది. వాస్తవంలో ఈ కేటాయింపుల్లోని ఎక్కువ భాగం సిబ్బంది జీతభత్యాలకే సరిపోయి, కాల్యనిర్వాహణ నిర్మాణానికి నామమాత్రంగా మాత్రమే మిగులుతుంది. అందువల్ల, కాల్య నిర్వాహణ నిర్మాణాలకు ప్రత్యేక కేటాయింపులను చేసి, సిబ్బంది జీతభత్యాలకు కేటాయింపులు వేరే చేయాల్సిన అవసరం ఎంతె నా ఉంది. చేయకపోతే, నిర్వాహణకు కేటాయింపులు కాగితాల మీద అగుపడుతున్నా, వాస్తవంగా పనిచేయించడానికి నిధులు ఉండకపోవచ్చని గత అనుభవం చెబుతుంది. సక్రమ నీటి సరఫరాకు తరుచుగా గండ్లు పడుతున్న ప్రధానకాల్య భాగాల మీద

శాశ్వత చర్యలు తీసుకొనే బదులు, 1991-92లో ఆధునికరణ కోసం ఎడమ కాల్యకు కేటాయించిన రు.20 లక్షలను ఇతర పనులకు మళ్ళించడం జరిగింది. అందువల్ల, ప్రభుత్వానికి చిత్తశుద్ధి ఉంటే ఇలా కేటాయించిన మొత్తాలను ఇతర పనులకు మళ్ళించకుండా ప్రభుత్వం రైతాంగం మీద వత్తిడి తీసుకురావల్సిన అవసరం ఉంది.

ప్రభుత్వం తీసుకోవాల్సిన చర్యలు:-

1. తరచుగా గండ్లు పడుతున్న ప్రధాన భాగాలను, ఇతర బలహీన కట్టలను, అండర్టన్నల్స్ ను గుర్తించి, శాశ్వత ఇంజనీరింగ్ పనులు చేపట్టాలి.
2. పూర్తిలోపభూయిష్టంగా తయారయిన ప్రధాన కాల్య లైనింగ్ భాగాలను తిరిగి నిర్మించి, పటిష్ట పరచాలి.
3. సప్లైమెంటరీ నీటి వసతి మరియు ఇతర నీటి మళ్ళింపు వనరులను గుర్తించి, కాల్య చివరి భూముల సక్రమనీటి సరఫరాకై యుద్ధప్రాతిపదిక మీద చర్యలు తీసుకోవాలి.
4. ప్రాజెక్టు నిర్వాహణ నిర్మాణానికి కేటాయింపులను ప్రత్యేకంగా చూపిస్తూ, దానికి కావలసిన సిబ్బంది జీతభత్యాలకు ప్రత్యేకంగా వేరే కేటాయింపులు చేయాలి. ఎట్టిపరిస్థితులలోను నిర్వాహణ నిధులను ఇతర పనులకు మళ్ళించరాదు.
5. అసంపూర్తిగా ఉన్న 21వ బ్రాంచి కాల్య డిస్ట్రిబ్యూటరీస్ మరియు పంటకాల్యాలను నిర్మించి మొత్తం ఆయకట్టును సాగులోకి వచ్చేలా చర్యలు తీసుకోవాలి.
6. కాల్యపై మరమ్మత్తులకు ఒకేసారి పెద్ద మొత్తాల్లో నిధులు కేటాయించి, యుద్ధప్రాతిపదిక మీద అన్ని మరమ్మత్తులు పూర్తి అయ్యేలా చర్యలు తీసుకోవాలి.

విజ్ఞానం!

వికాసం!!

సమైక్యత!!!

కిషోర భారతి

రెసిడెన్షియల్ & నాన్-రెసిడెన్షియల్ పాఠశాల

పప్పులు మిల్లు సెంటర్, దామెరనగర్, విజయవాడ-7.

ప్రిన్సిపాల్

ఉమా
మహేశ్వరి

తెలుగుమీడియం- నర్సరీ
నుండి 10వ తరగతివరకు
ఇంగ్లీషు మీడియం-
L.K.G. మాత్రమే

బాల బాలికలకు వేర్వేరుగా
హాస్టల్ సౌకర్యం కలదు
వ్యాన్ సౌకర్యం కలదు
అడ్మిషన్లు జరుగుతున్నవి.

డైరెక్టర్

కె.నిరంజన
రావు

సంపన్నులకు
కట్టబెట్టి

సామాన్యులపై భారంమోపిన కేంద్ర బడ్జెట్

సి బ్రవరి 29వ తేదీన పార్లమెంటులో ఆర్థిక మంత్రి మన్మోహన్ సింగ్ 1992-93 సంవత్సరం బడ్జెట్ను ప్రవేశపెట్టారు. రు. 5389 కోట్ల లోటుతో ఈ బడ్జెట్ రూపొందించబడింది. దీనిపై బడా పెట్టుబడి దారీ సంస్థలు, ప్రముఖ వ్యాణిజ్య వేత్తలు, కొంతమంది మేధావులు వ్యాఖ్యానిస్తూ ఇది బ్రహ్మాండమైన బడ్జెట్ అని పొగిడారు. ఎక్కువ భాగం పత్రికలు దీన్ని చాలా ఉదారమైన, మేలు కలిగించే బడ్జెట్గా వర్ణించాయి. ఇది చదివిన మధ్య తరగతి పాఠకులు కొందరు కామోసు అంటే కామోసు అనుకుంటూ బలపరుస్తున్నారు. చాలా మందికి ఈ బడ్జెట్ యొక్క అసలు స్వరూపం అర్థంకాలేదనే చెప్పాలి. అసలు వాస్తవమేమిటి? దీన్నే మనం పరిశీలించాలి.

1991-92 ఆర్థిక సర్వే ప్రకారం భారత ఆర్థికాభివృద్ధి రేటు ఐదు నుండి రెండున్నర శాతానికి పడిపోయింది. ఇందులో వ్యవసాయక రంగంలో అనలు అభివృద్ధిలేదు. ఖరీఫ్లో తిండి గింజల ఉత్పత్తి బాగా తగ్గింది. పారిశ్రామిక ఉత్పత్తి వడి పోయింది. ధరలు ఆకాశాన్నంటాయి. ద్రవ్యోల్బణం 91వ సంవత్సరంలో రికార్డు స్థాయికి (16.7 శాతం) చేరింది. మన దిగుమతులు తగ్గిపోయి దిగుమతులు పెరిగాయి. ఆ లోటు పూడ్చుకోవడానికి అప్పు చేశాము. ఆ అప్పును తీర్చడానికి ఐ.ఎం.ఎఫ్. "మనకు అప్పీవ్వడానికి" (అప్పు తీర్చడం కోసం అప్పు) అనేక షరతులు పెట్టింది. వీటి సారాంశం ఏమిటంటే 1. విదేశీ పెట్టుబడికి పూర్తి అవకాశాలు కల్పించాలి. 2. సంపన్నులపై భారాలు తగ్గించాలి. 3. ఆర్థిక వ్యవస్థపై ప్రభుత్వ పట్టును వదులుకోవాలి. 4. ప్రైవేట్ రంగానికి పట్టం కట్టాలి. 5. మార్కెట్కు స్వేచ్ఛనివ్వాలి. 6. సబ్సిడీలు ఎత్తివేయాలి. ఈ ఆదేశాలయొక్క ప్రతిరూపమే ఈ బడ్జెట్.

ఇక్కడ ముందుగా రెండు విషయాలు చెప్పుకోవాలి.

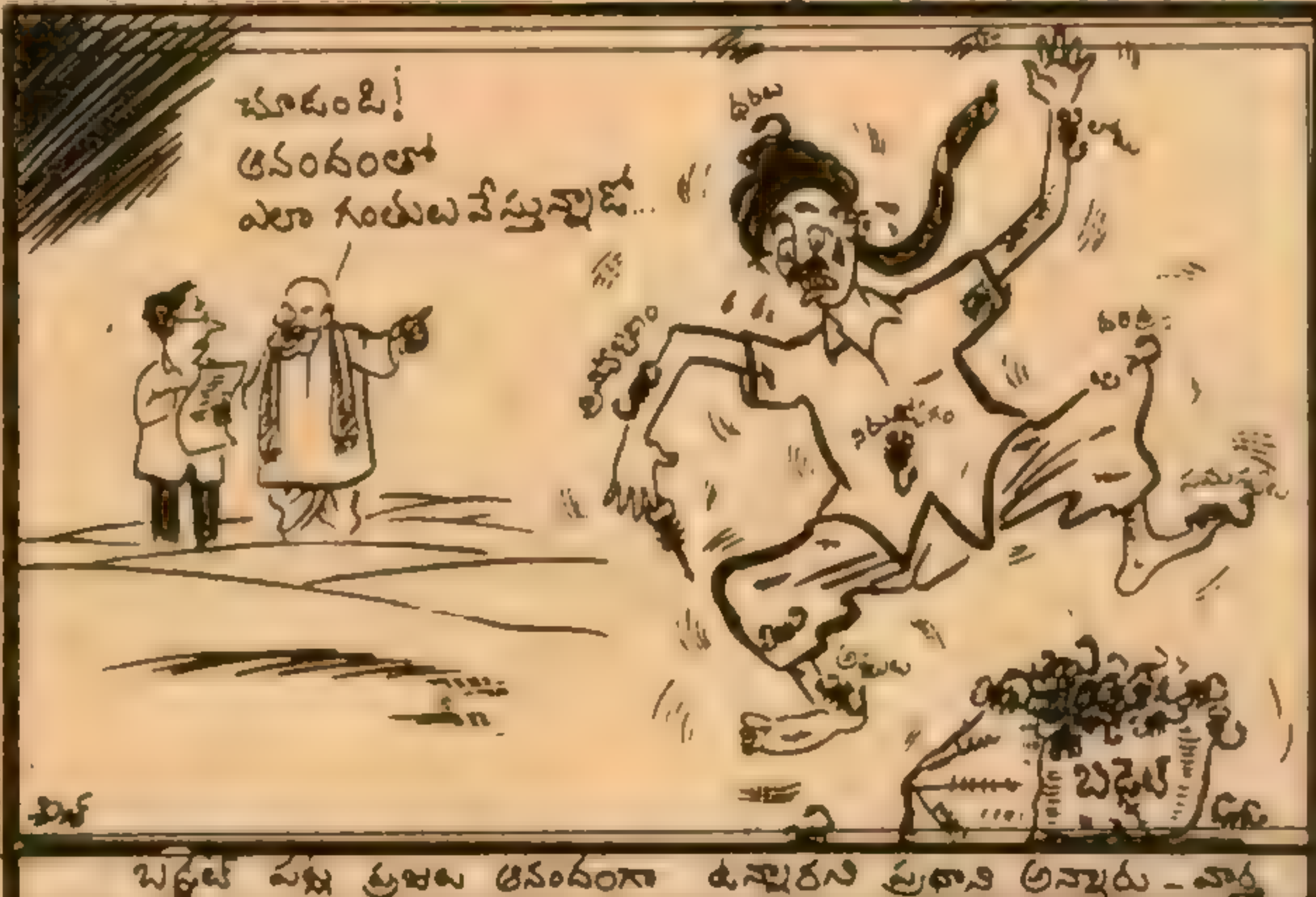
1. స్వాతంత్ర్యానంతరం ఈనాడొచ్చినంతటి సంక్షోభం మునుపెన్నడూ రాలేదు.
2. స్వాతంత్ర్యానంతరం ఈనాడిచ్చినంతటి రాయితీలు విదేశీ, స్వదేశీ పెట్టుబడిదారులకు మునుపెన్నడూ ఇవ్వలేదు. అనుకున్నంతగా భారాలు వెయ్యలేదు. ముఖ్యంగా పెట్రోలు, గ్యాస్ ధర పెరగలేదని మధ్య తరగతి సంతోషించవచ్చు. పైగా ఆదాయం పన్ను తగ్గించారని సంబరపడవచ్చు. కాని అసలు విషయమేమిటంటే భారాలు వేయడమా? వెయ్యకపోవడమా?

-వి. శ్రీ నివాసరావు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ రైతు సంఘం

అన్నది ఇక నుండి ప్రభుత్వం చేతులో వుండదు. ఆ బరువు బాధ్యతలను ఈ ప్రభుత్వం పెట్టుబడిదారుల చేతుల్లో పెట్టింది. అందువలన రాబోయే కాలంలో ధరల పెరుగుదల కోసం ఫిబ్రవరి ఆఖరులోనే కాదు ఎదురుచూడాల్సింది. సంవత్సరం పాడవునా పెంచే స్వేచ్ఛను మార్కెట్ కి కల్పించింది ప్రభుత్వం. అందువలనే ముందున్నది ముసళ్ళ పండగ అని చెప్పుకోవాలి. అయినప్పటికీ తన చేతిలో వున్నంతవరకు భారాలు వేసింది బడ్జెట్.

1. రైల్వే ప్యాసింజర్ ఛార్జీలు 20 శాతం వరకు పెరిగాయి. తిరిగి తగ్గించింది ఎ.సి. మొదటి తరగతుల్లో ప్రయాణించేవారికే

గానీ మామూలు పెట్టెల్లో ప్రయాణించేవారికీ కాదు. సరకుల రవాణాపై 11 నుండి 15 శాతం ఛార్జీ పెరిగినందున నిత్య జీవితావసర సరకుల ధరలు కూడా పెరుగుతాయి. మొత్తం మీద రైల్వే భారం 1800 కోట్ల రూపాయలు.

2. కేంద్ర బడ్జెట్లో ప్రతిసరుకుపై స్పెషల్ ఎక్సైజ్ పన్ను 5 నుండి 15 శాతం పెంచడం ద్వారా వెయ్యి కోట్లు వస్తుంది. ఇది గాక సిగరెట్లు, సిమెంట్, ఉక్కు వంటి ధరలు ధరలు పెంచి మరో 1500 కోట్లు వెరగి మొత్తం రు. 2500 కోట్ల భారం పరోక్షంగా జనంపై మోపింది.

3. బడ్జెట్లో సాధారణ ప్రజానీకానికి ఏమేమి వరాలు ప్రకటిస్తారా అని ఎదురు చూస్తుండేవారు. ఈసారి భారాలు వెయ్యలేదు కదా? అని వాపోవడంకాదు. వున్న సౌకర్యాలన్నీ తొలగించడమే పెద్ద భారం.

ఉదాహరణకు ఆహార ధాన్యాలపై గత సంవత్సరం రు. 2850 కోట్లు సబ్సిడీ ఇవ్వగా, ఈ సంవత్సరం దాన్ని రు. 2500 కోట్లకు తగ్గించారు. ఇందువల్లనే మన రాష్ట్రంలో సబ్సిడీ బియ్యం ధరను రు. 2 నుండి 3-50 పైసలకు ముందుగానే పెంచారు. కోలా 25 కె.జీల నుండి 16 కె.జీలకు తగ్గించారు. ఇకనుండి చౌక డిపోల సంఖ్యను కూడా తగ్గిస్తారు. అక్కడో ఇక్కడో నామకాః కొన్ని దుకాణాలు వుంటాయి. పేద వారికి కావలసిన సరుకులన్నీ బహిరంగ మార్కెట్లో కొనుక్కోవాల్సిందే.

గ్రామీణాభివృద్ధికి గతసంవత్సరం కన్నా రు. 500 కోట్లు

“రాబోయే కాలంలో ధరలు పెరుగుదల కోసం ఫిబ్రవరి ఆఖరులోనే కాదు ఎదురుచూడాల్సింది. సంవత్సరం పాడవునా పెంచే స్వేచ్ఛను మార్కెట్ కి కల్పించింది ప్రభుత్వం.”

“ఎరువులకు నబ్బిడి 7500 కోట్లు అవసరం కాగా, కేవలం 5 వేల కోట్లు మాత్రమే కేటాయించారు. అంటే మిగతా డబ్బు రైతులపైన వేస్తారా లేక ఎరువు ఉత్పత్తి తగ్గిస్తారా? ఇప్పుడున్న ఎరువుల వాడకం తగ్గితే ఆ మేరకు వ్యవసాయోత్పత్తి తగ్గకుండా ఎలా వుంటుంది.”

తగ్గించారు. ఈ కోత ప్రధానంగా జవహర్ రోజ్ గార్ యోజనపై పడింది. దీనివలన గ్రామాల్లో పనులు జరక్కపోవడమేకాదు. ఉపాధి కూడా తగ్గుతుంది. అలాగే ఆరోగ్యం, విద్యకు నిధుల కోత పెట్టారు. భవిష్యత్లో పేద పిల్లలకు ఓనమాలు మాత్రమే నేర్పిస్తుంది ప్రభుత్వం. ఆ పైన చదువుకోవాలంటే డబ్బులు పెట్టి కొనుక్కోవాల్సిందే. గవర్నమెంట్ ఆసుపత్రుల్లో తలనొప్పికి కూడా ఇక ముందు మాత్ర ఇవ్వరు. కొనుక్కోవాల్సిందే. కుటుంబ నియంత్రణ ఆవరేషన్లు చేయడానికి మాత్రమే అవి పరిమితమౌతాయి. ఈసారి ఎరువుల ధరలు పెంచలేదని సంబరపడుతున్నారేమో! అలాంటి నిర్ణయమేదీ ప్రభుత్వం చేయలేదు. ఎరువుల ధరలు పెంచాలా లేదా అన్నది ఇంకా నిర్ణయం తీసుకోకుండా పెండింగ్ లో పెట్టారు. ఆ బాధ్యతను పార్లమెంటరీ కమిటీ చేతిలో పెట్టారు. ఇక అది వారి దయాదాక్షిణ్యాలపై ఆధారపడిఉంది. అయినా ఎరువులకు నబ్బిడి 7500 కోట్లు అవసరం కాగా, కేవలం 5 వేల కోట్లు మాత్రమే కేటాయించారు. అంటే మిగతా డబ్బు రైతులపైన వేస్తారా లేక ఎరువు ఉత్పత్తి తగ్గిస్తారా? ఇప్పుడున్న ఎరువుల వాడకం తగ్గితే ఆ మేరకు వ్యవసాయోత్పత్తి తగ్గకుండా ఎలా వుంటుంది. ఉదా! గత సంవత్సరం ఎకరాకు 4 బస్తాల ఎరువుల వాడి 30 బస్తాల ధాన్యం పండిస్తే ఈ సంవత్సరం ధరలు పెరిగి, పెరిగినా దొరక్క 2 బస్తాల ఎరువే వాడితే, లేక అసలు వాడకపోతే అది 20 నుండి 15 బస్తాలకు ఉత్పత్తి పడిపోతే ఆ భారం రైతు మోస్తాడా లేక ప్రభుత్వం మోస్తుందా? ఇది రైతులపై బడ్జెట్ మోపిన భారం కాదా?

4. ప్రతి సంవత్సరం బడ్జెట్ లో ప్రభుత్వరంగ సంస్థలకు పెట్టుబడికి కేటాయింపులు జరిగేవి. ఈ సంవత్సరం వీటిని తీసేశారు. పైగా ప్రభుత్వ వాటాలను ప్రైవేట్ వాళ్ళకు అమ్మేస్తున్నారు. నష్టాల్లోస్తున్నాయనే పేరుతో 58 ప్రభుత్వరంగ సంస్థలను మూసేయబోతున్నారు. ఇందులో పనిచేసే మూడున్నర లక్షల మంది తక్షణం పనికోల్పోతారు. వీరుగాక రాబోయే నాలుగైదు సంవత్సరాలలో వరిశ్రమల మూత వలన 60 లక్షల మంది పని కోల్పోతారని అంతర్జాతీయ కార్మిక సంస్థ అంచనా. ఎన్నికలకు ముందు కాంగ్రెస్ పార్టీ ఏడాదిలో కోటి మందికి ఉద్యోగాలిస్తానని

వాగ్దానం చేసి తీరా అధికారానికొచ్చాక ఆచరణలో కోటి మందికి ఉద్యోగాలు ఊడబెరికేకార్యక్రమం ప్రారంభించింది. ఇదేవి న్యాయమో ఆలోచించాలి. లక్షలాది మంది నిరుద్యోగులు వున్నారంటే ఆ మేరకు దారిద్ర్యం పెరగడమే. ఆమేరకు కొనుగోలు శక్తి తగ్గి పారిశ్రామికోత్పత్తి దెబ్బతింటుంది. ఇదీ దేశ సాభాగ్యానికేనా?

5. రూపాయి పాక్షిక మారకం పేరుతో రూపాయి విలువను తగ్గించారు. దీని వలన విదేశాల నుండి మనం దిగుమతి చేసుకునే సరుకుల ధరలు పెరుగుతాయి. ఆ భారం జనంపైనే పడుతుంది. అందువలన రాబోయే కాలంలో మొత్తం మీద ధరలు పెరుగుతాయే తప్ప తగ్గవు.

6. ఆర్థిక మంత్రితో సహా ఆర్థికవేత్తలంతా ఒక విషయాన్ని ఒప్పుకుంటున్నారు. అదేమిటంటే రాబోయే రెండు మూడేళ్ళ వరకు ఈ బాధలు తప్పవని. అంటే ఆ తరువాత మీకు సుఖాన్నిస్తామని అప్పటి దాకా మీరు త్యాగాలు చేయక తప్పదని జనానికి విన్నవిస్తున్నారు. అసలు వాస్తవమేమిటంటే రెండు మూడేళ్ళు కళ్ళు మూసుకుంటే భారాలు మోయడానికి జనం అలవాటుపడి తగ్గించమని అడగరని, కానీ ఈ లోపే 1994 నుండి ఐ.ఎం.ఎఫ్ కి మన అప్పు తీర్చడం ప్రారంభించి ప్రతి 3నెలలకు చెల్లింపులు ఇవ్వాలి. అప్పుడు కొత్త భారాలు జనంపై వేయకతప్పదు. ఇప్పటికే మన బడ్జెట్ లో నూటికి 23 రూపాయలు అప్పుల వడ్డీలకే చెల్లిస్తున్నారు. రాబోయే కాలంలో బడ్జెట్ ఖర్చుంతా వడ్డీల చెల్లింపులకే సరిపోతుందంటే అతిశయోక్తికాదు. కాబట్టి ఈ వలయం నుండి బయటపడే మార్గం ఇప్పట్లో లేనట్లే.

కాబట్టి మీనమేషాలు లెక్కపెడుతూ భారం దేవుడిపై వేసేకన్నా జీవించడం కోసం పోరాడి సాధించుకోవడమే మిన్న.

గుత్తసంస్థల ఆస్తులు

కోట్ల రూపాయలలో

కంపెనీ	1972	1980	1984	1989	1990
1. బాటా	364	1438	2430	5558	8530
2. బిర్లా	572	1431	2004	5568	8473
3. రిలయన్స్	---	166	513	2033	3600
4. డబల్	136	340	464	1314	2177
5. సింఘానియా	121	413	620	1566	2139
6. లారెన్స్ బ్రో	79	216	323	681	1681
7. మోడీ	---	198	359	902	1399
8. బజాజ్	---	179	---	953	1391
9. మఫ్ లాల్	181	427	620	1566	1343
10. చిదంబరం	---	179	---	953	1273
11. హిందూస్థాన్ లీవర్	---	219	226	755	1209
12. యునైటెడ్ బ్రెవరీస్	---	---	84	488	1989

ఆంధ్రరాష్ట్రములో నెల్లూరు, దక్కను జాతి గొట్టెలు కలవు. నెల్లూరు జాతి గొట్టెలు మాంసోత్పత్తికి, దక్కను జాతి గొట్టెలు ఉన్ని మరియు మాంసోత్పత్తికి పెంచవచ్చును. కనీసము 50 గొట్టెలు ఒక మందగా పెంచుట వలన రైతుకు గిట్టుబాటు ఆదాయము లభించును. గొట్టెలను లాభసాటిగా పెంచవలెనన్న ఈ క్రింది మెళుకువలు పాటించవలెయును.

1. మేలు జాతికి చెందిన గొట్టెలను ఎన్నుకొనవలెను.
2. శుభ్రమైన గాలి, వెలుతురు వచ్చు గదులలో నుంచవలెను. పెద్ద గొట్టెలకు 10నుండి 15 చదరపు అడుగులు, పిల్లలకు 5 నుండి 8 చదరపు అడుగుల స్థలము కావలెను.
3. పరిశుభ్రమైన నీరు ఎల్లవేళల లభింపజేయవలెను.
4. అంటువ్యాధులలో ముఖ్యముగా చిలుకురోగము. రక్తదోమ్మ, గొంతవాపు, మునర హానికరమైనవి. కావున వ్యాధిరాకుండ తొలికరి వానల మునుపే టీకాలు వేయించవలెను.
5. అంతర, బాహ్య పరాన్న జీవులు రాకుండ తగు యాజమాన్య వద్దతులు పాటించవలెను. కీటకనాశక మందులతో (గమెక్సీన్, సుమితియాన్) పేలు, పిదుమలు మొదలగు వాటిని నిర్మూలించాలి. అన్నకోశము లోపల ఉండు పురుగులను నిర్మూలించుటకై పానాకూర్, నిల్వర్మ, హెలెక్ మందులు రెండునెలలకోక పర్యాయము వాడవలెను.
6. సమీకృత ఆహారమును చవుకగా లభించు ఆహారపదార్థములతో తయారుచేసికొని తగు మోతాదులో ఇవ్వవలెను. శ్రేష్టమైన చిక్కుడు జాతి పశుగ్రాసములు యివ్వవలెను.
7. పిల్లలకు సుమారు 3 వారముల వయస్సులో 50 గ్రాముల దాణా యివ్వవలెను. వయసు పెరిగిన కొలది దాణాను పెంచవలెను.
8. ఎడకాలమునకు సుమారు 2 లేక 4 వారముల ముందు నుండి

100 నుండి 300 గ్రాముల మిశ్రమదాణా అదనముగా ఇవ్వవలెను. ఈనుటకు సుమారు ఆరువారముల ముందు నుండి తర్వాత 300 గ్రాముల దాణాను యివ్వవలెను.

9. గొట్టెలను తప్పని సరిగా 8 గంటలు మేపవలెను.
10. ఉప్పును ఎల్లప్పుడు అందుబాటులో ఉండునట్లు చూడవలెను.
11. బలహీనమైన వాటిని, అంగవైకల్యము గల వాటిని, సంతానోత్పత్తికి పనికిరాని వాటిని, ఈనుకుపోవుట మొదలగు జననేంద్రియ సంబంధమైన వ్యాధులుగల గొట్టెలను ఏరి తీసివేయవలెను.

12. చికిత్స కోసము సమీపములోని పశువుల డాక్టరును సంప్రదించాలి.

మేకలు

మేకల వలన లాభాలు

1. మేక పాలు శ్రేష్టమైనవి. ముఖ్యంగా చిన్నపిల్లలకు, వృద్ధులకు, జబ్బులనుండి కోలుకొనే రోగులకు మేకపాలు చాలి మంచివి.
2. ఎందుకూ పనికి రాని పీచుపదార్థాలు, చెల్లెలకులు, కలుపు మొక్కలు, మేసి, విలవైన మాంసాన్ని,

పాలను, ఎరువును మరియు చర్మాలను ఇవ్వగలవు.

3. చిన్న జంతువు కాబట్టి మేత ఖర్చు తక్కువ. రోగనిరోధక శక్తి ఎక్కువ. ఇతర జంతువులతో పోలిస్తే సగటున 14 మాసాలకు పిల్లల్ని పెడతాయి.
4. మేకల పెంపకానికి కొద్ది పెట్టుబడి చాలు, పెట్టుబడిపై ఆదాయం త్వరగా లభిస్తుంది. పెద్దలలో మేకలను పెంచడం చాలా లాభదాయకం. బయట మేపితే ఎకరం భూమి సాలుకు ఒక మేకకు సరిపోతుంది. కాని పెద్దలో మేపితే ఒక ఎకరంలో పశుగ్రాసాలను పెంచి 10 నుండి 25 మేకలను మేపవచ్చు. పరిశుభ్రమైన వాతావరణం, చల్లటిగాలి, దాణా, గడ్డి, నీరు అందుబాటులో ఉంటే చక్కటి గృహవసతి ఏర్పాటు చేయాలి. పెద్దలో ఆడమేకకు 1.0 చ.మీ., మేకపోతుకు 2 చ.మీ. స్థలం కావలెను.

పుట్టిన మేక పిల్లలు - గ్రాగ్రలు

మేక పిల్లలు పుట్టిన వెంటనే ముక్కు రంధ్రాలు, నోటి పనున్న పొరలను తీసివేయాలి, బొడ్డును కత్తిరించి టించరు అయెడిన్ పట్టించాలి. మేకపాదుగు శుభ్రంగా కడిగి మొదటి మూడు రోజులు రోజుకు మూడుసార్లు పాలు తాగించాలి. మూడు నెలల వయస్సు వచ్చే సరికి రోగ నిరోధక టీకాలు, నట్టలకు మందులు ఇవ్వించాలి. ఆడమేకలు 6-7 నెలలు దాటినప్పుడు

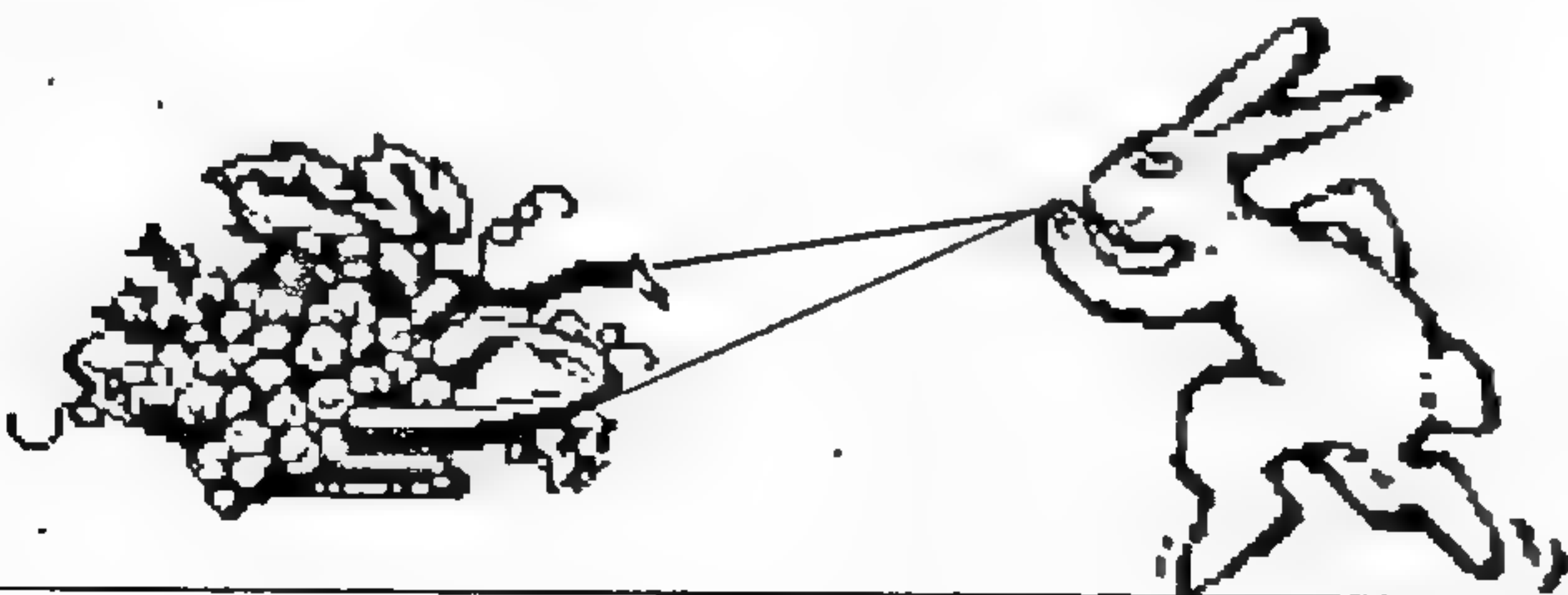
ఆరోగ్యంగా ఉంటే మొదటి ఎదకు వస్తాయి. సాధారణంగా 90 శాతం మేకలు ప్రతి 8 మాసాల కొకసారి ఈనుతాయి. ఒక విత్తనపు మేకపోతు సుమారు 35 ఆడమేకలకు సరిపోతుంది. చూలు కట్టించని ఎడల తిరిగి 21 రోజులకు ఎదకు వస్తాయి.

మంచి ఆహారపోషణలో మేకల పాల దిగుబడి, పిల్లల పెరుగుదల పునరోత్పత్తి. ఎక్కువ పిల్లల్నివ్వడం మొదలైన ప్రమాణాలు పెరుగుతాయి. పెద్ద మేకకు బరువులో 4 శాతం బరువుగల ఆహారం కావాలి. మేతలోనున్న నీటి శాతం పోగా మిగిలిన ఘనపదార్థాన్నే లెక్కలోకి తీసుకోవాలి. మేక పిల్లలకు బరువులో 5 శాతం మేత కావాలి. ఉదాహరణకు 40 కీ.ల బరువుగల మేకకు రోజుకు 1600 గ్రా. ఘనపదార్థంగల ఆహారం కావాలి. మేకలు ఎక్కువ యిష్టంగా తినే వివిధ రకాల ఆకుచెట్లను పొరంలో కంచె చుట్టూ పెంచాలి. సుబాబుల్, అవిసె, దిరిసెన మొవి. చూలుకట్టని వట్టి మేకలకు ఎండాకాలంలో ముక్కలు చేసిన ఎండుగడ్డి, బెల్లపు మడ్డి, ఉప్పునీరు కలిపి, దాణా తొట్టిలో వేసి మేపాలి.

మిశ్రమ దాణాలో మొక్కజొన్న, జొన్న, బియ్యపునూక, గోధుమపాట్ల లేదా తవుడు, పప్పుదినుసుల పాట్లు (చున్ని), వేరుశనగ చెక్క, అవణ మిశ్రమం, ఉప్పు మొదలగునవి నిర్ణీత పాళ్ళలో కలిపి మేక పిల్లలకు దాణాగా 15-90 రోజుల వరకు పెట్టిన ఆరోగ్యంగా పెరుగును. చూడి మేకలకు ఈనేముందు ఒక మాసం. ఈవిన తర్వాత పాలిచ్చే కాలం రెండుమూడు మాసాలు మాత్రం ప్రతిరోజు 200 నుండి 250 గ్రా. మిశ్రమ దాణా యివ్వాలి.

ఇతర జంతువులలో పోల్చితే మేకల్లో వ్యాధులు చాలా తక్కువ. మేకలలో నిమోనియా, పారుకోవడం, బాలింత వ్యాధి, గొంతువాపు, చిలుకరోగం, గాలికుంట, ముసర, నీలినాలుక, మూతిపుళ్ళు, మేకల మశూచి, నట్టలు, జలగలు, బద్దేపురుగులు. కాక్సిడియా, పిడుదులు, పేలు లాంటి బాహ్య కీటకాల వలన సంక్రమించే వ్యాధులు వస్తాయి. వ్యాధి సోకిన మేకలను వేరు చేసి చికిత్స చేయడం చాలా అవసరం. ఏలికపాములు ఎక్కువగా వర్షాకాలంలో పచ్చిక బయళ్ళలో మేపే మేకలలో ఉంటాయి. ఈ నట్టలు, బద్దేపురుగులు, జలగపురుగుల వలన వచ్చే వ్యాధులను అరికట్టుటకు నిల్వర్మ్, నిక్లెల్స్, పేన్ క్యూర్, ఆప్ లో థేన్ వంటివి వాడి నివారించవచ్చును.

అంటువ్యాధులు, వైరస్ వలన వచ్చే వ్యాధులను సరైన సమయంలో టీకాలు వేయించి నివారించవచ్చును.

(9వ పేజీ తరువాయి)

కాంగీ ఆర్థిక విధానాలు" అనే పేరిట 15 వేల కరపత్రాలు ప్రచురించి అమ్మాము. మార్చి 4వ తేదీన మండల కార్యాలయాల వద్ద జరిగిన పికెటింగ్ లలో వేలాది మంది రైతులు యితర ప్రజానీకంతో కలిసి పాల్గొని జయప్రదం చేశారు.

శ్రీ కాకుళం జిల్లా మహాసభ:

శ్రీ కాకుళం జిల్లా 16వ రైతు మహాసభ మార్చి 26, 27 తేదీలలో పలాసలో జరిగింది. 102 మంది ప్రతినిధులు (9 మంది మహిళలు) హాజరైనారు. తొలిరోజు 500 మందితో ప్రదర్శన, వెయ్యి మందితో బహిరంగసభ జరిగింది. ఇందులో శ్రీ వి. శ్రీనివాసరావు, శ్రీ అప్పయ్యదొర (తెలుగుదేశం మాజీ ఎం.పి.), శ్రీ తేజేశ్వరరావు తదితరులు పాల్గొని ప్రసంగించారు. పట్టణంలో ఉద్రిక్త వాతావరణం పున్నప్పటికీ సభ జయప్రదంగా జరిగి, అందరినీ ఉత్సాహపరిచింది.

52 సంవత్సరాల క్రితం 1940లో యిదే పట్టణంలో యిదే తారీఖుల్లో అఖిలభారత కిసాన్ మహాసభ జరిగింది. ఈ కాలంలోనే మందసా జమీందారుకి వ్యతిరేకంగా పెద్ద రైతాంగ పోరాటం నడిచింది. ఆ పోరాటంలో గున్నమ్మ అనే వీరవనిత మరణించింది. ఆమె పేరుమీద ఈసారి చారిత్రాత్మకమైన పలాస పట్టణంలో జిల్లా మహాసభ జరిగింది.

ప్రతినిధుల సభకు శ్రీ పి. కృష్ణమూర్తి అధ్యక్షత వహించారు. శ్రీ భీమిరెడ్డి నర్సింహారెడ్డి హాజరై తన సందేశాన్నిచ్చారు. శ్రీ పి. కృష్ణమూర్తి అధ్యక్షులుగా, శ్రీ రాములు, కె. ప్రసాద్ గారు ఉపాధ్యక్షులుగా, శ్రీ బి. తులసీదాస్ కార్యదర్శిగా, శ్రీ ఎస్. భాస్కరరావు, శ్రీ డి. సత్యంలు సహాయ కార్యదర్శులుగా మొత్తం 15 మందితో నూతన కమిటీ ఎన్నికైంది.

జనగాం డివిజన్ మహాసభ తమ్మడపల్లి గ్రామంలో మార్చి 24న జరిగింది. ఎం. నారాయణరెడ్డి, సి హెచ్. రాజరెడ్డి అధ్యక్ష, కార్యదర్శులుగా ఎన్నికైనారు. ఈ డివిజన్ లో వర్షాభావం వలన బావులు ఎండిపోయి నీరు అందక పంటలు 50 శాతానికి పైగా మలమల చూడిపోయాయి.

దక్షిణాది రాష్ట్రాల అనుసందానికి రైతుసంఘం వ్యతిరేకత మహానది, కావేరి, నదులను అనుసందానం చేయడం వలన దక్షిణాది రాష్ట్రాల మధ్య నీటిని పునః పంపిణీ చేయమనీ, అందరికీ లాభం అని డా॥ సుబ్రహ్మణ్యస్వామి ప్రతిపాదించారు దీనివల్ల ఆంధ్రప్రదేశ్ కు అదనపు నీరు రావోగా ఉన్న నీటిని కోల్పోవలసి వస్తుందని రైతుసంఘం అభిప్రాయపడింది. పైగా కొన్ని వివాదాలతో పాటు రాష్ట్రమునకు అదనపు వివరాలు తలెత్తి ఇలాంటి ప్రతిపాదనలు తేవద్దని ఆంధ్రప్రదేశ్ రైతుసంఘం కోరుతున్నది. ఈ అంశంపై రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తీసుకున్న వైఖరిని మనం బలపరుస్తున్నాం.

***

ఎండుగడ్డిని ఆహారంగా మేపే మేలైన పద్ధతులు

ఎండు మేతలలో వరిగడ్డి, జొన్న, మొక్కజొన్న, చొప్ప వగైరా ముఖ్యమైనవి. ఈ ఎండు మేతలలో ముఖ్యమైన పోషక పదార్థాలుండవు. ఎండు మేత నాణ్యత పెంచడానికి చాలా మార్గాలున్నాయి. కాని రైతాంగం ఆచరించగల కొన్ని ముఖ్య పద్ధతులు తెలుసుకుందాం. రైతులు తమ వద్దనున్న పసతులు, అవకాశాలను బట్టి ఇచ్చట చూపిన వాటిల్లో తమకు వీలైన పద్ధతిలో ఎండు మేతల నాణ్యతను పెంచి పశుగ్రాసాలను మేపినచో ఉత్పత్తులు అధికం చేయవచ్చు.

1. ఎండుగడ్డిని లెగ్యూమ్ (పప్పు) జాతి మేతలతో కలిపి మేపటం
2. ఎండుగడ్డిని యూరియా ద్రావణంతో ఊరవేయడం
3. ఎండు మేతలతో సంపూర్ణమైన (Complete feed) మేతగా తయారుచేయటం.

1. లెగ్యూమ్ జాతి మేతతో కలిపి మేపే పద్ధతి

లెగ్యూమ్ జాతి మేతలో ముఖ్యమైనవి జనుము, అలసంధ, లూసరన్, బర్బీము, పిల్లి పెసర, హెర్బిలూసరన్, స్పైలో, సుబాబుల్, వేరుశనగ చెత్త వగైరాలు.

లెగ్యూమ్ జాతి మేతలను చొప్ప లేదా గడ్డితో సరియైన పాళ్ళలో (1:1 లేక 1:2 నిష్పత్తిలో) కలిపి మేపితే ఎండు మేతల నాణ్యత పెరుగుతుంది. పోషక విలువ అధికమవుతుంది. పశువుబాగా జీర్ణం చేసుకుంటుంది. పశువులు సక్రమంగా ఉపయోగించుకొనటం వలన పాల ఉత్పత్తి అధికమవుతుంది. లెగ్యూమ్ జాతి మేతలను పచ్చివిగాను లేదా ఎండబెట్టు హగా తయారు చేసుకొని వాడవచ్చు. ఎండు మేతలను లెగ్యూమ్ జాతి మేతలను కత్తిరించి మేపటం మంచిది. ఇలా వాడితే మేత వృధా కాదు. ఇలా కత్తిరించిన అన్నిరకాల మేతలను మిశ్రమంగా కలిపి మేపవచ్చు.

ప్రతి వంద కిలోల బరువుగల పశువుకు 900 గ్రాముల నుండి ఒకటిన్నర కిలోల చొప్పున లెగ్యూమ్ జాతి మేత (హెరూపంలో) ఇచ్చినచో ఎండు మేతల నాణ్యత పెరిగి, పశువులు ఎక్కువ మేతను తిని బాగా జీర్ణించుకొని ఎక్కువ పాలు ఇవ్వగలవు.

2. ఎండు మేతలను (వరిగడ్డిని) యూరియా

ద్రావణంతో ఊరవేయడం

ఎండు మేతలను ముఖ్యంగా వరిగడ్డిపై యూరియా ద్రావణం చల్లి గాలి చొరబడకుండా మూడు వారాలపాటు మూత పెట్టితే ఎండుమేతలో మాంసకృత్తులు సమకూరుతాయి. ఈ గడ్డిని పశువులు బాగా తింటాయి. తేలికగా జీర్ణించుకుంటాయి. దీనివలన మేతలోని పోషక విలువలు పెరిగి, పశువుల ఉత్పాదక శక్తి అధికమవుతుంది. ఇలా మూత బెట్టినందున వరి గడ్డి నాణ్యత, పచ్చి మేతల నాణ్యతతో సమానంగా మారి దాణా ఖర్చులు తగ్గించుకొనే అవకాశం వుంది. ఎండాకాలంలో పచ్చి మేతలు కాని సమయంలో ఈ పద్ధతి నవరింబించినచో చాలా లాభసాటిగా వుంటుంది.

ప్రతి వంద కిలోల వరిగడ్డికి 4 కిలోల యూరియా 60-65 లీటర్ల నీరు కావాలి. యూరియాను మొదట నీటిలోవేసి కరిగించాలి. వరిగడ్డినేలపై సమానంగా పరచి యూరియా నీటిని గార్డన్ స్ప్రెయర్తో సమానంగా చిలకరించాలి. యూరియా నీళ్ళు సరిగా కలియునట్లు చేతితో గడ్డిని తిరగవేయాలి. ఈ గడ్డిని గాలి చొరబడకుండా ఉండడానికి వరి గడ్డి పరిమాణాన్ని బట్టి నాలుగు గోడల మధ్యగాని, ప్రతి వరుసు తరువాత నాలుగు వైపుల వామి మధ్య గట్టిగా తొక్కాలి. తొక్కడం వలన గడ్డి పొరలలో గాలిలేకుండా పోతుంది. గడ్డివామిలో ఏమాత్రం గాలి చొరబడకుండా చూడటం ముఖ్యం. ముగిన గడ్డి నాణ్యత దీనిపైనే ఆధారపడి ఉంటుంది. వామిలో గాలి ఉంటే గడ్డికి బూజుపట్టి చెడిపోతుంది. ఇలా ముగవేసిన వామిలోకి గాలి, నీరు పోకుండా ఉండడానికి వామిపైన పాలిథీన్ షీటుతో కప్పి బరువు పెట్టాలి.

మూడు వారాల తరువాత ఒకప్రక్క నుండి గడ్డితీసి వాడుకోవచ్చు. ఇలా ముగవేసిన గడ్డిని 2-3 మాసాల వరకు వాడుకోవచ్చు. ఈ గడ్డి మేపే పశువులకు ప్రతిరోజూ ప్రతి పశువుకు 30 గ్రాముల ఖనిజ అవణముల మిశ్రమము ఇవ్వాలి.

ఇలా మాగవేసిన గడ్డిని లెగ్యూము జాతి హెలో సమానపాళ్ళలో (1:1 నిష్పత్తిలో) కలిపి పాడి పశువులకు మేపినచో దాణా ఇవ్వకుండానే 6-7 లీటర్ల పాలు ఉత్పత్తి చేసుకొనవచ్చు. పాల ఉత్పత్తి ఖర్చు గణనీయంగా తగ్గుతుంది.

గమనిక : యూరియా తినటం, యూరియా కలిపిన నీళ్ళు త్రాగటం పశువులకు హానికరం.

3. ఎండు మేతలో సంపూర్ణ ఆహారం

ఎండు మేతలకు, వ్యవసాయ, పారిశ్రామిక ఉప ఉత్పత్తులు కలిపి వాడటం వలన, తక్కువ ధరతో మేలైన సంపూర్ణ ఆహారంగా తయారుచేసే పశువులకు మేపవచ్చు. ఇలాంటి ఆహారంలో పశువులకు కావల్సిన పోషకాలన్ని లభిస్తాయి. ఇలా తయారుచేసిన సంపూర్ణ ఆహారాన్ని పశువులు తేలికగా జీర్ణించుకుంటాయి. పాలు, మాంసం ఉత్పత్తులు లాభదాయకంగా ఉంటాయి. సంపూర్ణ ఆహారంగా తయారు చేయటం వల్ల ఎండు మేతల నాణ్యత పెరిగి పశువుల నుండి ఉత్పాదన పెరుగుతుంది. పశువుల ఉత్పాదక శక్తిని బట్టి వేరు వేరు రకాల సంపూర్ణ ఆహారములను తయారు చేసుకోవచ్చు. తక్కువ పాలిచ్చే పశువులకు ఒక రకం, ఎక్కువ పాలిచ్చే వాటికి మరో రకం, పెరిగే దూడలకు, గొర్రెలకు వేరే విధంగా పోషక విలువల అవసరాలను బట్టి పలు రకాల ఫార్ములలో వివిధ మిశ్రమ సంపూర్ణ మిశ్రమ ఆహారాలను తయారు చేసి వాడుకోవచ్చు.

ఎనిమిది నుండి పది లీటర్ల పాలిచ్చే పాడి పశువులకు కావల్సిన ఒక సంపూర్ణ మిశ్రమ ఆహారంలో కలిపే దినుసులు

కత్తిరించిన జొన్న చొప్ప	40 పాళ్ళు
నలగ గొట్టిన జొన్నలు	10 ..

పత్తి చెక్క లేదా వేరుశనగ చెక్క	18.5 ..
నూనె తీసిన తాడు	20 ..
బెల్లం మడ్డి (మొలాసిస్)	10 ..
ఖనిజ లవణ మిశ్రమము	1 ..
ఉప్పు	0.5 ..

విటమిన్ 'ఎ' ప్రతి వంద కిలోల మిశ్రమానికి పది గ్రాములు వాడాలి.

40 కిలోల కత్తిరించిన చొప్పను సమానంగా పరచాలి. దానిపై వరుసగా మరపట్టిన జొన్నలు, చెక్క పిండి, తవుడు, బాగా కలిచేటట్లు చల్లాలి, ఖనిజ లవణ మిశ్రమం, విటమిన్ 'ఎ' పాడిని రెండు కిలోల చెక్క పిండిలో బాగా కలపాలి. బెల్లం మడ్డిలో 10-15 లీటర్ల నీరు కలిపి ఈ ద్రావణాన్ని చొప్పపై సమానంగా చల్లాలి. నీరు చల్లిన మిశ్రమాన్ని ఒకరోజుకన్నా ఎక్కువ నిల్వ చేయకూడదు. ఎక్కువ రోజులు నిల్వ చేయాలంటే, నీరు ఏ మాత్రం కలుపరాదు. కాని పశువులకు మేపటానికి 1-2 గంటల ముందుగా కొద్దిగా నీళ్ళు కలిపి ఇవ్వటం మేలు. ఈ సంపూర్ణ మిశ్రమ గ్రాసాన్ని పశువు బరువును బట్టి వంద కిలోలకు రెండున్నర నుండి మూడు కిలోల చొప్పున ఇవ్వాలి. పచ్చి మేతలేనప్పటికీ ఈ సంపూర్ణ ఆహార మిశ్రమంలో పశువుకు, పాల ఉత్పత్తికి కావల్సిన అన్ని పోషక విలువలు ఉండటం చేత, పశువులు బాగా తిని జీర్ణించుకుంటాయి. పాలుబాగా ఇస్తాయి. పచ్చిమేత ఉన్న యెడల ప్రతి పాడి పశువుకు 10-15 కిలోల చొప్పున ఇవ్వవచ్చు.

పశుగ్రాసాలను ఇలా తయారు చేసుకొనిన ఎండు మేతల నాణ్యత పెరిగి, ఎండు మేతలోని పోషక విలువలు బాగా జీర్ణమవుతాయి. పశుగ్రాసం ఏమాత్రం వృధాకాదు.

(7వ పేజీ తరువాయి)

ప్రదర్శనలో విధిగా వీలును బట్టి అమ్మే ఏర్పాట్లు చేయించాలి. స్టాకును బట్టి సాంపుల్ ప్యాకెట్లు అమ్మే ఏర్పాట్లు చేయాలి. దీనివల్ల ఎంతో మంది ఉత్సాహం గల రైతులు ప్రదర్శన సందర్భించే అవకాశం ఉంటుంది. దీర్ఘకాలంలో ఇది అలవాటుగా మారి అధికోత్పత్తికి ఉపయోగపడుతుంది. అలాగే ప్రదర్శన సమయంలో దూరప్రాంతం నుండి వచ్చిన రైతులకు నివాస వసతి సౌకర్యాలు కలుగజేస్తే ప్రదర్శన లక్ష్యాలు నెరవేరటానికి ఎంతో ఉపయోగపడతాయి.

ముగింపు ఉత్సాహంలో ముఖ్యమంత్రి శ్రీ జనార్దనరెడ్డిగారు రాష్ట్రస్థాయి వ్యవసాయ ప్రదర్శనకోసం హైదరాబాద్ వద్ద 100-150 ఎకరాల భూమిని శాశ్వతంగా కేటాయించడం జరుగుతుందని ప్రకటించారు. ఈ భూమిలో ప్రదర్శనకు అవసరమైన శాశ్వత ఏర్పాట్లు చేస్తామని చెప్పారు. దీనితో బాటు, శాశ్వత వ్యవసాయ ప్రదర్శన నిర్వాహణ కమిటీని ఏర్పాటు చేస్తే, ఎంతో బాగుంటుంది. ఇలాగే ప్రతి వ్యవసాయ వాతావరణ జోన్లలో శాశ్వత ప్రదర్శన శాలల ఏర్పాట్లు అవసరం. ప్రస్తుతం ఉన్న వివిధ పరిశోధనా శాలలకు అనుబంధంగా ఈ ప్రదర్శనలు ఏర్పాటు చేస్తే, రైతులకు ఈ ప్రదర్శనలు ఎంతో విజ్ఞాన దాయకంగా పనిచేస్తాయి.

వార్తాపత్రికల రిజిస్ట్రేషన్ రూలు మనరైతువాణి త్రైమాసిక యాజమాన్యం తదితర వివరాలు ఫారం IV 8వ నిబంధన క్రింద

1. ప్రచురణ స్థలం: విజయవాడ
2. ప్రచురణ కాలవ్యవధి: మూడు మాసములు కొనసారి
3. ముద్రాపకుని పేరు: కొరటాల సత్యనారాయణ
జాతీయత: భారతీయుడు
చిరునామా: రైతు సంఘం ఆఫీసు,
గవర్నర్ పేట, విజయవాడ - 520 002.
4. ప్రచురణకర్త పేరు: కొరటాల సత్యనారాయణ
జాతీయత: భారతీయుడు
చిరునామా: రైతు సంఘం ఆఫీసు,
గవర్నర్ పేట, విజయవాడ - 520 002.
5. సంపాదకుని పేరు: కొరటాల సత్యనారాయణ
జాతీయత: భారతీయుడు
చిరునామా: రైతు సంఘం ఆఫీసు,
గవర్నర్ పేట, విజయవాడ - 520 002.
6. పత్రిక యాజమాన్యం: ఆంధ్రప్రదేశ్ రైతు సంఘం
గవర్నర్ పేట విజయవాడ
పక్షాన నడుపబడుతున్నది.

పైన పేర్కొన్న వన్నియు యధార్థములు.

కొరటాల సత్యనారాయణ, ప్రచురణ కర్త.

వడదెబ్బ-జాగ్రత్తలు

వే సవి కాలం వచ్చింది. ఎండలు మండుతున్నాయి. మానవ శరీరంపై ఈ ఎండల ప్రభావం కొంచెం ఇబ్బందిగా, అసౌకర్యంగానే వుంటుంది.

మానవ శరీర ఉష్ణోగ్రత 98.4డిగ్రీల ఫారన్హీట్ ఈ ఉష్ణోగ్రత దగ్గర మానవుని శరీరం లోని అవయవాలు బాగా పనిచేయగలుగుతాయి. ఇంతకన్నా కొంచెం తక్కువ ఉష్ణోగ్రతనే మనం అభినందించగలం. ఆనందించగలం. ఎ.సి. ఆఫీసుల్లో బాగా పనిచేయగలుగుతారు.

(శరీర ఉష్ణోగ్రత 98.4F దగ్గర వుంచేందుకు మానవ శరీరం ఎల్లప్పుడూ కృషి చేస్తూనే వుంటుంది. చర్మము స్వేదగ్రంథులు ఈ పనిచేస్తాయి)

మానవ శరీరంలో కూడా వేడి పుడుతూనే వుంటుంది. మనం పనిచేస్తున్నప్పుడు, మనం తీసుకున్న ఆహారంలో 100 కేలరీల శక్తి ఖర్చయితే, అందులో 15.25 కేలరీల వనిగా మారుతుంది. మిగిలినది వేడిగా మారుతుంది.

శరీరంలో వేడి హెచ్చుగా వున్నప్పుడు చెమట ఎక్కువగా పడుతుంది. చెమట ఆరేబప్పుడు శరీరం చల్లబడుతుంది. వేడి ప్రదేశాలలో నివసించే వారి శరీరం వేడిని తట్టుకోవడానికి అలవాటు పడుతుంది. అంటే స్వేద గ్రంథులు హెచ్చుగా పనిచేయటం రక్త ప్రసరణలో మార్పులు ఇందుకు దోహదం చేస్తాయి.

మునలివారు, పిల్లలు వడ దెబ్బకు హెచ్చుగా గురివుతారు. ఎండలోగానీ, హెచ్చు వేడి వున్న ప్రదేశంలోగానీ ఎక్కువ పనిచేయటం, ముఖ్యంగా అలవాటులేనివారు, స్వేద గ్రంథులు సరిగ్గా పనిచేయకపోవడం అంటే చెమట పట్టకపోవడం వడదెబ్బ ప్రభావాన్ని పెంచుతుంది. మనం ధరించే దుస్తుల ప్రభావం కూడా వుంటుంది. పలచగా వుండి చెమటను పీల్చే దుస్తులు శరీరం త్వరగా చల్లబడటానికి ఉపకరిస్తాయి. మంచి గాలి ప్రదేశాలుకూడా చెమట త్వరగా ఆరటానికి, శరీరం చల్లబడటానికి వుపకరిస్తాయి.

వేడి ప్రదేశంలో పనిచేసే వారికి చెమట ఎక్కువగా పడుతుంది. చెమట ద్వారా శరీరంలోని నీరు, ఉప్పు ఎక్కువగా బయటకు పోతుంది. వేడి ప్రదేశాలలో పనిచేసే వారు ఎక్కువగా నీరు, ఉప్పు తీసుకోవాలి. జ్వరంతో వున్నప్పుడు వీరోచనాలు అవుతున్నప్పుడు ఎండకు, అతి వేడికి గురికాకుండా చూసుకోవాలి.

వడ దెబ్బ తగలటానికి ముందే వచ్చు నొప్పులు, ఏమి చేయబుద్ధికాకపోవడం, దప్పిక, తలనొప్పి, మానసికంగా గందరగోళం చెమట పట్టకపోవడం లాంటి లక్షణాలు కనిపిస్తాయి.

ఈ దశలోనే వడదెబ్బ ప్రభావాన్ని గుర్తించి జాగ్రత్త తీసుకోగలిగితే మంచిది.

డా| ఎమ్.రామారావు,
ప్రజావైద్యశాల, విజయవాడ.

వడదెబ్బ లక్షణాలు

చెమట పట్టకపోవడంతో ప్రారంభం అవుతాయి. చర్మం వేడిగా, పాడిగా వుంటుంది. తరువాత తలనొప్పి, మానసిక అశాంతి, పిచ్చిగా మాట్లాడటం జరగవచ్చు. తిరిగి తీవ్రమైన జ్వరం రావడం జరుగుతుంది. వెంటనే జ్వరం తగ్గటానికి చర్యలు తీసుకోకపోతే కొన్ని గంటల్లోనే స్పృహ తప్పిపోవడం మరియు మరణం సంభవించవచ్చు.

చికిత్స

ముందుగా శరీర ఉష్ణోగ్రతను తగ్గించటానికి ప్రయత్నించాలి. అందుకు రోగి శరీరాన్ని చల్లని, తడిబట్టలలో చుట్టాలి. గాలి బాగా తగిలే ప్రదేశంలో కింద ఉంచాలి. ఈ విధంగా శరీర ఉష్ణోగ్రత తగ్గే వరకు చేయాలి. శరీరంలో నీరు తగ్గినట్లు అనిపించినా, రక్తపోటు తక్కువగా ఉన్న సైలెన్ ఎక్కించవలసి వుంటుంది. శరీర ఉష్ణోగ్రతను తగ్గించే మందులు వాడవచ్చు. ఉదాహరణకు: ఆల్బాజన్ ఇంజక్షన్ మోల్ ఇంజక్షన్ వంటివి. (?) రోగి స్పృహ కోల్పోయినప్పుడు ఆక్సిజన్ ఇవ్వవలసి వుంటుంది. రోగి మరలా వెంటనే అధిక ఉష్ణోగ్రతకు గురి కాకుండా చూడవలెను.

ముందు జాగ్రత్తలు

ఎండలో ఎక్కువ సేపు పనిచేసే వారికి మరియు గనుల్లో లోతున పనిచేసే వారికి వడదెబ్బ తగిలే అవకాశం ఎక్కువ. వారు చెమట పట్టక, ఒళ్ళు పాడిగా వుండటం, మూత్రం సరిగా రాకపోవడం, చిరాకు మొదలైన లక్షణాలు కనిపిస్తే వెంటనే వైద్య సహాయం పొందాలి. వారు ఉప్పు కలిపిన నీరు, నిమ్మరసం, మజ్జిగ మొదలైన ద్రవ పదార్థాలు ఎక్కువ మోతాదులో తీసుకోవడం ద్వారా వడదెబ్బ తగలకుండా జాగ్రత్త పడవచ్చు.

ప్రేలుడు

స్వేద గ్రంథుల నాలుగుపూడిపోవడం వల్ల చర్మంపై చిన్న నీటి పొక్కులులా వచ్చి దురదపెడతాయి. ఇవి వేసవికాలం తర్వాతగానీ, లేదా వేడి వాతావరణాన్ని విడిచిపెట్టిన 1 లేదా 2 వారాల్లో తగ్గుతాయి.

శరీరానికి బాగా గాలి తగిలేటట్లు చూసుకోవడం, పలచగా ఉండి, చెమటను పీల్చే బట్టలు వాడవలసి వుంటుంది. కేలామెన్ లోషన్, జింక్ ఆక్సైడ్ పౌడర్ వాడి చర్మాన్ని ఎప్పుడూ పాడిగా ఉంచుకోవడం ద్వారా దీన్ని నిరోధించవచ్చు.

భూసార పరీక్షకై

మట్టి నమూనాల

సేకరణ పద్ధతి

సార పరీక్ష చేయించుటకై మట్టి నమూనాలను ఈ క్రింది విధంగా సేకరించవలెను.

1. ఒకటి నుండి అయిదు ఎకరముల విస్తీర్ణముగల భూమి నుండి దానిని ప్రతిబింబించు ఒక నమూనాను సేకరించవలెను. ఇటువంటి భూమి ఒకే రకము నుండి ఎత్తు పల్లము లేకుండా యుండవలెను. అట్లుగాక భూమి ఎత్తు పల్లములుగా లేక రంగు వేరుగా నున్నచో వేరు వేరు రంగుభూమిని వేరుగా విభజించి వేరు వేరు నమూనాలను సేకరించవలెను.
2. మట్టి నమూనాలను చెల్ల నీడ నుండి బురద నేలల నుండి, పాత గట్ల వద్ద నుండి ఎరువు కుప్పల వద్ద నుండి పైరుకు దగ్గరగా తీయరాదు. ఒక వేళ పైర్లు వరుసలలో పెంచెయున్న ఎడల ఆ వరుసల మధ్యనున్న ప్రదేశముల నుండి నమూనాలను తీయవలయును. సున్నము, బూడిద, రసాయన ఎరువులు వేసిన 3 నెలలలో మట్టి నమూనాలు సేకరించ రాదు.
3. ఒక నమూనా సేకరించుటకై విభజించిన ప్రదేశములో నుండి 10 నుండి 15 స్థలముల నుండి కొద్దికొద్దిగా తీయవలెను.
4. పొలములోని చెత్త చెదారము తీసివేసి నాగటిసాలు (6లంగుళములు) పోవునంత లోతువరకు 'V' ఆకారములో త్రవ్వవలెను.
5. అన్ని పొరలు వచ్చునట్లు చెక్కి ఆ మట్టిని నమూనాగా తీయవలయును.
6. 10, 15 చోట్ల నుండి కొద్దికొద్దిగా మట్టిని తీసి శుభ్రమైన ఒక తొట్టిలోనో లేక ఒక బకెట్లోనో వేయవలయును.
7. పై విధముగా ఒక పొలములో అన్ని ప్రదేశముల నుండి తీసి మట్టిని ఒక శుభ్రమైన గుడ్డపైన గాని, గోనెసంచి మీద గాని పోసి బాగుగా కలిపి వలెను.
8. ఈ కలిపిన మట్టి నుండి రాళ్ళు, కొయ్యలు మున్నగు వాటిని తీసి వెయవలయును. మట్టి తడిగా నున్నచో నీడలో ఆరబెట్టు వలయును.
9. అట్లు కలిపిన మట్టిని నాలుగు భాగములుగా చేయవలయును.
10. నాలుగు భాగములలో ఎదురెదురుగా వున్న భాగములను తీసికొని వాటిని రెంటిని బాగుగా కలుపవలెను.
11. ఈ మట్టిని బాగుగా కలిపి మళ్ళీ నాలుగు భాగములుగా

చేయవలయును. వాటి నుండి ఎదురు భాగములను తీసికొని బాగుగా కలిపి ఆ కుప్ప నుండి 1/2 కిలో మట్టిని నమూనా వచ్చువరకు ఇట్లు చేసి, తీసికొని దానిని ఒక శుభ్రమైన గుడ్డ సంచిలో గాని లేక పాలిథియన్ సంచిలో గాని కట్టవలయును.

12. మట్టి నమూనాతో వివరములతో నిండిన సమాచార పత్రమును జతపరచవలెను.

సమాచార పత్రము

1. శ్రీతు పేరు (పూర్తి పేరు) .....
2. తండ్రి/భర్త పేరు .....
3. చిరునామా
(ఎ) గ్రామము .....
- (బి) మండలము .....
- (సి) జిల్లా .....
4. సర్వేనంబరు/పొలం పేరు .....
5. భూమి విస్తీర్ణము .....
6. మెట్ట/నీటి పారుదల/ఆరుతడి .....
7. గత మూడు సంవత్సరములలో వేసిన పంటల వివరములు
(1) .....
- (2) .....
- (3) .....
8. వేయదలచిన పంటలు.

నమూనా సేకరించిన వారి పేరు

తేదీ:

ఆధునిక వ్యవసాయంలో భూసారపరీక్షకు చాలా ప్రాధాన్యత వున్నది. పొలం యొక్క స్వభావం తెలుసుకుంటే దాన్ని ఒక పంట వేయాలి. ఎలాంటి ఎరువులు వాడాలి తదితర విషయాల ధర్మమౌతాయి. భూసారాన్ని పెంచడానికి చర్యలు తీసుకోవడం కాబట్టి సత్తిరైతు తమ పొలంలోని మట్టి నమూనాను త దగ్గరలోని భూసార పరీక్షా కేంద్రానికి పంపి సలహాను ఇందపించి ఇదే దానికి అనువైన సమయం.

మట్టిని స్వయంగా గాని పోస్టులో క్రింద పేరు పంపవచ్చు. లేక స్థానిక వ్యవసాయ కేంద్రంలో సమర్పించవచ్చు.

—ప్రాంతీయ భూసార పరీక్షా కేంద్రం,

రాజేంద్రనగర్, హైదరాబాద్.

**IF YOU LOVE
TO LIVE CAREFREE
YOU HAVE A LEADING
ORGANISATION BEHIND YOU**

MARGADARSI

the trusted name that shows the way to plan your money. Always behind you to back you up with ready finance in moments of need. So you save... as a matter of habit. And like every good habit, it brings your added rewards through dividends. Yes, Margadarsi means much more than saving. It's a proven way to make money work hard for you. It is an investment in prosperity convenience and security.

MARGADARSI CHIT FUND PVT. LTD.
Margadarsi House
Abid Centre
Hyderabad- 500 001.

WHEN YOU THINK OF MONEY, THINK OF MARGADARSI.

వ్యవసాయాభివృద్ధికి కిసాన్ సభ సూచనలు

పంచబ్యాంక్-ఐ.ఎం.ఎఫ్.మార్గదర్శక సూత్రాలకు
అనుగుణ్యంగా రూపొందించబడిన ఆర్థిక విధానాలను అమలు
జరుపుతున్న ప్రస్తుత స్థితిలో వ్యవసాయంపై బడ్జెట్ కు ముందు
జరిపే చర్యలు భూస్వామ్య అనుకూల, ధనిక రైతులకు ప్రాతినిధ్యం
వహించే సంఘాలతోనే నిర్వహిస్తారని ముందుగా పూహించిందే.
దిగువ స్థాయిలో పెద్ద సంఖ్యలో సభ్యత్వం కలిగి ఉన్న అఖిలభారత
కిసాన్ సభ, యితర సంఘాలు ఆర్థికమంత్రి నిర్వహించుతున్న
చర్యల తీతంగాన్ని అభ్యంతర వరిచాయి. ఈ పరిస్థితి
అభిప్రాయాలను ఆర్థికమంత్రి కోరలేదు. భారత వ్యవసాయ రంగం
ఎదుర్కొంటున్న ముఖ్యమైన సమస్యలపై తన అభిప్రాయాలను
తెలుపుతూ అఖిల భారత కిసాన్ సభ ఒక నోట్ ను పంపింది.
దానిలోని అంశాలు దిగువ విధంగా వున్నాయి.)

దోపిడికి గురిఅవుతున్న రైతాంగ ప్రయోజనాల కోసం
నిరంతరం ముందుండి పోరాడుతున్న అఖిలభారత కిసాన్ సభ
గ్రామీణ ప్రాంతాల పునరుజ్జీవనం, తద్వారా మొత్తం జాతీయ
జీవనంకోసం సమగ్రమైన భూసంస్కరణలు అమలు జరుపమని
ఎల్లప్పుడూ డిమాండ్ చేస్తున్నది. అన్ని పంచవర్ష ప్రణాళికలలో
వ్యవసాయ అభివృద్ధికి భూసంస్కరణల ప్రాముఖ్యతను
వివరించినప్పటికీ దురదృష్టవశాత్తు, దీర్ఘకాలంగా ఉన్న
నిరుద్యోగం, దారిద్ర్యం, వెనుకబాటు తనాన్ని
నిర్మూలించాలంటే అవసరమైన నిజమైన, సమగ్ర
భూసంస్కరణల అమలుతో తన వాగ్దానాలు,
హామీలకు కట్టుబడటంలో ప్రభుత్వం విఫలమైంది.
భూమిరికార్కులను తాజాగాతయారుచేయని ఫలి
తంగా కౌలుదారీచట్టాలు అర్థంలేకుండా పోయాయి.
ఈ అంశంలో కూడా ప్రభుత్వం విఫలమైంది.

ఇంతవరకు భూవరిమితి చట్టాల విషయానికి వస్తే
మొత్తం సాగుభూమిలో 1.6 శాతం మాత్రమే మిగులు భూమిగా
ప్రకటించగా, దానిలో ఒక్క శాతం మాత్రమే పంపిణీ జరిగింది.
పంచిన భూమి మొత్తంలో 20 శాతం పంచిన మనత వశిమబెంగాల్
ప్రభుత్వానికి దక్కింది. వెనుకబడిన వ్యవసాయ ఆర్థిక వ్యవస్థ
నుండి సంపద్యంతమైన పారిశ్రామిక దేశంగా దేశం పరిణామం
చెందాలంటే పరిశ్రమలకు అవసరమైన మార్కెట్ విస్తృతికి, ఉద్యోగ
అవకాశాల పెరుగుదలకు ప్రజల కనీస అవసరాలు తీర్చేందుకు,
ఉత్పాదన, ఉత్పాదకత పెరిగి వ్యవసాయం అభివృద్ధి చెందేందుకు
విప్లవాత్మకమైన భూసంస్కరణలు కీలకమైనవి. ఉత్పాదన,
ఉత్పాదకతలను పెంచటంలో సమగ్ర భూసంస్కరణల పాత్ర
ఎలా ఉంటుందో పశ్చిమబెంగాల్ లో కొట్టవచ్చినట్లు కనిపిస్తున్నది.

నీటి పారుదలపై నిర్లక్ష్యం

విప్లవాత్మక భూసంస్కరణల తరువాత వ్యవసాయ,

ఉత్పాదకత అభివృద్ధిలో ప్రధానపాత్ర వహించేది నీటిపారుదల
సౌకర్యం. స్వాతంత్ర్యం వచ్చి 45 సంవత్సరాలు గడిచినా
దేశంలోని నీటి వనరులను గణనీయంగా ఉపయోగించుకోవటంలో
విఫలమయ్యాము. కేవలం 37 శాతం భూమికి మాత్రమే నీటి
వసతి కల్పించబడింది. గతంలో జరిగిన ఒక సర్వే ప్రకారం మొత్తం
సాగుభూమిలో కనీసం 67 శాతం భూమికి నీటి వసతి కల్పించగలమని
పేర్కొనటం జరిగింది. తరువాత 1990లో జరిగిన సర్వేలో
మొత్తం భూమికి నీటిపారుదల సౌకర్యం కల్పించవచ్చునని తేలింది.
కనుక ప్రస్తుతం రైతాంగానికి తగిన నీటి సౌకర్యం కల్పించని
పక్షంలో యితర పెట్టుబడుల కల్పనలో సాధించిన విజయాలు
కూడా నిష్ఫలమౌతాయి. అందువలన నీటిపారుదల సౌకర్యాలు
కల్పించబడ, ప్రత్యేకంగా వెంటనే ఫలితాలు యిచ్చే మైనర్
ఇరిగేషన్ పనుల పట్ల తగిన శ్రద్ధ చూపటం అవసరం. నిధుల లేమి
ఫలితంగా గతంలో ప్రారంభించిన పెద్ద ప్రాజెక్టులు యింతవరకు
పూర్తిగాక, నిర్మాణ ఖర్చులు విపరీతంగా పెరిగాయి.

పెరుగుతున్న అనవగాళలు

ఇంతకాలంగా అనుసరించబడుతున్న వ్యవసాయ
అభివృద్ధి విధానాల వలన ప్రధానంగా రైతాంగంలో
కొద్దిమందిగా ఉన్న పైవర్గానికి మాత్రమే
లాభదాయకంగా ఉండి. గ్రామీణ పేదలు
ప్రధానంగా వ్యవసాయ కార్మికులు, భూమిలేని
కారణంగా తీవ్ర సమస్యలను ఎదుర్కొంటున్నారు.
వారు దారిద్ర్యం, నిరుద్యోగంతో నిరంతరం
సతమతమౌతున్నారు. ప్రపంచంలో అతితక్కువ
తలసరి వినియోగాన్ని ప్రాతిపదికగా తీసుకొని మన
అధికారులు ఆహారధాన్యాల ఉత్పత్తిలో స్వయం
సమృద్ధిని సాధించినట్లు ప్రకటించారు. స్వాతంత్ర్యానంతరం
సాధించిన అభివృద్ధిలో 50 శాతం కేవలం 15 శాతం భూమిలో
మాత్రమే జరిగింది. ఫలితంగా వివిధ ప్రాంతాలు, రైతాంగం మధ్య
అసమానతలు మరింత పెరిగాయి.

మెట్ట, కరువు పీడిత ప్రాంతాలలోని వ్యవసాయ కార్మికులు,
చిన్న, సన్నకారు రైతులు అధునిక వ్యవసాయ పరికరాలు, యితర
పెట్టుబడులకు, రుణ సౌకర్యానికి దూరంగా ఉన్నారు అందువలన
హరిత విప్లవంలో ఉత్పత్తి పెంపుదలకు ప్రధానసాధనంగా ఉండే
సాంకేతిక ప్రక్రియలను వారు వినియోగించుకోలేక పోతున్నారు.
సమర్థవంతమైన యంత్రాంగం లేని కారణంగా రాష్ట్రాలలో ప్రకటించిన
స్వల్పమైన కనీస వేతనాలను కూడా వ్యవసాయ కార్మికులు
పొందలేక పోతున్నారు. అన్ని వ్యవసాయ కార్మిక సంఘాలు
కోరినట్లు, గ్రామీణ పేదల జాతీయ కమీషన్ మద్దతు ప్రకటించిన
సమగ్ర కేంద్ర వ్యవసాయ చట్టాన్ని యింతవరకు రూపొందించలేదు.

ఆర్థికమంత్రికి
అఖిలభారత
కిసాన్ సభ లేఖ

పేదల అనుకూలవిధానాల ఆవశ్యకత

వ్యవసాయంలో సాధించిన సాంకేతిక ప్రగతి మన ప్రధాన పంటల ఉత్పత్తి పెరుగుదలలో పాక్షిక ఫలితాలను మాత్రమే సాధించింది. ప్రపంచ సగటులో మూడింట రెండువంతుల దిగుబడి మాత్రమే పెరిగింది. జాతీయ సగటులో పోల్చితే పంజాబ్ లో రెండు రెట్లు దిగుబడి ఎక్కువ. దేశంలోని ఉత్పత్తి దారులలో అత్యధికులు దారిద్ర్యంలో ఉన్నారు. అంతర్జాతీయ పాష్టిక ఆహార ప్రమాణాల ప్రకారం మన అవసరాలతో పోల్చితే మొత్తం ఆహారధాన్యాల అందుబాటు మూడింట రెండు వంతులు మాత్రమే వుంది. అందువలన అభివృద్ధి రేటును పెంచకపోయిన పక్షంలో ప్రస్తుతం ఉన్న వినియోగస్థాయిని నిలిబెట్టడం కూడా సాధ్యం కాదు.

నిర్లక్ష్యం చేయబడిన ప్రాంతాలు, రైతాంగానికి లాభదాయకంగా వుండేటువంటి, ఉద్యోగ అవకాశాలను పెంచేదిగా చేసే పేదలకు అనుకూలమైన వ్యవసాయ అభివృద్ధి విధానాన్ని అనులు జరపవలసిన తరుణం ఆసన్నమైందని ఆలిండియా కిసాన్ సభ దృఢంగా అభిప్రాయపడుతున్నది. పంజాబ్ స్థాయికి దేశంలోని యితర ప్రాంతాలలో కూడా ప్రధాన పంటల దిగుబడి పెంచినట్లైతే, మన ఆహార ధాన్యాల ఉత్పత్తి కనీసం 70 మిలియన్ టన్నులు, పేద ప్రాంతాలలో దారిద్ర్యం, నిరుద్యోగం నిర్మూలన సాధ్యమౌతుంది.

సూచనలు

వ్యవసాయ రంగంలో పైన పేర్కొన్న విధంగా అభివృద్ధి సాధించాలంటే దిగువ చర్యలు తీసుకోవటం అవసరమని అఖిల భారత కిసాన్ సభ సూచిస్తున్నది:

1. భూపరిమితి చట్టాలలోని లోపాలను కనుగొని సరిచేసే సమర్థవంతంగా అమలు జరపాలి. ఈ చర్య లక్షలాది గ్రామీణ పేదలకు భూమినిచ్చి స్థిరమైన ఆదాయం యిచ్చే వనరుగా మారుతుంది.

2. నిరుపయోగంగా, సాగుకు పనికి రాని భూములను దళివారీ అభివృద్ధి చేసి సాగుకు అనుకూలంగా మలచటమో, అడవులు పెంచటమో చేయాలి. ఈ చర్య పెద్ద ఎత్తున గ్రామ ప్రాంతాలలో ఉద్యోగ అవకాశాలను పెంచటమేగాక దెబ్బతిన్న పర్యావరణ సమతూక పునరుద్ధరణకు అవసరమైన హరిత ప్రాంతాన్ని పెంచుతుంది. వ్యవసాయ ఉత్పత్తిని పెంచి పేదలకు ఆదాయం పెంచే వనరుగా మారుతుంది.

3. నిర్మాణంలో ఉన్న పథకాలు, ముఖ్యంగా నిర్లక్ష్యానికి గురైన ప్రాంతాలలో ఉన్న వాటిని సత్వరమే పూర్తి చేయాలి. నూతన పథకాలు ప్రధానంగా భూ, ఉపరితల జలవనరులను పూర్తిగా వినియోగించుకొనేందుకు మైనర్ ఇరిగేషన్ పనులకు ప్రాధాన్యత యివ్వాలి. మెట్ట ప్రాంతాలలో నీటి పారుదల సౌకర్యం కల్పించటం సాధ్యం కాని పక్షంలో వాటర్ హెడ్, అభివృద్ధి పథకాలను రూపొందించి వేగంగా అమలు జరపాలి.

4. దేశంలోని వివిధ ప్రాంతాల అవసరాలకు అనుగుణ్యంగా మన వ్యవసాయ పరిశోధనా, శిక్షణా సంస్థలను మలచాలి. వారి

పరిశోధన, మెళకువల అభివృద్ధి చిన్న, సన్నకారు కమతాలకు అనుగుణ్యమైందిగా, చిన్న, సన్నకారు రైతాంగం వాటిని అమలు పరిచేవిధంగా అభివృద్ధి పరచాలి. పేద, ధనిక రైతాంగానికి అవసరమైన వ్యవసాయ పెట్టుబడుల వినియోగం సరఫరా చేసే బాధ్యతను ప్రభుత్వమే తీసుకోవాలి. పరిశోధన, విస్తరణ, పర్యవేక్షణలను అన్నింటినీ ఒకే అధికార వ్యవస్థ క్రింద అమలు జరపాలి.

5. ప్రస్తుతం ఉన్న మద్దతు ధరల యంత్రాంగం మిగులు ప్రాంతాలకు మాత్రమే ఉపయోగపడుతున్నది. అటువంటి ప్రాంతాల వెలుపల ఉన్న చిన్న రైతాంగం మద్దతు ధరల ఫలితాలను, కనీసం ప్రభుత్వ సేకరణ ధరలను కూడా పొందలేకపోతున్నది. మద్దతు ధరలు దేశంలోని అన్ని ప్రాంతాలలోని రైతులందరికీ లభించే విధంగా కార్యకలాపాలను విస్తరించి ప్రభుత్వం నిర్ణయించిన ధరలకు పేద రైతాంగం తమ మిగులును అమ్ముకొనేందుకు చర్యలు తీసుకోవాలి.

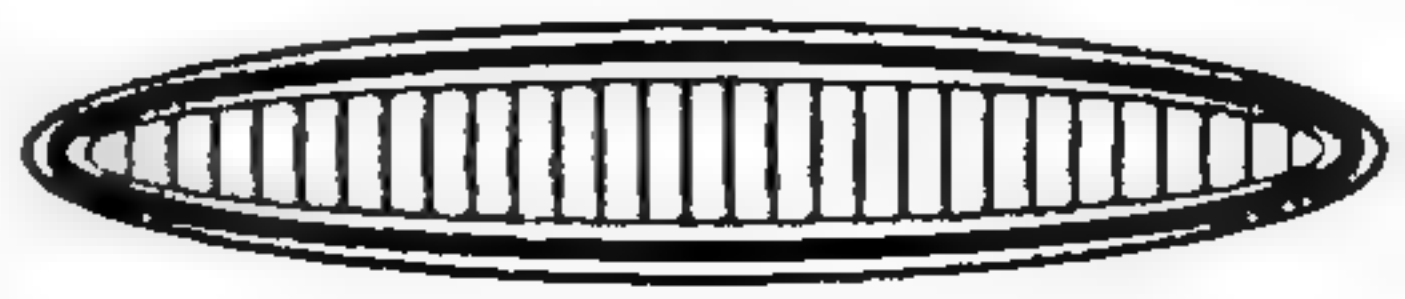
6. ప్రభుత్వ పంపిణీ వ్యవస్థను పేద, అల్పదాయ వర్గాల వారికి తోడ్పడేదిగా విస్తరించాలి. ఆహారధాన్యాలతో సహా నిత్యావసర వస్తువులైన ఉప్పు, పంచదార, పప్పులు, కిరోసిన్, ఖద్యతైలాలు, జవతాపస్త్రాలు, పాతకలపల్లెల వస్తువులు, సబ్బులు మొదలైన వాటిని పంపిణీ వ్యవస్థ ద్వారా సరఫరా సరసమైన ధరలకు చేయాలి.

7. ప్రస్తుతమున్న పరిస్థితులలో ఎరువులు, ఇరిగేషన్, విద్యుత్ పై సబ్సిడీని కొనసాగించటం అవసరం. తక్కువ ఆదాయ వర్గాల వారికి ప్రాధాన్యత యివ్వాలి. ఈ చర్య ఉత్పాదకత, ఉత్పత్తిని పెంచి ఉద్యోగ అవకాశాలను కల్పిస్తుంది.

8. గ్రామాలలో వృధాగా ఉన్న భూముల అభివృద్ధి, అడవుల పెంపకతోపాటు జవహర్ రోజ్ గార్ యోజన పథకాన్ని వ్యవస్థాపరమైన సౌకర్యాలైన రోడ్లు, శీతల గిడ్డంగులు, వ్యవసాయ ఉత్పత్తులు నిలువ చేసుకోనే యితర సౌకర్యాలకు, స్కూలు భవనాలు, మరుగుదొడ్లు, మురుగు నీటి పారుదల సౌకర్యాలకు విస్తరింపచేయాలి.

9. సహకార ప్రాతిపదిక వ్యవసాయాధారిత పరిశ్రమలపై మరింత శ్రద్ధ చూపాలి. గ్రామీణ పేదలలో సహకార సంఘాలను ఏర్పరిచి వారికి హస్తకళల్లో శిక్షణ, మార్కెటింగ్, యాజమాన్యంలో శిక్షణ ఇవ్వాలి. ప్రభుత్వం వారికి అవసరమైన పెట్టుబడి, మార్కెటింగ్ సౌకర్యం కల్పించాలి.

10. పైన సూచించిన అంశాలకు అనుగుణ్యంగా బడ్జెట్ విధానాలను రూపొందించి సమతూకంతో కూడిన అభివృద్ధికి కృషి చేయాలి. అభివృద్ధి ఫలితాలు సమాజంలో ఉన్నత వర్గాలకు పరిమితంగాకుండా చూడాలి.

గ్రామీణాభివృద్ధికి మార్గదర్శి బెంగాల్

శ్రీమదెంగాల్ లోని లెస్ ప్రభుత్వం అనుసరించిన అభివృద్ధి పంథా గ్రామీణ ప్రాంతాలలో ఘనవిజయం సాధించింది. రాష్ట్రంలోని తలసరి ఆదాయం దేశమంతట కన్నా అత్యధికంగా ఉంది. బడ్జెట్ పాటు విడుదల అయిన ఆర్థిక సర్వే 1991-92లో వెల్లడైంది. గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో ఆదాయాల అభివృద్ధి వల్ల ఇటీవలి కాలంలో వ్యవసాయ ఉత్పత్తి పెరగడమే కాకుండా, ప్రతికూల వాతావరణాన్ని తట్టుకునే సామర్థ్యం పెరిగిందని, వ్యవసాయ రంగాన్ని "వెనుకబడిందిగా" చెప్పవలసిన అవసరం లేదని తెలిపింది.

భూసంస్కరణల అమలు, మిగులు భూమి పంపిణీ, కౌల్దార్లకు రక్షణ ఫలితంగా బెంగాల్ గ్రామీణ ప్రాంతం ఒక పెద్ద పరివర్తనకు లోనవుతున్నదని పేర్కొంది. భూసంస్కరణల వల్ల రైతు భూమి పొందడం, సన్నకారు, చిన్నకారు రైతులకు రుణ సదుపాయం, సేద్యపు నీటి సౌకర్యం, ఎరువులు, విత్తనాలు వంటి సహాయం అందించేందుకు రాష్ట్ర వనరులు వినియోగించబడుతున్నాయని వివరించింది.

ప్రణాళికా వికేంద్రీకరణ

బెంగాల్ లో ఈ అభివృద్ధి వ్యూహం జిల్లాస్థాయిలో ప్రణాళికా వికేంద్రీకరణ ద్వారా అమలు జరుగుతున్నది. పంచాయతీల ద్వారా గ్రామీణ పేదలు ఈ క్రమంలో నిర్ణాయక పాత్ర వహిస్తున్నారు. అభివృద్ధి, ఉత్పత్తి క్రమంలో గ్రామీణ పేదలు పాలుపంచుకోవడం వల్ల పేద రైతుల్లో ఆధునిక వ్యవసాయ పద్ధతుల అమలు సాధ్యమవుతుందని సర్వే తెలిపింది. వ్యవసాయ రంగంలో రాష్ట్ర స్థూల ఉత్పత్తి (ఎస్.డి.పి) రికార్డు స్థాయిలో ఉండగలదని ఆశిస్తున్నట్లు తెలిపింది. 1991-92లో రాష్ట్రంలో ఆహార దాన్యాల ఉత్పత్తి 120 లక్షల టన్నులు ఉండగలదని పేర్కొంది. ఇది 1990-91 సరికన్నా 6.5% ఎక్కువ.

నేషనల్ సర్వే ప్రకారం దేశంలో మొత్తంగా కౌలుదార్ల వేతులలో 29% భూమి ఉండగా బెంగాల్ లో 60% ఉంది. ఇది కేవలం స్వాధీనం చేసుకున్న మిగులు భూమిని పంపిణీ చేయడం వల్ల వచ్చిన విజయం.

1991 డిసెంబర్ నాటికి 12.67 లక్షల ఎకరాల మిగులు భూమిని స్వాధీనం చేసుకోగా 9.20 లక్షల ఎకరాలు 72.6% భూమిని 19.41 లక్షల భూమి లేని పేదవారికి పంపిణీ చేయబడింది. దేశం మొత్తంగా చూసినట్లయితే 44.95 లక్షల ఎకరాలు స్వాధీనం చేసుకోగా దానిలో 20 శాతం పంపిణీ బెంగాల్ లోనే జరిగింది. అంతే కాదు "మినీ కిట్స్ ద్వారా ఎరువులు, విత్తనాలు ఉచితంగా

చిన్న, సన్నకారు రైతులకు పంపిణీ చేయడం వల్ల వ్యవసాయ అధికోత్పత్తికి కారణం అయింది. విశేషమేమంటే "భూ పంపిణీ వల్ల భూమిని పొందిన పేద రైతులే అధికోత్పత్తిని సాధించడం" జరిగింది.

రాష్ట్రంలో ఆహార దాన్యాల ఉత్పత్తిలో 90% వరి పండుతుంది. ఇది 1980-81లో హెక్టార్కు 1442 కెజీలు ఉండగా 1990-91లో 1946 కెజీలకు పెరిగింది. ఇదే కాలంలో దేశంలో చూసినపుడు 1336 కెజీల ఉండి 1751 కెజీలకు మాత్రమే పెరిగింది. కాగా రాష్ట్రంలో వాణిజ్య పంటలలో ప్రధానమైన బంగాళదుంప ఈ కాలంలో 17,057 కెజీల నుండి 23,046 కెజీలకు పెరగగా దేశం మొత్తంగా చూస్తే 13,258 కెజీల నుండి 16,000 కెజీలకు పెరిగింది. దానికి కారణం మంచి విత్తనాలు సరఫరా చేయడం, నీటి పారుదల సౌకర్యాలు కల్పించడం. రాష్ట్రంలో చిన్న నీటి పారుదలకు అధిక ప్రాధాన్యత నిచ్చి 1989-90లో 25.65 లక్షల ఎకరాల భూమికి నీటి సౌకర్యం కల్పించడం జరిగింది. వస్తుతయారీ రంగంలో స్థిర ధరల ప్రకారం రాష్ట్రంలో స్థూల ఆదాయం 89-90లో 2146.41 కోట్ల నుండి 90-91లో 2224.54 కోట్లకు పెరిగింది. జౌళి, టీ, ఉక్కు లాంటి ప్రధాన పరిశ్రమల ఉత్పత్తి పెరిగింది. 1991 మొదటి 9 మాసాలలో జాతీయ స్థాయిలో ఆర్థిక సర్వేకు ఇది భిన్నంగా వుంది. అసంఘాత వస్తూత్పత్తి రంగంలో రాష్ట్రంలో స్థూల ఉత్పత్తి 89-90లో 1,162.62 కోట్ల నుండి 1990-91లో 1,189.34 కోట్లకు పెరిగింది. ఐ.ఆర్.డి.పి. క్రింద నెలకొల్పిన చిన్న తరహా పారిశ్రామిక ఉత్పత్తి పెంపుదలకు గణనీయంగా దోహదపడ్డాయి.

పారిశ్రామిక వాతావరణం ప్రోత్సాహకరం

రాష్ట్రంలో పారిశ్రామిక వాతావరణం ప్రోత్సాహకరంగా ఉండి 85-89 మధ్య కాలంలో రాష్ట్రంలో 916 నూతన పారిశ్రామిక లెసెన్సులు మంజూరయ్యాయి. వీటిలో పెట్టుబడి మొత్తం 2,166.60 కోట్లు వుంది. కాగా 80-84 కాలంలో 562.65 కోట్ల పెట్టుబడితో 706 లెసెన్సులు మాత్రమే మంజూరయ్యాయి. 89-90లో 136.5 కోట్ల పెట్టుబడితో కూడిన పథకాలు అమలు జరుగగా, 90-91లో 230.19 కోట్ల పథకాలు అమలు జరిగాయి. పోలియస్టర్, ఫిలిమెంట్ యార్న్, యూడిలిత్ ఫెబర్, కార్బన్ బ్లాక్, డిజిటల్ మైక్రోవేవ్ కమ్యూనికేషన్స్ ఎక్స్ ప్లెమ్బ్ తదితర పరిశ్రమల స్థాపన పరిశీలనలో ఉంది. రాష్ట్రంలో స్థూల ఉత్పత్తి 91-92లో 6.1 పెరగగలదని అంచనా. దేశ స్థూల ఉత్పత్తి 2.5 వుంది. రాష్ట్ర తలసరి ఆదాయం ఇదే కాలంలో 4.4 పెరుగుతున్నట్లు అంచనా. ఇది కూడా జాతీయ తలసరి ఆదాయం కంటే ఎక్కువ.

మిల్లు మూత తో అలమట పట్టిన కార్మికులు

గద్వాల సమీపంలో 18 కోట్ల రూపాయల వ్యయంతో నిర్మించిన బీచుపల్లి ఆయిల్ మిల్లు గత అక్టోబరు నుండి త్వరితగతినే అందులో వనిచేసే కార్మికులూ ఆకలితో అలమటిస్తున్నారు. వంట నూనెల ఉత్పత్తిలో స్వయం సమృద్ధిని సాధించేందుకు కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల సంయుక్త కృషితో భాగంగా రాష్ట్ర నూనె గింజల ఉత్పత్తిదార్ల సహకార సమాఖ్య, నేషనల్ డెరీ డెవలప్ మెంట్ బోర్డుల ఆధ్వర్యంలో బీచుపల్లి ఆయిల్ మిల్లను ఏర్పాటు చేశారు. ఈ మిల్లు ఏర్పాటుతో ఈ ప్రాంత రైతుల ఆశలు చిగురించాయి. కొన్ని వందల మంది కార్మికులు పని దొరుకుతుందని ఆశించారు. అందుకు భిన్నంగా ఆయిల్ మిల్లు నిరవధికంగా మూతపడటంతో పాటు రైతులు తమ దగ్గరున్న వేరుశనగ కాయలు అమ్ముకునేందుకు నానా తంటాలు పడుతున్నారు. ఆయిల్ మిల్లుకు రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి ఎన్. జనార్దనరెడ్డి గత మే ఆరున ప్రారంభించారు. ప్రారంభోత్సవం రోజునే గద్వాల ఎం.ఎల్.ఎ. డి. సమరసింహారెడ్డి, అలంపూర్ ఎం.ఎల్.ఎ.ల అనుచరులు తమ నాయకుల పేర్లు శిలాఫలకంపై వేయించనందుకు నిరసనగా శిలాఫలకాన్ని ధ్వంసం చేశారు. ఆ ఇద్దరు ఎం.ఎల్.ఎ.లు ప్రారంభోత్సవ కార్యక్రమాన్ని బహిష్కరించారు. తరువాత రోజునే మిల్లు కార్మికులు సమ్మెకు దిగడం జరిగింది. దాంతో మిల్లరెండు నెలలపాటు మూత పడింది. ప్రస్తుతం ముడి సరుకు లేకపోవడం వల్ల ఆయిల్ మిల్లును అక్టోబరు నుండి నిరవధికంగా మూసివేశారు. మిల్లుకు కావలసిన వేరుశనగ, పొద్దు తిరుగుడు పువ్వులను సహకార సంఘాల నుండి కొనుగోలు చేయాల్సి వుంది. తక్కువ ధరలకే వేరుశనగను కొనేందుకు సహకార సంఘం పూనుకోవడంతో రైతులు ఎవ్వరూ తమ ఉత్పత్తులను అమ్మేందుకు ముందుకు రాలేదు. దాంతో ఖరీఫ్ సీజన్లో మిల్లుకు కావల్సిన వేరుశనగ అందనందున మిల్లు మూతపడేందుకు కారణమంటూ కార్మికులు, రైతులు విమర్శిస్తున్నారు. ఈ మిల్లులో రోజూ 250 బన్నుల వేరుశనగ

క్రషింగ్ చేస్తారు. అంతా ఆల్ మేటిక్ గా నడిచే మిల్లు గత ఏడాది కేపాసిటీకి మించి వేరుశనగ కొనుగోలు చేయడం జరిగింది. కార్మికుల సమ్మెతో రెండు నెలలు పనికి అంతరాయం కలగడం వల్ల ఆరుబయట వేలాది క్వంటాళ్ళ వేరుశనగ వుంచారు. వాటిపై బార్నాలిన్ కూడా కప్పనందున వేరుశనగ తగిసిపోయాయి. 25 వేల మెట్రిక్ బన్నుల తడిసిన వేరుశనగ మిల్లుకి వాడుకోగా, రెండువేల మెట్రిక్ బన్నుల వేరుశనగను ప్రయివేట్ ఆయిల్ మిల్లులకు క్వంటాల్ రు. 800లకు అమ్మి అధికారులు చేతులు దులుపుకున్నారు. దీంతో ఖరీఫ్ సీజన్లో మిల్లుకు రావాల్సిన వేరుశనగ అందకనే మూతపడిందని రైతులు ఆరోపిస్తున్నారు. మూతపడిన మిల్లులో పని చేయడానికి సమాఖ్య బస్సులో గద్వాల నుండి సిబ్బంది మూడు షిఫ్టులకు వచ్చి వెళుతున్నందున వ్యయం జరుగుతుందని, పనిలేనప్పుడు మిల్లుకు వెళ్ళి రావటం ఎందుకని రైతులు ప్రశ్నిస్తున్నారు. బీచుపల్లి ఆయిల్ మిల్లు మూతపడేందుకు కారణం ఏమిటని కనుగొనేందుకు మేనేజర్ ను అడిగితే మిల్లుకు కావల్సిన వేరుశనగ లభించక పోవడం వల్ల మూత వేయాల్సి వచ్చిందని తెలిపారు. మిల్లులో వచ్చిన యాంత్రిక లోపాలను మరమ్మత్తులు చేయడంలో సిబ్బంది నిమగ్నమై ఉన్నారని మార్చి 15 నుండి పని ప్రారంభం అవుతుందని తెలిపారు. అందుకు కావల్సిన వేరుశనగ సమకూర్చుతున్నట్లు నేషనల్ డెరీ డెవలప్ మెంట్ వారు నిర్మించిన 10,000 మెట్రిక్ బన్నుల కేపాసిటీ కలిగిన గోదామును సమాఖ్యకు స్వాధీనపరిచింది గత ఏడాది ఆరు బయట పల్లి ఉంచటంతో దెబ్బతిందని, ప్రతిరోజూ సిబ్బంది షిఫ్టుల ప్రకారం మరమ్మత్తులు చేస్తున్నారని అన్నారు. ఈ సీజన్లో 3,4 వేల బన్నుల వేరుశనగ నిల్వ చేయాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నామని గత నవంబర్లో డిమాండ్ ను బట్టి రిఫైన్ ఒకటిన్నర వేల మెట్రిక్ బన్నులు చేయడం జరిగిందన్నారు. మరమ్మత్తులకు 7 లక్షలు ఖర్చు అయిందని ప్రతి ఆయిల్ మిల్లు మరమ్మత్తుల కోసం రెండు, మూడు నెలలు మూయడం జరుగుతుందని అన్నారు.

(ఈనాడు సావనంలో)

(3వ పేజీ తరువాయి)

ప్రయోజనం చేకూర్చి పెట్టేవి మైనర్ ఇరిగేషన్ పథకాలు. కాని ప్రభుత్వం ఈ స్కీముల పట్ల పూర్తిగా అశ్రద్ధ కన్నరుస్తున్నది. వర్షాధార ప్రాంతాల్లో చెరువులు, కుంటలు సంవత్సరాల తరబడి మరమ్మత్తులు లేక నిరుపయోగంగా వున్నాయి. 1950-51లో 20 లక్షల ఎకరాలు చెరువుల కింద సాగవుతుండగా నేటికీ ఎదుగుబాదుగు లేకుండా అంతే వున్నది. చెరువుల మరమ్మత్తుల్లో సాగుతున్న జాప్యానికి, అవినీతికి స్వస్తి చెప్పాలి.

బోర్లు, బావుల కింద సేద్యం ఈ మధ్య కాలంలో బాగా పెరిగింది. ప్రస్తుతం 24 శాతం భూమి వీటికిందే సాగవుతున్నది. స్వాతంత్ర్యం వచ్చే నాటికి 7 లక్షల ఎకరాల భూమి సాగువుతుండగా అది 84-85 నాటికి 20 లక్షల ఎకరాలకు పెరిగింది. మోటా స్థానంలో మోటార్లు

వచ్చాయి. కాని సకాలంలో విద్యుత్ కనెక్షన్లు ఇవ్వక, ఇచ్చినా విద్యుత్ కోత తీవ్ర సమస్యలుగా వున్నాయి. వర్షాలు లేని సంవత్సరాల్లో నీటి మట్టం అడుక్కిపోవడం వలన పంటలు ఎండిపోతున్నాయి. కాబట్టి ఎంతో ఖర్చుతో బావులు తవ్వుకునే రైతాంగానికి సకాలంలో విద్యుత్ సరఫరా చేయడం ప్రభుత్వ బాధ్యత. కాని నేటికీ 3 లక్షల అప్పికేషన్లు పెండింగ్ లో వున్నాయి. అంతేకాకుండా బావులు లోతు చేసుకునేందుకు లేదా బోర్లు వేసుకునేందుకు సబ్సిడీతో కూడిన రుణాలను ఇవ్వాలి.

కేంద్ర ప్రభుత్వం సంకుచిత ప్రయోజనాల కోసం ప్రాజెక్టులకు అనుమతివ్వడంలేదు. ఇతర రాష్ట్రాలలో వున్న వివాదాలను పరిష్కరించడానికి బదులు పెంచుతున్నది. కాబట్టి ఈ వెళ్ళిరిని విడనాడి జాతీయ ప్రయోజనాల దృష్ట్యా ప్రాజెక్టులకు అనుమతి మంజూరు చేయాలి. అందుకోసం రైతాంగం నడుంకట్టి పోరాడాలి.

బ్యాంకులు
సేకరించిన
ప్రజల డబ్బుని
అత్యధిక జనాభా
అవసరాలకి విని
యోగించాలనే
అర్జున్ 1969వ
సంవత్సరంలో
వాణిజ్య బ్యాంకుల్ని
జాతీయం
చేయటం జరి

నరసింహం కమిటీ

సిఫార్సులు రైతాంగం నెత్తికి ముప్పు

గింది. గత ఇరవై ఏండ్లలో ప్రభుత్వ రంగ బ్యాంకులు బ్రహ్మాండమైన పురోగతిని సాధించాయి. మునుపు పట్టణాలకే పరిమితమైన శాఖలు ఈరోజున గ్రామ గ్రామానికి మారుమూల ప్రాంతాలకు విస్తరించాయి. వ్యవసాయానికి, కుటీర చిన్నతరహా పరిశ్రమలకు, చేతివృత్తులకు, రిక్షా, ఆటో వగైరా స్వయం ఉపాధి పథకాలకు అప్పులివ్వటం ప్రారంభించాయి. ఈ రంగాలకు కేటాయించిన ఋణం 40వేల కోట్లకు పైగా వుంది. పరిశ్రమలకు, వ్యాపారాలకు, ఇచ్చే అప్పులపై వసూలు చేస్తున్న వడ్డీ రేటు కన్నా తక్కువ వడ్డీకే ఈ అప్పులు ఇస్తున్నారని గమనించాలి. బ్యాంకులు ఇచ్చే అప్పులో నూటికి 40% పె ప్రాధాన్యతా రంగాలకు ఇవ్వాలి. లోన్స్ ఇవ్వటంలో వివక్ష, మంజూరీలో ఆలస్యం, ఇంకా ఇలాంటి లోటుపాట్లు చెదురు మదురుగా వున్నప్పటికీ బ్యాంకులు అందజేసిన ఈ ఋణం, రాబందుల వడ్డీ వ్యాపారుల చట్టంలో పడి నలిగి పోతున్న కోట్లాది సామాన్యానికి కొంత వూరట కల్గించింది.

ఇదంతా ఒకనాటి మాట కానున్నది

మనదేశం దాదాపు దివాళా తీసే స్థితిలో వుందని, సుడిగుండంలాంటి ఆర్థిక చిక్కులతో ఇరుక్కున్నదని చెప్పి విదేశీ అప్పు మాత్రమే పరిష్కారమని తలపోసి, అప్పు ఇచ్చిన విదేశీ ఆర్థిక సంస్థలు విధించిన షరతులకు తలొగ్గి, కేంద్ర ప్రభుత్వం గత ఎనిమిది మాసాలుగా అనేక విధాన మార్పులు చేసింది. పడిపోయిన రూపాయి విలువ, చుక్కలంటిన (ప్రత్యేకించి ఆహార వస్తువుల) ధరలు, తగ్గుతున్న ఉద్యోగావకాశాలు, వ్యవసాయానికి ఇస్తున్న సబ్సిడీలపై కోత, వగైరాలు, ఈ మార్పుల పర్యవసానమే.

ఈ నూతన ఆర్థిక విధానంలో భాగంగా బ్యాంకుల మరియు ఇతర ఆర్థిక సంస్థల మంచి చెడుల సమీక్షకై "నరసింహం కమిటీ"ని కేంద్ర ప్రభుత్వం నియమించింది. అప్పు ఇచ్చిన విదేశీ సంస్థల సూచనలకి ఆమోదముద్ర వేయటానికి కమిటీ నియామకం జరిగిందని, వారి నివేదిక చూస్తే స్పష్టమవుతున్నది.

బడ్జెట్ తయారుచేయడమే కాదు...
వాళ్ళే నమర్చిస్తారట

హడావుడిగా అందజేసిన
నరసింహం కమిటీ
నివేదికలో కొన్ని
విషయాలు:
1) ప్రాధాన్యతా
రంగాలకు అందజేస్తున్న
ఋణాలని నూటికి నంభై
రూపాయల నుండి
నుండి వది
లూపాయలకు
తగ్గించాలి. (40%
నుండి 10%కు)

- 2) జాతీయం చేయబడిన బ్యాంకులు నష్టాలలోకి అడుగు పెట్టడానికి అనేక కారణాలలో ఒకటి-పై ప్రాధాన్యతా రంగాలకు ఇస్తున్న తక్కువ వడ్డీరేట్లపై అప్పులు
- 3) మార్కెట్ (వడ్డీ వ్యాపారులు వసూలు చేసేదిగా చదువు కోవాలి)లో చెలామణి అవుతున్న వడ్డీ రేట్ల ప్రకారమే అప్పులివ్వాలి.
- 4) విదేశీ బ్యాంకులపై ఇప్పుడున్న అదుపు ఆజ్ఞలు ఎత్తి వేయాలి.
5. ధనవంతులు స్వంత బ్యాంకుల్ని ఏర్పాటు చేసుకోవటాన్ని తగినంత వీలు ప్రోత్సహించాలి.

ప్రభుత్వ రంగ బ్యాంకులు కేవలం సంవత్సరాలకు, సారిక్రామిక వేతలకు, వ్యాపారస్థులకు (జాతీయం చేయటానికి ముందు స్థితి) మాత్రమే సేవలు అందించాలి. లాభాలు సంపాదించటమే తమ

కర్త. కర్మ. క్రియగా భావించాలి. మరోవైపు విదేశీ మరియు వైరేట్ బ్యాంకులకు స్వేచ్ఛా స్వాతంత్ర్యాలు ఇచ్చి ప్రభుత్వ రంగంలోని బ్యాంకులను బలహీన వరచాలి అనేదే నరసింహం కమిటీ సారాంశం.

వేలాది బ్యాంకు బ్రాంచీల ద్వారా సేకరించిన లక్షలాది రూపాయల ప్రజాసాము, కొద్ది మందిగా ఉన్న ధనవంతుల అవసరాలకు ఉపయోగ పడుతుందని, ప్రజాస్వామ్యానికి డబ్బు అందాలంటే బ్యాంకులు జాతీయం కావాలనీ, బ్యాంకు ఉద్యోగుల యూనియన్స్ అనేక సంవత్సరాలుగా కోరుతూ వచ్చాయి. ప్రజాతంత్ర ఉద్యమం ఈ కోరికను బలపర్చి పోరాడింది. ఫలితంగా బ్యాంకులు జాతీయం చేయబడినవి. దశాబ్దాల ఈ పోరాట ఫలితాన్నే, విదేశీ ఆర్థిక సంస్థల ప్రాపకం కోసం, కేంద్ర ప్రభుత్వం కలం పోటుతో సంగ్రహించ పూనుకొన్నది.

అయితే మనమేం చెయ్యాలి

80కోట్లుగా ఉన్న దేశ జనాభాలో, 60కోట్లకు పైగా జనానికి జీవనాధారమైన

ప్రాధాన్యతా రంగాలకు ప్రభుత్వ బ్యాంకులు అందజేయాల్సిన రుణం 60%గా ఉండాలిందిపోయి, ఇప్పుడున్న 40 శాతాన్నికూడా 10 శాతానికి కుదించడం అన్యాయమని, అనంగీకారమని తెలియజేయాలి.

- ప్రభుత్వ రంగ బ్యాంకుల కున్న సామాజిక బరువు, బాధ్యతలు ప్రయివేట్ విదేశీ బ్యాంకులకు లేవు. అందుకనే ఆ బ్యాంకుల ప్రోత్సాహకాలు ప్రభుత్వ రంగ బ్యాంకులని పరోక్షంగా బలహీన పర్చి ప్రజాహితాన్ని వమ్ము చేయడమే.

- గతంలో అనేక ప్రయివేట్ బ్యాంకులు దివాళా తీయటంతో వాటిల్లో డబ్బు దాచుకున్న వారి ప్రయోజనార్థం వాటిని ప్రభుత్వ బ్యాంకుల్లో విలీనం చేశారు. మరి ఆలాంటప్పుడు కొత్తగా ప్రయివేట్ బ్యాంకుల కిచ్చే అనుమతి డిపాజిటర్లతో ఆటలాడుకోవడం కాదా? కాబట్టి బ్యాంకింగు వ్యాపారం మొత్తం ప్రభుత్వ రంగ బ్యాంకుల చేతులలో వుంటేనే బ్యాంకులో దాచుకునే డబ్బుకి భద్రత వుంటుందని, బ్యాంకులు ఆ డబ్బు ద్వారా మరింత మెరుగ్గా తమ సాంఘిక కర్తవ్యాన్ని నిర్వహించే వీలుంటుందని నొక్కిచెప్పాలి.

- ప్రభుత్వ రంగ బ్యాంకులను నష్టాల బాటనుండి మళ్ళించటానికి వాటి సంఖ్య వునర్వవస్థీకరణ ద్వారా కుదించి తద్వారా వాటి మధ్యవున్న అవసర పోటీని నిర్మూలించి నిర్వహణ ఖర్చులు తగ్గించి, కార్యకలాపాల నైపుణ్యాన్ని పెంచాలని డిమాండ్ చేయాలి.

- నష్టాలు వస్తున్నాయనే సాకుతో విచక్షణా రహితంగా గ్రామ శాఖలను మూసి వేయకూడదని కోరాలి.

- పల్లెల అవసరాల కోసం ఏర్పరచిన ప్రాంతీయ గ్రామీణ బ్యాంకులన్నింటిని విలీనం ద్వారా జాతీయ గ్రామీణ బ్యాంకుగా రూపాంతరం చేసి అది బలపడటానికి అవసరమైన చర్యలని సత్వరమే తీసుకోవాలని కోరాలి.

- ప్రాధాన్యతా రంగాలకు ఇచ్చిన బ్యాంకు ఆస్తుల చెల్లింపు (రికవరీ) సంత్పన్న కరంగా లేదు (దీనినర్థం కోటిశ్చరులు బాకీలు చెల్లిస్తున్నారని కాదు) శవరిస్థితిని మార్చి శీఘ్రగతిన వసూళ్ళకు తగిన యంత్రాంగం, చట్టాలకు అవసరమైన మార్పుల్ని డిమాండ్ చేయాలి.

- 60కోట్ల జనాభా యొక్క ఈ ప్రజావాణిని చట్ట సభలో వినిపించాలని మీరెన్నుకున్న పార్లమెంట్ సభ్యులని కట్టడి చేయాలి.

- నరసింహం కమిటీ నివేదికకు వ్యతిరేకంగా బ్యాంకు ఉద్యోగుల సంఘాలు నిర్వహించే పోరాటానికి మన సహాయ సహకారాలు అందివ్వాలి.

- ప్రజావాణిని విస్మరించి, నివేదిక పార్లమెంట్ లో కేంద్ర ప్రభుత్వం ఆమోదం పొందినా ఆ సీఫార్సులను అమలు చేయరాదని చెప్పి శక్తివంతమైన ప్రజా ఉద్యమం నిర్మించాలి.

- మన ప్రయోజనాల పరిరక్షణకు మరో దారి లేదని గ్రహించాలి.

-(BEFI- A.P కరవత్రం ఆధారంగా)

సుప్రసిద్ధ ఆదర్శ విద్యా సంస్థ శ్రీ రామా రూరల్ కళాశాల (గురుకులము)

స్థాపన 6.6.1949

ఫోన్ నెంబర 39 & 31

చిరుమూరు-522 301 తెనాలి.R.M.S. గుంటూరు జిల్లా.

వ్యవస్థాపకులు కొంసాని వెంకటసుబ్బయ్య చౌదరిగారు

A.P.R.J.E. ఎంప్లెస్ కోచింగ్

29-3-92 నుండి

ఫోటోక్విట్ ఎంప్లెస్ కోచింగ్

6,7,8,9,10 తరగతులకు ఆద్యాప్స్ కోచింగ్

28-4-92 నుండి రెస్టరం కోచింగ్

5వ తరగతి నుండి 10వ తరగతి వరకు

తెలుగు, ఇంగ్లీషు మీడియములలో ముఖ్యము

ప్రవేశ పరీక్ష ప్రాతిపదిక

పీల్లు పరిమితం!

1990-91 10వ తరగతి పరీక్ష ఫలితాలు

119 నుండి 119 నుండి ఉత్తీర్ణత 100%

ఫస్ట్ క్లాసులు 104,

సెకండ్ క్లాసులు 15

కళాశాల నియమావళి వివరములకు

కె.ఎం. మధుమాదవరావు M.A.BEd.,

ప్రిన్సిపాల్

ఆంధ్రుల ఆదర్శకాలి నికేతనం

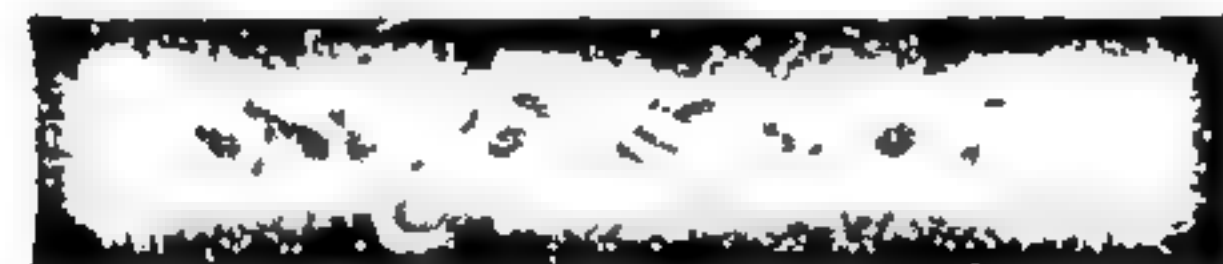
కొంసాని వెంకట సుబ్బయ్య చౌదరి

శ్రీ రామా రూరల్ రెసిడెన్షియల్ జూనియర్ కాలేజి

స్థాపన 11-6-1979

ఫోన్ నెంబర 39 & 31

చిరుమూరు-522 301 తెనాలి.R.M.S. గుంటూరు జిల్లా.

EAMCET'92 ఇంజనీరింగ్/మెడికల్ ఎంప్లెస్ కోచింగ్

13-4-92 నుండి 13-6-92 వరకు (2వెంట)

జూనియర్ ఇంటర్ ఆద్యాప్స్ కోచింగ్ - 13.4.92 నుండి

మీయర్ ఇంటర్ ఆద్యాప్స్ కోచింగ్ - 18.4.92 నుండి రెస్టరం కోచింగ్

ఇంటర్మీడియట్ లకు తెలుగు, ఇంగ్లీషు మీడియములలో ముఖ్యము

M.P., Bi.P., C.E.C., M.E.C. - గ్రూపులు

నిలబడే పాట ఇంజనీరింగ్/మెడికల్ ఎంప్లెస్ కోచింగ్

ప్రవేశములు ఫస్ట్ ఇంటర్ కు మౌఖికము.

1990-91 పరీక్ష ఫలితాలు

33 నుండి 30 నుండి ఉత్తీర్ణత 90.9%

ఫస్ట్ క్లాసులు 10, సెకండ్ క్లాసులు 11 థర్డ్ క్లాసులు 9

కళాశాల నియమావళి వివరములకు

కె. ఎం. రమణ,

ప్రిన్సిపాల్.

నూతన గ్రామీణ పాలనా వ్యవస్థ ఏర్పాటు!

రైతుల ప్రయోజనాలు తీర్చగలదా?

రాష్ట్రంలో గ్రామీణ ప్రజలకు, ప్రభుత్వానికి మధ్య సహాయకారిగా ఉండేందుకే "నూతన గ్రామ పరిపాలనా వ్యవస్థ"ను ఏర్పాటు చేస్తున్నట్లు 1992 ఫిబ్రవరి 9వ తేదీన ప్రారంభోపన్యాసంలో ముఖ్యమంత్రిగారు పేర్కొన్నారు. అదే సమయంలో గతంలో రద్దయిన గ్రామాధికారుల పట్ల ప్రజలకు మంచి అభిప్రాయం లేదని, వారిలో అనేకులు భూస్వామ్య వర్గాల ప్రతినిధులుగా వ్యవహరించి సామాన్యుల అభిమానం పొందలేక పోయారని, అందువల్ల ఆ వ్యవస్థని మరల పునరుద్ధరించటం లేదని ఆయన పేర్కొన్నారు. నూతనంగా ఏర్పాటైన గ్రామ పాలనాధికారులు గ్రామీణ ప్రజల యొక్క సమస్యలను గుర్తించి, ప్రభుత్వ ప్రజాసంక్షేమ కార్యక్రమాలను అమలు జరిపి, ప్రజా పంపిణీ వ్యవస్థను కట్టుదిట్టంగా నడిపిస్తూ, కుటుంబ సంక్షేమ పథకాలను ప్రజలకు వివరించి, వారిని ఒప్పించుటలో ప్రభుత్వానికి తోడ్పడాలని, వీరు ప్రజా విధేయులై, ప్రభుత్వ బాధ్యులై, ఆస్తులను కాపాడుతూ, పేద ప్రజల అభ్యున్నతికి కృషి చేయాలని "గ్రామ పరిపాలనాధికారుల మార్గదర్శక పుస్తకాన్ని" రెవెన్యూ శాఖ విడుదల చేయటం జరిగింది.

ఈ మార్గదర్శక పుస్తకం చట్టబద్ధమైనది, సంపూర్ణమైనది కాదని, గ్రామ పాలనాధికారులకు సాధారణ మార్గదర్శకత్వం కోసమేనని పేర్కొంటూ క్రింది విషయాలు పేర్కొన్నారు. అడంగల్ - పహాణీ తదితర గ్రామరికార్డులను తయారుచేయుట, కమతాల రిజిస్ట్రేషన్, బదిలీలు, భూమి హక్కుల రికార్డుల తయారీ, పట్టాదారుల పాస్ పుస్తకాల చట్టంలో వీరి పాత్ర, సర్వే రికార్డుల నిర్వహణ, నీటి ఛార్జీలు, శిస్తు వసూలు, 1973 నాటి భూసంస్కరణల చట్టం అమలు, 1976 నాటి పట్టా భూముల గరిష్ట పరిమితి చట్టం, అన్యాయాక్రమణలు, భూమి కేటాయింపు, ఆంధ్రప్రదేశ్ అనుసూచిత ప్రాంతాల భూమి బదిలీ రెగ్యులేషన్ 1959, ప్రజా పంపిణీ వ్యవస్థ, గ్రామీణాభివృద్ధి, వైద్య, ఆరోగ్యశాఖలకు చెందిన వీరి విధులు, గణాంక వివరాలు, నిధి నిక్షేపాలు, క్లయించేయని ఆస్తి, వారసులు లేని ఆస్తి, రైల్వే మార్గాలు - కట్టలు అంటూ వారి విధులను మొదటి అధ్యాయం మొదటి భాగంలో వివరించారు.

రెండవ భాగంలో వారియొక్క సర్వీసు నిబంధనలు వివరించారు. ఈ అంశాలేవీ అటు రైతుల ప్రయోజనాలకు గానీ, నూతన గ్రామ పాలనాధికారులకు గాని పుష్కలమైనవిగా ఉండవచ్చునమ్మకం మాత్రం లేదు. వీటిలో వివరించిన గ్రామ రికార్డుల తయారీ, సర్వేరాళ్ళ తనిఖీ, భూమి శిస్తు, సెస్సు, పన్నులు ప్రభుత్వానికి రావలసిన ఇతర వసూళ్ళు మాత్రం రైతాంగంపై ఎక్కువ ప్రభావం కలిగి ఉంటాయి. వీటిపై గతంలో రెవెన్యూ బోర్డు

కొండూరు వెంకట సుబ్బయ్య

వారు తయారుచేసినట్లుగా నూతన విధులలో వివరించకపోవటం వల్ల రైతాంగం స్వతంత్రంగా తెలుసుకోలేదు. కొన్ని సందర్భాలలో న్యాయవాదులను, న్యాయస్థానాలను సంప్రతించవలసిన పరిస్థితులు ఏర్పడతాయి. మరికొన్ని నిబంధనల ద్వారా ప్రభుత్వ భూముల ఆక్రమణ, దురప్యోగం మొదలగు వాటిపై ప్రభుత్వాధికారులకు నివేదించి కట్టుదిట్టమైన చర్యలు తీసుకోవాలని ఉన్నది. వీటి వలన ప్రభుత్వ బంజర్లపై సాగు చేసుకొనే చిన్న, పేద రైతాంగం, వ్యవసాయ కార్మికులు దెబ్బతినే అవకాశం ఉంది. జమిందారీ విధానం క్రింద రద్దు చేయబడి, సర్వే సెటిల్ మెంట్ చేయబడ్డ ప్రాంతాలలో రైతులు పూర్వం పన్నులు చెల్లిస్తూ అనుభవిస్తున్న భూములను సర్వే కాలంలో హెచ్చుభూమిలో కొంత భాగాన్ని అనాధీనం భూమిగా నమోదు చేసి వాటిని ప్రభుత్వ బంజర్లుగానే ఆయా గ్రామ రికార్డులలో వుంచి ఉన్నారు. అసైన్మెంటు నిబంధనల వలన వాటిపై ఆదాయం ప్రభుత్వానికి రాకపోగా, వారిని ఆభూమి నుండి తొలగించేందుకు, దానిని గుర్తించగలిగిన పరిస్థితి ఇప్పటి వరకు జరగలేదు. నూతన వ్యవస్థలోని మాజీ గ్రామాధికారులు కొందరు వీటిని స్వార్థ ప్రయోజనాల కోసం రైతుల మధ్య అనవసర తగాదాలు సృష్టించే అవకాశాలున్నాయి. ప్రభుత్వ నీటిపారుదల వనరుల నుండి నీటి సరఫరా బాధ్యత కూడా వీరిపైనే ఉండటం వల్ల గ్రామాలలో గందరగోళ పరిస్థితులు ఏర్పడతాయి. అన్నిటికీ మించి వీరి న్యాయస్థానాలలోను, ట్రైబ్యునల్స్ లోను, ఫోరంలలోను ప్రభుత్వ ప్రయోజనాలకు వ్యతిరేకంగా సాక్ష్యమివ్వరాదన్న అంశం, అక్రమంగా విధించిన నీటి ఛార్జీలు, పెనాల్టీలపై న్యాయం కోసం అప్పీళ్ళు చేసి కొన్న రైతుల విషయంలో తమకు తెలిసిన వున్నను ప్రభుత్వ ప్రయోజనాలకోసం వారికి వ్యతిరేకంగా మాట్లాడాలని నిర్బంధించడం అక్రమం. గ్రామాలలోని హరిజన, గిరిజన బలహీన వర్గాల వారికి మహిళలకు, వికలాంగులకు కేటాయించిన సంక్షేమ కార్యక్రమాలు సక్రమంగా అమలు జరిగేట్లు చూడటం, మరియు జాతీయ బ్యాంకుల విధులకు తోడ్పాటు నివ్వటం కూడా వీరి విధులలో పేర్కొన్నారు. బ్యాంకులలో పేద, మధ్య తరగతి రైతుల రుణాలకు వీరి నుండి సిఫారసు పత్రాలు పొందాలి. ఇవి కాక ఎన్నికల విధులు నిర్వహించటం, విద్యుత్ దొంగతనాలు గురించి తెల్పటం, అభివృద్ధి, అనావృష్టి తదితర విషయాలను నివేదించటం, ప్రభుత్వ ఆస్తి నష్టాలు, పురాతన

కట్టడాల పరిరక్షణ, నిధి నిక్షేపాలు మొదలగు వాటిపై గమనించడం, గ్రామ నౌకర్ల సహకారంతో పనిచేయటం, వారి వేతనాలు తెప్పించి బట్టడా చేస్తూ, వారికి సెలవులు మంజూరికి సిఫార్సులు చేయటం మొదలగునవి వారు చేయవల్సిన కార్యక్రమాలలో ముఖ్యమైనవి. గతంలో ఇద్దరు వ్యక్తులు (కరణం-మున్నబు/పఠేల్-పట్వారి) నిర్వహించిన పనిని ఒక్కరే నిర్వహించాల్సి వున్నది. “ప్రస్తుతం నియమించబడిన వారిలో ఎక్కువ మంది పన్నులు వసూలు చేయటంలో అనుభవమున్న వారే గాని, గ్రామ రెవిన్యూ రికార్డులు తయారు చేయటంలో వీరికి అనుభవం లేనందున మాజీ గ్రామాధికారుల సహకారంతో రికార్డులు వ్రాయించి పై ఉద్యోగులవలెనే వీరుకూడా సంతకం చేయటానికి మాత్రమే పరిమితమవుతారు.” వీరు అనుభవం సంపాదించటానికి మరో పంచవర్ష ప్రణాళిక అవసరమౌతుంది. దీని వలన రైతాంగానికి దైనందిన సమస్యలతో పాటు నూతన సమస్యలెర్పడతాయి.

రెండవ అధ్యాయంలో అడంగల్ మరియు పహాణి తదితర గ్రామ లెక్కల నిర్వహణలో ఆక్రమణదారు, కౌలుదారు, అనుభవదారు, పట్టా దారులను వాటి స్వభావాలను బట్టి నమోదు చేయాలని వివరించారు. గతంలో ఈ విధంగానే ఉన్నా మాజీ గ్రామాధికారులు గాని, ప్రభుత్వోగులు గాని ఎంతమంది వీటిని పాటించి అమలు జరిపారు. నూతనంగా దీనివలన ఒరిగేది ఏమీలేదు. దీని ప్రకారం అమలు జరిపినట్లయితే 1973 భూసంస్కరణల చట్టం ప్రకారం అధిక భూమి మిగులు తేలి ఎక్కువమందికి ప్రయోజనం కల్గి ఉండవల్సింది. వాటిని సక్రమంగా నమోదు చేయనప్పుడు చట్టంలోని సెక్షన్ 24, 25 నిబంధనల క్రింద 2 సంవత్సరాల జైలు శిక్ష, 2 వేల రూపాయలు జరిమానాను విధించవచ్చు. అప్పటి నుండి ఇప్పటి వరకు ఎందిరిపై ఈ నిబంధనను వర్తింపజేశారో పరిశీలిస్తే తెలుస్తుంది. భూమిలేని పేదలకు పంచిన భూములు పట్టాదారుల ఆధీనంలోనే, యితరుల పేరుతో తప్పుడు ఆక్రమణలను సృష్టించి వ్రాసిన వారిపై గైకొన్న చర్యలు కూడా ఏమీ లేవు. ఈ రికార్డులను పై అధికారుల తనిఖీకి హాజరు పర్చాలని ఉన్నదే తప్ప, రైతులు వారి స్వంత వివరాలను తెల్పుకోవచ్చన్న బ్రిటిష్ కాలంనాటి నిబంధన కూడా ఇందులో కన్పించదు.

భూముల మార్పుకు సంబంధించి బోర్డు స్టాండింగ్ ఆర్డరు 31 క్రింద జరగాలని ఉంది. స్వచ్ఛంద బదిలీలు, విక్రయం లేదా దానం, కోర్టు డిక్రీల ద్వారా బదిలీలు జరగాలని ఉంది. వారసత్వం ద్వారా కూడా చేయాలని ఉన్నా, 1989 సంవత్సరపు భూమి హక్కుల రికార్డు, పట్టాదారు పాసు పుస్తకాల నియమావళి ప్రకారం జరగాలని పేర్కొన్నందున, బోర్డు స్టాండింగ్ నిబంధనలకు, దీనికి పాతనలేదు. ఈ దరఖాస్తులను గ్రామపాలనాధికారుల ద్వారా తెలిపాలన్నందున, గతంలోని గ్రామాధికారుల పెత్తనం వీరికి కూడా రైతులపై వుంటుందన్నది దాచినా దాగని సత్యం. చదువురాని వారికి ఈ గ్రామపాలనాధికారులే ఆదరఖాస్తులను భర్తీ చేసి ఇవ్వాలని వుంది. దీని ఆంతర్యం వారి సహకారం లెక్కలలో ఏవిధంగా వ్రాసి

ఉంటే వాటినే చదివి చెప్పటమేగాని, మార్పులు, చేర్పులు ఉంటే వారి దయాదక్షిణ్యాలపై ఆధారపడి ఉందన్న విషయం నిరూపిస్తున్నది.

శిస్తు వసూళ్ళు, బాకీ జాబితాల తయారీ, వసూలైన మొత్తాన్ని ప్రభుత్వానికి ప్రతి శుక్రవారం ట్రెజరీలో చెల్లించాలని 7వ అధ్యాయంలో వుంది. రైతులు మాత్రం శిస్తుబాకీలను ప్రతినెలా 10వ తేదీలోగానే (కిస్తిల కాలంలో) చెల్లించాలని వున్నది. జప్తులు జరిపించే అధికారం మండల రెవిన్యూ అధికారికి మాత్రమే వుంది. నూతన నిబంధనలలో 24 క్రింద గ్రామ పరిపాలనాధికారులు కూడా అమ్మకానికి ప్రకటించిన భూముల విషయంలో వారు కూడా వాటిని కొనుగోలు చేయు స్వేచ్ఛను కల్గించుట మూలంగా పేద రైతుల ప్రయోజనాలు దెబ్బతినే ప్రమాదం ఎక్కువగా ఉన్నది.

వివిధ అధ్యాయాలలో పేర్కొన్న విధంగా గ్రామ పాలనాధికారుల విధులను పరిశీలించినట్లయితే రైతులకు ప్రతి చిన్న విషయంలోనూ వారి అంకడంబడలు లేనిదే ఏ కార్యాలయంలోనూ ఆశించిన ఫలితాలు లభించవన్నది నిజం. ఈ నిబంధనల ప్రకారం గ్రామ పాలనాధికారులు గతంలో కాకుండా “జనన, మరణాల” రిజిస్ట్రేషన్ల కొరకు పని వేళలు నిర్దేశించి ఇండ్ల వద్ద బోర్డులు కట్టి ఫీజులు వసూలు చేయటానికి, ప్రభుత్వ బకాయిలు వసూలు చేయటానికే సమయం సరిపోతుంది. ఇక రైతులకు అవసరమైన రుణాలను మంజూరుకు ప్రభుత్వ కార్యాలయాలకు, బ్యాంకులకు వచ్చి వారి ప్రయోజనాలను కాపాడగలరన్నది మాత్రం ఆశించలేము. ఒక వేళ వచ్చినా ఎక్కువమంది వారి స్వప్రయోజనాలకోసం ఉపయోగపడే కొద్ది మందికే వారి సేవలను వినియోగించే అవకాశం హెచ్చు. అందువలన ఈ నిబంధనలను సడలించి ప్రభుత్వ కార్యాలయాలను, బ్యాంకులను వీరు ప్రత్యక్షంగా సందర్శించటాన్ని తొలగించి విధిగా వారి సిఫార్సులను వ్రాతపూర్వకంగా పంపేటట్లుగా మార్పులు చేయనిదే రైతులు ఈ వ్యవస్థపల్ల ఆశించిన ప్రయోజనం పొందటం జరగదు. గ్రామీణ ప్రజల్లో భూమిలేని పేదలకు భూసంస్కరణల ద్వారా మిగులు భూమిని పంపిణీ చేసినప్పుడే వారి అభ్యున్నతికి పాటు బడినవారవుతారు. ఈ మధ్య ఆరిగిన రాష్ట్రాల రెవిన్యూ మంత్రుల సమావేశంలో భూసంబంధమైన రికార్డులు సక్రమంగా లేవని అభిప్రాయపడ్డారు. మన రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రిగారు 92 జూన్ 30వ తేదీ నాటికి రాష్ట్రంలో భూసంస్కరణలు అమలు జరిపి మిగులు భూములు పంపిణీ చేస్తామని ప్రకటించారు. మరొక ప్రక్క రెవిన్యూ మంత్రిగారు మన రాష్ట్రంలో భూమి రికార్డులు తయారుచేయటానికి మరో పది సంవత్సరాలు పడుతుందని మార్చి 15వ తేదీన పత్రికలలో రావటాన్ని చూస్తుంటే ముఖ్యమంత్రి గారి ప్రకటన ఏమేరకు జరుగుతుందో అర్థం చేసికోవచ్చు.

భూస్వాములలోమూర్ఖు

నండూరి
ప్రసాదరావు

(గత సంచిక తరువాయి)

భూమిపై ప్రాపరైటరీ హక్కును, పర్మనెంట్ సెటిల్మెంట్ రెగ్యులేషన్ పదానికి అర్హం ఏమిటనే మీమాంస బయలుదేరింది. 1808లో అప్పటి రెవెన్యూ బోర్డు మెంబర్ హడ్జసన్ ఇల్లా చెప్పాడు.

“పేరా 37-కావున, రెగ్యులేషన్లలో పేర్కొనబడిన జమీందారునీ - ‘ప్రాపరైటరీ రైట్’ అనగా వ్యవసాయదారుని వద్ద నుండి ప్రభుత్వం వారికి హక్కుగా రావలసియున్నదని ఆచర సిద్ధముగా విధించబడిన శిస్తు వసూలు చేయుటయు, దానిపై గల లాభమును పొందుటయు. లాభమునగా (1) వ్యవసాయం ఎక్కువ చేసినచో రాబడి మొత్తమును హెచ్చించుట; (2) శిస్తువసూలు రూపమున ఇవ్వబడుచున్న ప్రాపరైటరీ ఉభయుల ఆమోదంపై తక్కువరకం పంట నుండి, ఎక్కువ రకము పంటకు మార్పుల వలన కలుగు లాభము. 1799 సెప్టెంబర్ 4న ప్రభుత్వపు రెవెన్యూబోర్డు వ్రాసిన ఉత్తరములోని 7వ పేరాలో ఇల్లా చెప్పబడివుంది.

“శాశ్వతపైసలాపద్ధతిపై ప్రతిఎస్టేట్లోనూ, పర్మనెంట్గా సెటిల్మెంట్ చేసుకోవాలని, అది న్యాయబద్ధమైన, తగు మాత్రమైన షరతులపై ఆధారపడి వుండాలని.... ఈ పద్ధతిపై నిర్ణయింపబడిన జమ్మా లేదా భూమి పన్ను తగినంత ప్రమాణంలో వున్నదని, అది శాశ్వతంగా వుంటుందని, మార్చవీలులేదని నిర్ణయింపబడింది.”

కాబట్టి పర్మనెంట్ సెటిల్మెంట్ చేసినపుడు జమీందారు ప్రభుత్వానికి చెల్లించవలసిన పేషన్, రైతు జమీందారుకు చెల్లించవలసిన శిస్తు శాశ్వతంగా పైసలా చేయబడినవని ఈ రికార్డుల వల్ల తేలుచున్నదని 1937లో ఏర్పడిన ప్రకాశం కమిటీ (ఎస్టేట్స్ ల్యాండ్ ఆక్టు విచారణ కమిటీ) నిర్ధారణ చేసింది.

మద్రాసు రాష్ట్రంలో ఉత్తర సర్కారులలో జమీందారీ పద్ధతి ప్రవేశపెట్టినా, మిగతా చోటల రైత్వారి పద్ధతి ప్రవేశపెట్టబడింది. ఇందుకు సర్దామస్ మన్రో ప్రధాన స్పష్టికర్త. అతడు బారామహల్లో 1798 నాటికే రైత్వారి పద్ధతిని ప్రవేశపెట్టాడు. ఆ తర్వాత జమీందారీ పద్ధతి ప్రవేశపెట్టబడిన చోట్ల, రైత్వారి పద్ధతినే ప్రవేశపెట్టాలనీ, వద్దనీ, వాద ప్రతివాదనలు బయలుదేరినవి, 1818లో రైత్వారి పద్ధతిని వ్యతిరేకిస్తూ, రెవెన్యూబోర్డు ఒక నివేదికను సమర్పించింది. దానిలో ఇల్లా చెప్పింది.

“కొత్తగా సంపాదించుకున్న దేశాల సహజ సంపదను ఆదేశాల భూమి పన్ను విధానాన్ని సరిగా తెలియని కొందరు విదేశీ విజేతలు త్వరలో విశాల భూభాగాలను తమ క్రిందకు తెచ్చుకున్నారు. ఆ ప్రాంతాలలో భాష సంస్కృతి, ఆచారాలు విభిన్నంగా గల అనేక ప్రజలు నివసిస్తున్నారు. విదేశీయులు ఆలాంటి ప్రాంతాలలో ఏవో తమ ఊహ కల్పిత పద్ధతులు నెలకొల్పాలని చూస్తున్నారు.

బాగా అభివృద్ధి చెందిన యూరపు దేశాలలో కావలసినన్ని లెక్కలుండే, ప్రజలతో సన్నిహితమైన ప్రభుత్వమున్నప్పటికీ అక్కడే వీలుకాని పనులిక్కడ చేయాలంటున్నారు. భూమి పన్నును రాష్ట్రం మీద, జిల్లా మీద, ప్రాంతం మీద, ఒక ఎస్టేటు మీద కాకుండా ఒక్కొక్క వ్యక్తి పాలం మీద ప్రత్యేకించి తమ రాజ్యమంతలా పన్ను చేయాలంటున్నారు.

“ఇదేదో అభివృద్ధి అంటూ దీనిని ఏర్పరచడంలో తమకు ఉద్దేశం లేకున్నప్పటికీ, ప్రాచీన సంబంధాలను, ప్రాచీన పద్ధతులను నిర్మూలిస్తున్నారు. ఆ ప్రాచీన పద్ధతులే గానూ గ్రామ రాజ్యాలను ఐక్యపరచేవి. చిరకాలం నుంచి గ్రామ, పంచాయతీకి సమిష్టిగా చెందిన భూములను చిందరవందర చేసి, వేరు వేరుగా పన్నులను వేసి కొత్త వ్యవసాయ చట్టం తెచ్చారు. ప్రతిపాలానికి తమ పన్నును వేరుగా చేస్తామంటూ ఏదో ఎప్పుడుకాని ఆదాయాన్ని లెక్కించి పన్ను వేస్తున్నారు. తమ కిష్టమైన రైతుకు భూమి నంటగడుతున్నారు. ఎక్కువ పన్నువేసిన భూమిలోనికి రైతులు తోస్తూ, పంట పండి వచ్చే వరకూ అతను ఇవ్వవలసిన పన్నును అలాగే ఉంచి, దొరికినంతా అతని నుండి లాక్కుంటున్నారు ఎద్దులు, విత్తనాలు గింజలు తప్ప అతనివన్నీ లాక్కొని-వీలయితే అవి కూడా అతనికిచ్చి తిరిగి అతనిని సేద్యానికి, ఇష్టం లేకున్నా తోలుతున్నారు. ఆ సేద్యం కూడా తన కోసం కాక-విదేశీయుల కోసం రైతులు చేయవలసి వస్తున్నది.” (రజనీ పామే దత్తు యొక్క నేటి భారతదేశం నుండి ఉదహరించబడింది)

ఐనా మన్రో వాదన నెగ్గింది. సర్కార్లు మినహా మిగతా మద్రాసు రాష్ట్రంలోనూ; బొంబాయి; బీహారు, సింధు, అస్సామ్ మున్నగు ప్రాంతాలలోనూ, రైత్వారి పద్ధతి ప్రవేశపెట్టబడింది. దేశం మొత్తంలో సుమారు 19 శాతం జమీందారీ పద్ధతి, 51 శాతం రైల్వార్లు, పద్ధతి క్రింద వుండగా మిగతాదీ 30%ను మహల్వారి, ముతాదారీ, ఇనామ్దారీ పద్ధతుల క్రిందా వున్నది.

ఈ పర్మనెంట్ సెటిల్మెంట్ కాని, రైత్వారి పద్ధతికాని బ్రిటీష్ సామ్రాజ్యవాదులకు అనుకూలంగా ప్రవేశపెట్టబడిందే కాని మరొకటి కాదు. ఇందుకు ఉదాహరణలు కోకోల్లలు, గవర్నర్ జనరల్ లార్డ్ విలియం బెంటింగ్ భారతదేశానికి మిత్రుడని, సహగమన నిషేధానికి చట్టం పాస్ చేసాడని ప్రతీతి. ఆయన జమీందారీ పద్ధతిని గూర్చి 1829 నవంబర్ 8న తన ఉపన్యాసంలో ఇల్లా చెప్పాడు. “విపరీతంగా వస్తున్న ప్రజానందోళనకు, లేదా విప్లవానికి వ్యతిరేకంగా సంరక్షణ కావాలంటే అందుకు పర్మనెంట్ సెటిల్మెంట్ పనికివస్తుంది. ఇది మిగతా విషయాలలో విఫలమయినప్పటికీ ముఖ్యంగా ఇందులో ఒక పెద్ద అవకాశమున్నది. బ్రిటీష్ రాజ్యం కొనసాగటం మీద అత్యాధరం కలిగి, ప్రజలపై సమగ్రమైన పెత్తనం గల భూస్వాముల, రాజులనినంతమంది ఈ పర్మనెంటు సెటిల్ మెంట్ సృష్టించింది.

ఈ రాజకీయోద్దేశ్యం నూటికి, నూరుపాళ్ళు విజయప్రదమైనది. జమీందారీ వర్గంలో నూటికి తొంభై తొమ్మిది మంది బ్రిటిష్ ప్రభుత్వానికి చివరి వరకూ జోహుకుమ్ దారులుగా వున్నారు. జాతీయోద్యమానికి వ్యతిరేకంగా నిలిచారు. మన రాష్ట్రంలోనే భూసామంతు జస్టిస్ పార్టీ నాయకులందరూ జమీందారులే. మద్రాసు రాష్ట్ర ప్రప్రథమ ప్రధానమంత్రి (ఆరోజులలో రాష్ట్రాల ఇప్పటి ముఖ్యమంత్రులను, ప్రధానమంత్రులనేవారు.) రాజా రామాయణంగారు, పానగల్లు రాజా, 1930 ప్రాంతంలో ప్రధానమంత్రిగా వున్న బొబ్బిలిరాజా, పిపుల్స్ పార్టీ నాయకులుగా వున్న పిఠాపురం రాజా, చల్లపల్లి రాజా మున్నగు వారందరూ బ్రిటిష్ తాబేదారులే. బెంగల్ భూస్వాముల సంఘం అధ్యక్షుడు 1925లో వైస్రాయికిచ్చిన విజ్ఞాపన పత్రంలో ఇట్లా చెప్పాడు.

“భూస్వాములు అరకొర లేని, హృదయపూర్వక సహకార సద్భావాలపై ప్రభుత్వం వారు నమ్మకముంచవచ్చును.” 1938లో ప్రథమ అఖిలభారత భూస్వాముల మహాసభకు అధ్యక్షత వహించిన మైఖేల్ సింగ్ మహారాజా (అప్పటి ఇండియాలో కెల్లా పెద్ద జమీందారి) “మనమొక వర్గంగా బ్రతకాలంటే ప్రభుత్వాన్ని బలపర్చటమే మన కర్తవ్యం” అని ఉద్ఘోషించారు. ఈ రాజభక్తికి సంతోషించే రౌండ్ టేబుల్ కాన్ఫరెన్స్ తర్వాత 1935లో రూపొందించబడి 1937లో దేశంలో అమలు జరుపబడిన నూతన భారత రాజ్యాంగ చట్టంలో భూస్వామ్య వర్గానికి, పెడరల్ శాసనసభలోనూ రాష్ట్ర శాసన సభలలోనూ ప్రత్యేక స్థానాలు కేటాయించబడినవి.

జమీందారీ విధానాన్ని పరిష్కరించటానికి చేయబడిన శాసనాలన్నింటి సందర్భాలలోనూ సెలక్టు కమిటీలలో జమీందార్లకు స్థానాలు కల్పించబడినవి. 1947లో జమీందారీ రద్దు చట్టం చర్చలలో వున్నప్పుడు ఆ సెలక్టు కమిటీలో సభ్యుడిగా వున్న వెంకటగిరి రాజా రాష్ట్ర రైతు సంఘ కార్యదర్శి హోదాలో సాక్ష్యం మిస్టరునికి నేను వెళ్ళినప్పుడూ సవాలక్ష ప్రశ్నలు కురిపించాడు.

రైత్వారి పద్ధతిని ఏర్పర్చుటకు కారణాలు వేరు. జమీందారీ పద్ధతి ఏర్పడిన పిమ్మట, వ్యవసాయంలో కొంత అభివృద్ధి వున్నది. పంటలు పెరిగినా, ధరలు పెరిగినా వ్యవసాయం వున్న భూమి

పెరిగినా, జమీందారుల ఆదాయం పెరగటమే కాని, జమీందారు ప్రభుత్వానికి చెల్లించే పేషన్స్ లో పెరుగుదల వుండదు. పైగా వాణిజ్య పంటలు పెరగటం, వాటిపై ఫలిసాయం పెరగటం, వాటిలో బ్రిటిష్ ప్రభుత్వానికి వాటా లేకపోవటం, వెలితిగా కన్నడింది. కాబట్టి పెరిగే ఆదాయంలో తన వాటా పెరగాలంటే జమీందారులను మధ్యవర్తులుగా పెట్టుకోవటానికి బదులుగా, రైతులలోనే నూటిగా ఖరారు చేసుకోవటం మంచిదని భావించబడింది. కాబట్టి అంతవరకు ప్రవేశపెట్టబడిన ప్రాంతాలు మినహా, మిగతా ప్రాంతాలలో రైత్వారి పద్ధతి ప్రవేశపెట్టబడింది.

జమీందారీ పద్ధతి కానీయండి, రైత్వారి పద్ధతి కానీయండి రెండూ కూడ పురాతన కాలము నుండి వున్న భూస్వామ్యాలలో పూర్తి అయిన, విస్తృతమైన మార్పులను తెచ్చింది. “ఈ స్వయం సంపూర్ణ గ్రామ సంఘాల చిక్కులు లేని నిర్మాణం (వ్యవస్థ) వరుసగా అలాంటి సంఘాలనే సృజించేది ఒకప్పుడు ఇవి నశిస్తే, అదే చోట అదే పేర మరొకటి వుట్టేది. ఈ సులవు పద్ధతే, ఆసియా సమాజం మారకుండా ఉండటానికి మూలమైంది. ఎల్లప్పుడూ ఒక వైపు ఆసియా రాజ్యాలు విచ్ఛిన్నమవుయో, పునర్నిర్మితమవుతున్నప్పటికీ రాజవంశాలు ఒకటిపోయి మరొకటి వస్తూనే ఉన్నప్పటికీ గ్రామసంఘాలు మాత్రం మారకుండా వుండేందుకు అదే కారణం. రాజకీయాంశంలోని మేఘడంబిరాలు “సంఘంలోని ఆర్థిక నిర్మాణ సూత్రాన్ని తాకేవి కావు” అని మార్క్స్ వల్లించిన భారత దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థ నిర్మూలించబడింది. భూమిపై స్వంత ఆస్తి హక్కు ఏర్పడింది.

శాశ్వత పై సల ప్రకారం జమీందారు భూస్వామి కాకపోయినా, ఆచరణలో భూస్వామిగానే వ్యవహరించసాగాడు. పైగా జడ్జిలు బ్రిటిష్ వారు కావడం వల్ల, వారికి భారతదేశ సాంప్రదాయాలు, న్యాయశాస్త్రాలు, ధర్మశాస్త్రాలు తెలియనందున బ్రిటిష్ చట్టాల ప్రకారం వ్యాఖ్యానించ మొదలుపెట్టారు. 30

1865-1938లో రెంట్ రికవరీ ఆక్ట్ పాస్ అయ్యింది. దీనితో పెద్ద గందరగోళం బయలు దేరింది. ల్యాండ్ లార్డ్, రెంటు మున్నగు పదవులకు బ్రిటిష్ లాడ్రిణారు అర్హులు తీసి జమీందారుకు, ఎస్టేట్ ఓనరుగా, రైతు చెల్లించే శిస్తు రెంటుగా, (కౌలుగా) బ్రిటిష్ వారైన హైకోర్టు జడ్జిలు తీర్పు లివ్వసాగారు. కాబట్టి వేల సంవత్సరాలుగా భూకామందుగా పరిగణింపబడే రైతు ఈనాడు టెనెంట్ (కౌలుదారు) అయినాడు. అతడు చెల్లించే పన్ను (రాజభాగం) రెంట్ (కౌలు) అయింది. ఇందుకు తోడు జలాదారాలు, అడవులు, పచ్చిక బీళ్ళు ఇతర సాముదాయిక భూములు మున్నగునవన్నీ తన స్వంతం చేసుకొని జమీందారు రైతులను నానాబాధలు పెట్టసాగాడు. పన్ను వసూలుదారు భూస్వామి అయినాడు. ఎస్టేట్ స్వంత ఆస్తి అయ్యింది.

మరొక రూపంలో రైత్వారి పద్ధతి కూడా వ్యవసాయంలో స్వంత ఆస్తి నేర్పబడింది. ప్రతి పాలగు సర్వే చేయబడి, శిస్తు రేటు నిర్ణయించబడింది ఆ పాలము ఆ రైతు పట్టాభూమి, ఆతడు జరాయితీదారుడు. పండినా, ఎండినా, రైతే శిస్తు కట్టి తీరవలిసిందే. ఆ భూమిపై సర్వహక్కులు దానా, దమన విక్రయాధికారములు అన్ని రైతువి.

(నశవం)

గ్రామీణజీవితమార్పుల దర్పణం "యజ్ఞం"

శ్రీ గుత్తా రామినిడు స్వీయ దర్శకత్వంలో నిర్మించిన 'యజ్ఞం' చిత్రం ఈ ఏడాది ఉత్తమ చిత్రంగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వ బంగారు నంది అవార్డుకు ఎంపికైంది. పద్మశ్రీ అంబేద్కర్ గ్రామీణ ఇతివృత్తంలో రూపొందిన చిత్రమిది. వ్యాపార చిత్రాల బాణీకి భిన్నంగా వాస్తవిక దృక్పథం గల ఇలాంటి చిత్రం తీయడం సాహసమే. ఇది ఇంకా విడుదల కాలేదు.

కాశీపట్నం రామారావు ఉత్తరాంధ్రయానలో రాసిన 'యజ్ఞం' కథ తెలుగు సాహిత్యంలో ఒక ప్రత్యేక స్థానం పొందింది. పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థ నూటిగా చెప్పారంటే వ్యాపారవంతులు, దళారీ లావాదేవీలు గ్రామీణ ఆర్థిక సంబంధంలో తెచ్చిన మార్పులను ఆ కథ శక్తివంతంగా చిత్రించింది. దానిలో బలమైన కథాంశం ఒప్పు గుర్తుడిచే కొనమెరుపు వున్నాయి. ఆర్థిక సంబంధాల రథచక్రం క్రింద పడి నలిగిపోయిన ఒక రైతు కుటుంబానికి తనకు తెలియకుండానే దోపిడి

వర్గానికి సేవ చేసి పెట్టిన ఒక సంస్కర్తకు మధ్య జరిగిన కథ అది. అభ్యుదయ భావాలు గల రామినిడు "మా ఇంటి మహారాష్ట్రలో" దర్శకత్వం ప్రారంభించి "చివరకు మిగిలేది", "అనురాగం", "వల్సాటియద్దం", "మూగపేమ", "చైర్మన్ వరమయ్య" తదితర అనేక మంచి చిత్రాలు తీశారు. అలాంటి అనుభవజ్ఞుడు కనుక "యజ్ఞం" కథకు వ్యాయం చేయగలిగారు. నేషనల్ ఫిలిం డెవలప్ మెంట్ కార్పొరేషన్ ఆర్థిక సాయంతో నిర్మించబడిన ఈ చిత్రం ప్రయోజనాత్మక చిత్రాల కోసకు చెందుతుంది.

దళారీ వ్యాపారి గోపన్నతో అప్పారాముడు (పి.ఎల్.నారాయణ)

ఇందులో కథ చిన్నదే. అదే సమయంలో ఈ వ్యవస్థ అంత విస్తృతమైనది. శ్రీకాకుళం జిల్లాలోని ఒక పల్లెలో అప్పారాముడు హరిజన రైతు, చాలా మంచి మనిషి. మారుతున్న కాలంలో వ్యాపారవంతులు వేసి మార్దమని ఆలోచన వచ్చిన అప్పారాముడు దానివల్ల నష్టం కలిగితే తమ్ముడు రెబ్బలినకూడదని అప్పు ముందే వేరుపంపిస్తాడు. అప్పారాముడికి ముగ్గురు కొడుకులు. చితికిపోయిన గోపన్న వ్యాపార వంటల కమీషన్ ఏజన్సీ ప్రారంభించడానికి అప్పారాముడు చేయూతనిస్తాడు. యాంత్రిక యుగంలో వ్యాపార సంస్కృతిలో సాంప్రదాయక గ్రామీణ జీవితం చితికిపోతుంటుంది. రెండవ ప్రపంచ యుద్ధం తెచ్చిపెట్టిన మాంద్యం అంతా తరింకిందులు చేస్తుంది. గోపన్న కొడుకులు అస్థి తాము వంచుకుని, అప్పులు తండ్రికి వదిలేస్తారు. గోపన్న అప్పారాముడు తనకు ఎనిమిది వందలు బాకీపడ్డట్లు చెబుతాడు. రెండవ కొడుకు పట్నం వెళ్ళి ములా కార్మికుడుగా పని చేస్తూ మందరయ్య దగ్గర కొన్ని విషయాలు తెలుసుకుంటాడు. అతని భార్య ఒక ఫాట్ గ్రానర్ తో వెళ్ళిపోతుంది.

శ్రీరాములు నాయుడు అనే యువకుడు చదువుకొని వాళ్ళ గ్రామాలను బాగు చేయాలనే ఆలోచనతో తమ గ్రామానికి వచ్చి సేవ చేయడం మొదలు పెడతారు. అస్పృశ్యతను ఖండిస్తాడు. క్రమంగా అతన్ని డబ్బుగలవారు. పేదవారు కూడా అభిమానిస్తారు. వారి సాయంతో స్కూలు కట్టిస్తాడు. రోడ్డు వేయిస్తాడు. సర్పంచ్ అవుతాడు. వ్యాయమంటవం

అనేది పెట్టి పూజో వాళ్ళు ఏ సమస్య వచ్చినా అక్కడే తేల్చుకోవాలని చెబుతాడు. ఈలోగా గోపన్న తనబాకీ వంగతి లేవనెత్తితే అప్పారాముడు గడుపుకోరి, ప్రాంతదేవీలు రాపిస్తాడు. కాని క్రమంగా చితికిపోతున్న ఆతని కుటుంబం దాని గడుపు చెల్లిపోతున్నా తీర్పలేకపోతుంది. అప్పుడు తగవు వ్యాయమంటపానికి వస్తుంది. నిజానికి అది దళారీ లావాదేవీలలో లెక్కచేతిన అప్పుతప్ప నిజంగా తీసుకున్నదికాదు. అప్పారాముడు తన అప్పు ఎప్పటిదో చెప్పమంటాడు. అదే అప్పేనే కాదో తేల్చమని చాలా మెత్తగానే అడుగుతాడు. శ్రీరాములు నాయుడు అది అప్పేనని తేల్చాక డన్న కొద్ది పాంం అమ్మి తీర్చడానికి సిద్ధపడతాడు. సంతకం పెట్టడానికి ముందు గ్రామీణ ఆర్థిక మార్పులలో రైతు కూలీగా మారుతున్న తీరు వివరిస్తాడు. శ్రీరాములు నాయుడు డబ్బుగల వారికే సేవకుడుగా మారిన తీరు

చెబుతాడు. ఈలోగా అప్పారాముని రెండో కొడుకు తన కొడుకును తల వగలగొట్టి తీసుకొచ్చి పంచాయతీ మధ్యలో వదిలిస్తాడు. తమలాగా వాడు వానివగా బ్రతకడం ఇష్టం లేక ఈ పని చేశానంటాడు. అది కైమాక్స్.

"యజ్ఞం" కథ ప్రేము చిన్నది. విషయాలు ఎక్కువ. అదీగాక అందులో చాలా విషయాలు స్పష్టంగా చెప్పబడవు. రామినిడు వాటిని విడమరించి చెప్పడానికి చాలా ప్రయత్నం చేశారు. అయినా ఇంకా చేయవలసింది వుంది. పట్టణములో తండ్రి కొడుకులు పి.ఎల్.నారాయణ.

భానుచందర్ తప్ప తక్కిన వారంతా కొత్తవారే అయినా చాలా చక్కగా నటించారు. యానవిషయంలో కొన్ని జాగ్రత్తలు తీసుకునినా సినిమా మొత్తం సహజంగా నడుస్తున్నది. పాటలు కూడా అచ్చమైన జానపదబాణీలో వుండి నేటివిటి పెంచాయి. చివరి సన్నివేశంలో పి.ఎల్.నారాయణ నలుడుగా తన విశ్వరూపం చూపిస్తారు. 'మందరయ్య (ఆ మహామనిషి మూర్ఖుడేనే ఈ పేరు పెట్టారు) పాత్రలో కాకరాల తొలిరోజులలో కమ్యూనిస్టు నాయకులు సామాన్యులకు విషయాలు ఎలా తెలియజేశారో అలాగే చెబుతాడు. దాని అంతర్భాగం అప్పారాముడు గ్రహించడం కూడా బాగుంది. స్వాతంత్ర్య సమరయోధుడు. కమ్యూనిస్టు మాజీ ఎం.ఎల్.ఎ. గారపాటి సత్యనారాయణ ఇందులో చిన్న పాత్ర దరించడం విశేషం తెలుగులో వాస్తవిక లేదా సందేశాత్మక చిత్రాలు తీగడ అనేకం వచ్చాయి. పాతకాలపు చిత్రాలను అలా వుంచినా "చిల్లరదేవుళ్ళు", "నాకూ స్వతంత్రం వచ్చింది", "చలిచీమలు", "మరో మలుపు", "మాభూమి", "రంగురకం" వంటి చిత్రాలన్నీ సవ్యచిత్రాల కోసకు చెందినవే. కాని వాటికి ప్రభుత్వం, ప్రేక్షకుల మంచి తగిన ప్రోత్సాహం లభించడంలేదు. పరిశ్రమ కూడా వాటిని గట్టిగా కొనసాగించడం లేదు. ఇటీవలనే పరసింగరావు 'దాసి' జాతీయ బహుమతి పొందిన తర్వాత ఇప్పుడే "యజ్ఞం" (పడం విశేషం. దీనికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వ అవార్డు లభించడం, పి.ఎల్.నారాయణ ఇదే చిత్రానికిగాను ఉత్తమ సహాయనటుడుగా జాతీయ అవార్డు లభించడం అభినందనీయం.

రైతుల హృదయాలలో గోదావరి ఫెర్టిలైజర్స్ అండ్ కెమికల్స్ లిమిటెడ్ వారికి ఒక ప్రత్యేక స్థానం వుండడానికి కారణం?

గోదావరి ఫెర్టిలైజర్స్ అండ్
కెమికల్స్ లిమిటెడ్ సంస్థలో మేము కేవలం
డి.ఎ.పి. ఎరువును మాత్రమే ఉత్పత్తి చేసి
ఉరుకోలేదు. ఇతర వ్యవసాయానుబంధ
రంగాలలో కూడా యెంతో కృషి చేస్తున్నా
మా యీ ప్రయత్నం రైతులకెంతో
కలుగజేస్తున్నది.

మా “రైతు సేవా కేంద్రాలు” పాలాలలో
సారాన్ని పరీక్షించి, ఎరువుల సక్రమ
వినియోగంలోను, పైర్ల యాజమాన్యంలోను
విలువైన సలహాల నందజేస్తున్నాయి.

రైతులకు మరెంతో సేవ చేయాలనే
ఉద్దేశ్యంతో “అన్ని వ్యవసాయ అవసరాలకు
నిలయం గోదావరి లోరు దుకాణం” అనే
భావనతో వ్యవసాయోత్పత్తి నుండి సస్యరక్షణ
వరకు వారికి కావలసిన అన్ని వ్యవసాయ
అవసరాలను ఒకే చోట అందిస్తున్నాం.

రైతు శ్రేయస్సుకు పూర్తిగా నిమగ్నమై కృషి
చేస్తున్నందుకు వారి ఆదరాభిమానాలను
పొందుతున్నాం. వారికి మరింత చేరువ
కావడానికి నిరంతరం క్రొత్త మార్గాలను
అన్వేషిస్తూనే వున్నాం.

గోదావరి ఫెర్టిలైజర్స్
అండ్ కెమికల్స్ లిమిటెడ్

50, వాణి నిలయం, సెబాస్టియన్ రోడ్
సికింద్రాబాద్ - 500 003.

భారతదేశంలో వ్యవసాయ ఉత్పత్తి (మిలియన్ టన్నులు)

(1 మిలియన్ = 100 లక్షలు)

సంవత్సరం	1978-79	1980-81	1984-85	1988-89	1989-90	1990-91	1991-92 అంచనా
వరి	53.8	53.6	58.4	70.5	73.6	74.6	70-72 మధ్య
గోధుమ	35.5	36.3	44.1	54.1	49.8	54.5	54-56 మధ్య
పప్పుధాన్యాలు	12.2	10.6	12.0	13.8	12.9	14.1	14
మొత్తం							
ఆహారధాన్యాలు	131.9	129.6	145.5	169.9	171.0	176.2	167-173 మధ్య
వేరుశనగ	6.2	5.0	6.4	9.7	8.1	7.6	--
మొత్తం							
నూనెగింజలు	10.1	9.4	13.0	18.0	16.9	18.5	17-17.5 మధ్య
చెరకు	151.7	154.2	170.3	203.0	225.6	240.3	235-240 మధ్య
ప్రత్తి (లక్షల బేళ్ళు)	8.0	7.0	8.5	8.7	11.4	9.8	10-10.5 మధ్య

దేశంలో ఎరువుల ఉత్పత్తి-దిగుమతి-సర్బిండి వివరాలు

సంవత్సరం	దేశంలో ఉత్పత్తి (వేల టన్నులు)	దిగుమతి	మొత్తం సర్బిండి (కోట్ల రూపాయలు)
1979-80	2983	2005	603
1980-81	3005	2759	505
1981-82	4093	2041	375
1982-83	4404	1132	605
1983-84	4533	1355	1042
1984-85	5181	3624	1927
1985-86	5756	3399	1924
1986-87	7070	2310	1897
1987-88	7131	984	2164
1988-89	8964	608	3201
1989-90	8543	3114	4542
1990-91	9044	2758	4389
1991-92 (అంచనా)	10,000	2793	4000

దేశంలో పాలు, గుడ్లు, చేపల ఉత్పత్తి

సంవత్సరం	1950-51	1980-81	1989-90	1990-91
పాలు (వేల టన్నులు)	17,000	31,600	51,448	54,900
గుడ్లు (మిలియన్లు)	1,832	10,600	20,204	21,343
చేపలు (వేల టన్నులు)	750	2,440	3,677	3,811

ఈ ప్రగతి సహకార సాధనం, రైతుల రైతు ఫలం !!

నేడు వీస్తున్న స్వచ్ఛాయువుల్ని గుండె నిండా పీల్చుకుందాం,
శృంఖలాలను భేదిద్దాం, ఆర్థిక విప్లవాన్ని సాధిద్దాం.

- ★ సహకార వరవతి సంఘాల ద్వారా 1991 - 92 సం॥లో రూ. 600 కోట్ల వ్యవసాయ ఋణాలు.
- ★ సూతనంగా నిర్ణీత ప్రాంతాలలో రివాల్యూంగ్ క్యాష్ క్రెడిట్ వధకం ఈ దాళవా నుండి అమలు.
- ★ స్థానిక సహజ వనరుల ప్రాతిపదికగా శీఘ్రగతిని గ్రామీణాభివృద్ధి.
- ★ ప్రాథమిక సంఘాల వ్యాపారాభివృద్ధి, వాటి పటిష్ఠత.
- ★ 22 జిల్లా కేంద్ర సహకార బ్యాంకులు, 4665 ప్రాథమిక సంఘాల ద్వారా ముమ్మరంగా ఋణ పంపిణీ !
- ★ చేనేత, ఇతర వృత్తి కళాకారుల అభ్యున్నతి, గ్రామీణ పేదరికం నిర్మూలన.
- ★ డిపాజిట్ల సేకరణలో రూ. 610 కోట్ల కృషి.
- ★ జిల్లా కేంద్ర సహకార బ్యాంకులు, ప్రాథమిక సంఘాల ద్వారా తక్షణ అవసరాల నిమిత్తం బంగారంపై ఋణ సదుపాయం.
- ★ పారిశ్రామిక రంగంలో కూడ వరవతి సౌకర్యం - చిన్న తరహా పరిశ్రమలకు SIDBI ఆర్థిక సహాయంతో సహకార బ్యాంకుల ద్వారా
- ★ వర్కింగు షురియుల్లాకు కాపిటలు. ఋణాలు.
- ★ సహకార చక్కెర ఫ్యాక్టరీలకు వర్కింగ్ కాపిటల్ ఋణాలు
- ★ సహకార సినింగు మిల్లులకు వర్కింగు మరియు భాకు కాపిటలుకు ఋణాలు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర
సహకార బ్యాంకు
లిమిటెడ్
హైదరాబాద్ 500 001

మనసు ఫౌండేషన్
పుస్తకాల పరిశీలనాపట్టిక

పుస్తకం పంఖ్య	RVV01 A108
పుస్తకం పేరు	రెవెన్యూ అండ్
తారీఖు	2018/23
మొదట అట్ట	yes
వెనుక అట్ట	yes
మొత్తం పేజీలు	37
పెద్ద సైజు పేజీలు	No
ఖాళీ పేజీలు	No
లేని పేజీలు	No
తయారు చేసినది	sandhya
పేజీలు విడదీసినది	sandhya
బొన్ చేసినది	sandhya
పరిశ్ల చేసినది	amrutha
పేజీలు పరిచూసినది	
లైండింగు చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	
బొన్ చెయ్యబడి	
తప్పులు	No
పరిస్థితి	good